

เชียงใหม่

ลำปาง

ลำพูน

แม่ฮ่องสอน

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด

ภาคเหนือตอนบน ๑

(พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๖๐)

สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑

(เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน)

www.osmnorth-n1.moi.go.th

E-mail: osmnorth1@gmail.com

โทรศัพท์ ๐-๕๓๑๑-๒๙๘๒ โทรสาร ๐-๕๓๑๑-๒๙๘๑

กรมการไทย ๒๕๖๒๕

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑
จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน จังหวัดแม่ฮ่องสอน

บทนำ

กลุ่มจังหวัดภาคภาคเหนือตอนบน ๑ (เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน) ได้มีการทบทวนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ พ.ศ.๒๕๕๓-๒๕๖๐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดเป็นแผนที่มุ่งเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มจังหวัดและนำไปสู่การกระตุ้นให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชนและสร้างรายได้ให้กลุ่มจังหวัด โดยคำนึงถึงความสอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาลแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด รวมถึงยุทธศาสตร์รายสาขา รวมทั้งความสอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส สภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ได้ผ่านกระบวนการเห็นชอบร่วมกัน และเป็นที่ยอมรับของทุกภาค

สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑

วิสัยทัศน์กลุ่มจังหวัด

“ศูนย์กลางการท่องเที่ยว การค้า การลงทุน สู่สากล โดดเด่นวัฒนธรรมล้านนา สังคมน่าอยู่ทุกถิ่นที่”

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการฟื้นฟูและอนุรักษ์แบบองค์รวม เพื่อสร้างสรรค์บรรยากาศที่สวยงาม มีเสน่ห์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมการสร้างสรรค์สินค้าและบริการให้โดดเด่นและมีคุณค่า มุ่งเน้นผลิตภัณฑ์เพื่อ
สุขภาพ ทัศนสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยกกระดับการพัฒนาการค้าการลงทุน มุ่งเน้นอุตสาหกรรมสุขภาพ อุตสาหกรรมการจัด
ประชุมและนิทรรศการ (MICE) อุตสาหกรรมบริการการศึกษา และอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป เพื่อรองรับการ
ท่องเที่ยวและการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ สภาพข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑	๕-๑๑
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลสรุปความต้องการและศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่นของ จังหวัดในกลุ่มจังหวัด	๑๒
ส่วนที่ ๓ ข้อมูลการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มของกลุ่มจังหวัด	๑๓-๔๖
ส่วนที่ ๔ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด (SWOT ANALYSIS) ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑	๔๗-๖๓
ส่วนที่ ๕ สรุปข้อมูลแผนพัฒนาภูมิภาคจังหวัด	๖๔-๙๐

ส่วนที่ ๑

สภาพข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑

ข้อมูลด้านกายภาพ

ที่ตั้ง สภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศ

ที่ตั้ง ประกอบด้วย ๔ จังหวัดคือ เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง และแม่ฮ่องสอน มีพื้นที่ประมาณ ๔๙,๘๒๘.๑๖๓ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๓๑,๑๔๒,๖๐๒ ไร่ จำแนกเป็นพื้นที่ภูเขาและที่ราบเชิงเขา ร้อยละ ๗๑ พื้นที่ทำการเกษตร ร้อยละ ๑๐ และพื้นที่อยู่อาศัยร้อยละ ๑๙ ของพื้นที่ทั้งหมด

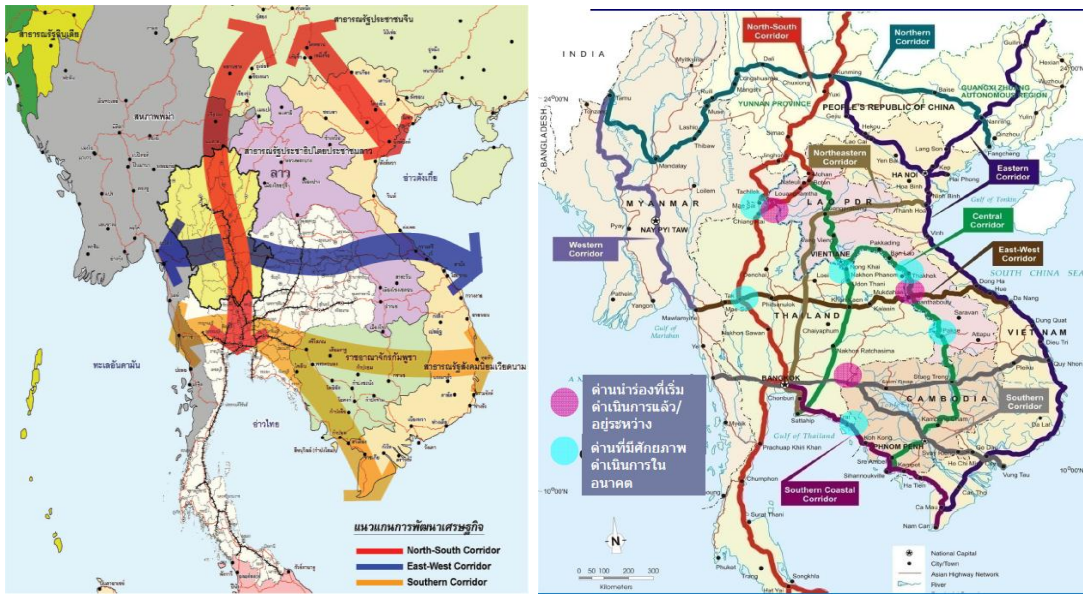
อาณาเขตติดต่อกับกลุ่มประเทศอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สหภาพพม่า และสาธารณรัฐประชาชนจีน มีศักยภาพในการเป็นเส้นทางเชื่อมต่อสู่ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน เป็นศูนย์กลางการค้าและการลงทุน เชื่อมโยงสู่นานาชาติ

สภาพภูมิประเทศ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นพื้นที่ต้นน้ำสำคัญของประเทศ ประกอบด้วย ลุ่มน้ำปิงและสาขา ลุ่มน้ำกว๊าน ลุ่มน้ำแม่ทา ลุ่มน้ำลี้ ลุ่มน้ำปายและสาขา ลุ่มน้ำว้าง ลุ่มน้ำวังและสาขา ลุ่มน้ำยมและสาขา

สภาพภูมิอากาศ จัดอยู่ในเขตแบบร้อนชื้น อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ประมาณ ๗ ถึง ๙ องศาเซลเซียส และอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด ประมาณ ๔๑ ถึง ๔๒ องศาเซลเซียส และอากาศมีความแปรปรวนในช่วงที่ผ่านมา ฤดูหนาวอยู่ระหว่างช่วงกลางเดือนพฤศจิกายนไปจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ฤดูร้อนระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายน และช่วงฤดูฝนระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงตุลาคม ของทุกปี

แผนภาพแสดง แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขต

- ที่มา: ๑. พังภาคเหนือปี พ.ศ. ๒๕๖๐ กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย
 ๒. สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภาพ แสดงการเชื่อมโยงกับอาณาเขตติดต่อกับกลุ่มประเทศอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง

ที่มา: กรมชลประทาน
 แผนภาพที่ ๑.๓ แผนที่แสดงกลุ่มลุ่มน้ำของไทย

โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ

๑) ไฟฟ้า

การบริการไฟฟ้าของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ อยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขตเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ มีแหล่งผลิตที่สำคัญ ๒ แห่ง คือ โรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปางและโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแม่งัด

ตารางแสดง จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าและการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า ปี ๒๕๕๔

จังหวัด	จำนวนผู้ใช้(ราย)	การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า (ล้านกิโลวัตต์ต่อชั่วโมง)
เชียงใหม่	๕๘๕,๔๐๘	๒,๓๐๐.๘๘๕
แม่ฮ่องสอน	๕๓,๔๑๑	๙๐.๐๓
ลำปาง	๒๔๖,๖๘๙	๓/๔๙.๕๙
ลำพูน	๑๕๓,๓๖๙	๑,๐๘๙.๙๐
กลุ่มจังหวัดเหนือตอนบน ๑	๑,๐๔๒,๘๗๗	๔,๒๓๐.๕๕

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

๒) ประปา

น้ำประปาผลิตโดยใช้แหล่งน้ำจากชลประทาน อ่างเก็บน้ำ แหล่งน้ำจากบ่อบาดาล

ตารางแสดง จำนวนผู้ใช้น้ำประปา และปริมาณประปาผลิต ปี ๒๕๕๕

จังหวัด	จำนวนผู้ใช้(ราย)	ปริมาณน้ำประปาผลิต (ลูกบาศก์เมตรต่อปี)
เชียงใหม่	๑๒๐,๖๘๙	๔,๘๙๙,๕๒๘
แม่ฮ่องสอน	๘,๘๖๕	๒๘๒,๓๖๓
ลำปาง	๓๙,๓๓๓	๑,๑๙๙,๐๔๘
ลำพูน	๑๐,๙๘๙	๓๘๕,๖๑๔
กลุ่มจังหวัดเหนือตอนบน ๑	๑๕๕,๓๕๘	๖,๓๖๖,๙๕๓

ที่มา: การประปาส่วนภูมิภาค ข้อมูลสิ้นสุดเดือน มิถุนายน ๒๕๕๕

๓) โทรศัพท

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีจำนวนเลขหมายโทรศัพท์ ทั้งสิ้น ๓๔๕,๑๓๖ เลขหมาย เป็นเลขหมายที่มีผู้เช่า ๒๘๘,๔๔๑ เลขหมาย ในจำนวนนี้บ้านเป็นประเภทของผู้เช่าที่เช่าหมายเลขมาก ที่สุด รองลงมาคือ ส่วนราชการ องค์กรธุรกิจ และ สาธารณะ ตามลำดับ

๔) แหล่งน้ำ

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีแหล่งน้ำขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ กระจายอยู่ในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ มีแหล่งน้ำทั้งหมด จำนวน ๔๕๒ แหล่ง โดยเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ จำนวน ๑๑๕ แหล่ง เป็นแหล่งน้ำที่ก่อสร้างขึ้น จำนวน ๓๓๗ แหล่ง มีครัวเรือนที่ใช้บริโภค จำนวน ๘,๓๘๔ ครัวเรือน

ตารางแสดง จำนวนแหล่งน้ำในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน แยกตามประเภทของแหล่งน้ำ ปี พ.ศ. ๒๕๕๒

จังหวัด	รวม	ประเภทแหล่งน้ำ								
		อ่างเก็บน้ำ			ฝาย คอนกรีต	ทำนบ ดิน	สระ หนอง บึง	คูคลอง	บ่อ บาดาล	บ่อน้ำ ตื้น
		ขนาดเล็ก	ขนาด กลาง	ขนาดใหญ่						
๑.พะเยา	๒๔๙	๓/๙	๒	๐	๘๒	๑๐	๖๑	๑๕	๐	๐
๒.น่าน	๖๑๐	๘๐	๓	๐	๑๘๑	๑๓/	๒๘๘	๔๑	๐	๐
๓.เชียงใหม่	๒๒๓	๘๓/	๐	๔	๐	๑๒๒	๐	๑๐	๐	๐
๔.แพร่	๑,๓/๘๕	๖๔	๔	๐	๘๓/	๑๐	๔๓/	๑,๕๓/๓	๐	๐
๕.เชียงราย	๕๘	๒๓	๐	๐	๓๕	-	-	-	๐	๐
๖.แม่ฮ่องสอน	๒๓/๕	๒๕	๒	๐	๑๓๘	๘	๔๓	๕๙	๐	๐
๗.ลำปาง	๕๔๘	๑๑๕	๕	๒	๑๐๓	๐	๓๒๓	๐	๐	๐
๘.ลำพูน	๑๘๙	๔๔	๔	๐	๙๓	๔๘	๐	๐	๐	๐

ที่มา : สำนักงานชลประทานแต่ละพื้นที่

๑) ทางบก

- **ทางถนน** กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีระบบการคมนาคมขนส่งทางบกในการเชื่อมต่อโครงข่ายถนน ซึ่งเชื่อมระหว่างภาคมหานคร ภูมิภาคและศูนย์กลางเมืองหลักคือจังหวัดเชียงใหม่ที่ค่อนข้างสมบูรณ์ นอกจากนี้ ยังได้วางผังพัฒนาระบบการขนส่งคนและการขนส่งสินค้าในเส้นทาง North-South Economic Corridor อย่างเหมาะสม รวมถึงการสร้างเชื่อมโยงระหว่างด่านชายแดนกับเมืองชายแดน

- **ทางรถไฟ** กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีการขนส่งระบบรางคือเส้นทางรถไฟสายเหนือ โดยมีสถานีรถไฟจังหวัดลำปาง ในฐานะประตูสู่อุณหภูมิภาคเหนือตอนบนและเป็นศูนย์กลางสำคัญสำหรับระบบการขนส่งสินค้า ปัจจุบันมีการรองรับการขนส่งผู้โดยสารและการขนส่งสินค้าเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีแนวโน้มการพัฒนาเชื่อมต่อกับประเทศ GMS ซึ่งการรถไฟแห่งประเทศไทย ได้จัดให้มีการศึกษาโครงการทางรถไฟสายเด่นชัย-เชียงราย โดยสถานีชุมทางเด่นชัยจะเป็นศูนย์รวบรวมและขนถ่ายสินค้าที่ให้ความสำคัญกับการขนส่งสินค้าเกษตร และสถานีเชียงแสนที่เป็นพื้นที่เชื่อมต่อบริเวณท่าเรือที่ทำการขนถ่ายสินค้าน้ำระหว่างจีนตอนใต้-ไทย จะจัดให้เป็นพื้นที่ Inland Container Depot (ICD) และพื้นที่บริเวณอำเภอเชียงของกำหนดให้เป็นพื้นที่อุตสาหกรรมเพื่อรองรับการพัฒนา

๒) ทางอากาศ

ปัจจุบันท่าอากาศยานเชียงใหม่ เป็นท่าอากาศยานนานาชาติมีศักยภาพสูงสุดในการรองรับผู้โดยสาร และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๕๐ ประมาณร้อยละ ๖ ต่อปี จังหวัดเชียงใหม่ถูกกำหนดเป็นศูนย์กลางการบินของภาคเหนือเชื่อมโยงกับเมืองต่างๆในภูมิภาค ซึ่งส่งผลให้มีโครงการเพิ่มศักยภาพท่าอากาศยานเชียงใหม่ส่งผลดีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและการค้าของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ เป็นอย่างมาก

๓) ทางน้ำ

การขนส่งทางน้ำในประเทศส่วนใหญ่เป็นการขนส่งสินค้าและการท่องเที่ยวระยะสั้นๆ โดยมีจังหวัดนครสวรรค์เป็นประตูเชื่อมโยงระหว่างภาคกลางและภาคเหนือ อย่างไรก็ตามการพัฒนาท่าเรือเชียงของและเชียงแสน จะเป็นการเชื่อมโยงการขนส่งทางน้ำระหว่างประเทศที่จะขนส่งผลผลิตทางการเกษตรจากประเทศจีนตอนใต้เพื่อเป็นวัตถุดิบต่อเนื่องในภาคอุตสาหกรรม

จำนวนประชากรในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ มีทั้งสิ้น ๓,๐๕๑,๖๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๘ ของประชากรทั้งประเทศ และจัดเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับหนึ่งของกลุ่มจังหวัดในภาคเหนือ โดยมีสัดส่วนของประชากรชายต่อประชากรหญิงในสัดส่วนเท่าๆกัน ความหนาแน่นของประชากรสูงสุดในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ โดยเฉลี่ยคิดเป็น ๓/๙.๓/๓ คนต่อตารางกิโลเมตร ทั้งนี้ ประชากรในเขตเมืองเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๒๖.๕

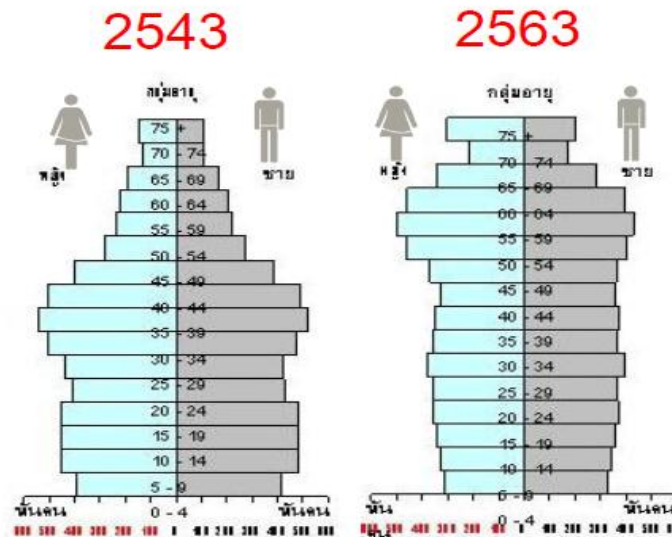
จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับ ๕ ของจังหวัดในประเทศไทย รองจากกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดขอนแก่น ตามลำดับ

นอกจากนี้ จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าจำนวนประชากรในภาคเหนือลดลงรวม ๑๑.๓/๓ ล้านคน หรือลดลงร้อยละ ๐.๙๑ และภาคเหนือกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งจะส่งผลให้ภาระพึ่งพิงสูงขึ้น

ตาราง แสดงจำนวนประชากรในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ จำแนกตามจังหวัด

ลำดับ	จังหวัด	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔
๑	เชียงใหม่	๑,๖๖๑,๐๒๐	๑,๖๖๔,๓๙๙	๑,๖๓๐,๓๑๓	๑,๖๓๒,๕๕๘	๑,๖๔๐,๔๓๙	๑,๖๔๖,๑๔๔
๒	ลำปาง	๓/๙๔,๒๖๖	๓/๓๐,๖๑๓	๓/๖๓,๖๑๕	๓/๖๔,๔๙๘	๓/๖๑,๙๔๙	๓/๕๓,๕๓๔
๓	ลำพูน	๔๐๕,๘๓๖	๔๐๕,๑๕๓	๔๐๕,๑๒๕	๔๐๔,๖๙๓	๔๐๔,๕๖๐	๔๐๓,๙๕๒
๔	แม่ฮ่องสอน	๒๕๖,๓๓๘	๒๕๔,๘๐๔	๒๕๒,๖๙๒	๒๕๑,๘๔๓	๒๕๒,๓/๔๒	๒๕๔,๐๔๘

ที่มา : กรมการปกครอง, ๒๕๕๕.

สัดส่วนผู้สูงอายุ และการพึ่งพิง

- ปี 2549 มีสัดส่วนผู้สูงอายุ 12.2% ภาระการพึ่งพิง วัยแรงงาน 5.5 คน ดูแลผู้สูงอายุ 1 คน
- ปี 2552 มีสัดส่วนผู้สูงอายุ 13.0% ภาระการพึ่งพิง วัยแรงงาน 5.4 คน ดูแลผู้สูงอายุ 1 คน
- ปี 2563 มีสัดส่วนผู้สูงอายุ 20.2% ภาระการพึ่งพิง วัยแรงงาน 3.2 คน ดูแลผู้สูงอายุ 1 คน

ภาพแสดง แนวโน้มประชากรในภาคเหนือ

๑.๑.๕ สถาบันการศึกษาที่สำคัญที่ตั้งอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑

- ๑) มหาวิทยาลัยของรัฐ ได้แก่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ๒) มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์ลำปาง
- ๓) มหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- ๔) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตเชียงใหม่ และวิทยาเขตลำปาง
- ๕) มหาวิทยาลัยเอกชน ได้แก่ มหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ และ วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง มหาวิทยาลัยเนชั่น

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลสรุปความต้องการและศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่น ในกลุ่มจังหวัด

กลุ่มจังหวัดได้ประมวลปัญหาความต้องการและศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่นของ
จังหวัดในกลุ่มจังหวัด สรุปความต้องการเรียงลำดับความสำคัญได้ ดังนี้

๑) **ด้านเศรษฐกิจ** ได้แก่ การช่วยเหลือราคาผลผลิตทางการเกษตร/ ต้องการตลาดศูนย์กลาง
ในการวางจัดจำหน่ายสินค้า /ต้องการงบประมาณสนับสนุนในด้านการลงทุนจากทางภาครัฐ และ
ภาคเอกชน/ต้องการการอบรมให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ และการพัฒนาผลผลิต ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ
/ต้องการช่วยการทำมาหากินสนับสนุนอุปกรณ์แปรรูป /จัดกิจกรรมด้านการตลาดและอบรมเสริมสร้าง
ความรู้ด้านการเกษตร ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์สัตว์/มาตรการประกันราคาสินค้าทาง
การเกษตรที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

๒) **ด้านการพัฒนาและแก้ไขสังคม** ได้แก่ แก้ไขยาเสพติดในเด็กและเยาวชน/แก้ไขปัญหาการ
รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมภายนอกผ่านสื่อที่ทันสมัยต่าง ๆ /ปัญหาการหย่าร้าง และการตั้งครรภ์ก่อน
วัยอัน /การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน /การลดบริโภคและใช้จ่ายสินค้าฟุ่มเฟือย/ปัญหา
อาชญากรรมและการลักขโมย ในพื้นที่ซึ่งเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๓) **โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต** ได้แก่ การก่อสร้าง/ปรับปรุงถนนทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข ๑๐๘ , ๑๐๙๕ , ๑๐๘๕ , ๑๒๙๕ และ ๕๐๓๐ /พัฒนาถนนทางหลวง ๑๐๖ แม่ฮ่องสอน
แม่สะเรียง ฮอด ลี้ ถิ่น /ระบบน้ำประปา /การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การใช้สารเคมีใน
การเกษตร

๔) **ด้านความมั่นคง และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ได้แก่ การค้ายาเสพติด /
ปัญหาการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า /แรงงานต่างด้าว /ปัญหาน้ำเน่าเสีย /ขยะส่งกลิ่นเหม็น
ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาหมอกควัน

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มของกลุ่มจังหวัด

๓.๑. ด้านเศรษฐกิจ

ขนาดเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีขนาดเศรษฐกิจค่อนข้างเล็ก แต่มีการกระจายตัวอย่างสมดุลระหว่างภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การค้าและการบริการ โดยมูลค่าเพิ่มส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ แต่ภาคการเกษตรซึ่งเป็นอาชีพของประชากรส่วนใหญ่ยังมีมูลค่าเพิ่มค่อนข้างต่ำ มีข้อจำกัดเรื่องมาตรฐาน เทคโนโลยีการผลิต และปัจจัยการผลิตที่ไม่เพียงพอ อีกทั้งการได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเปิดเสรีการค้ากับประเทศจีน มีการไหลทะลักของสินค้าพืชผัก ผลไม้ ทำให้สินค้าเกษตรหลายรายการได้รับผลกระทบ เช่น กระเทียม ลิ้นจี่ ส้ม ในส่วนของภาคอุตสาหกรรมยังคงใช้ความได้เปรียบด้านแรงงานที่มีต้นทุนต่ำ แต่อย่างไรก็ตามได้มีแนวโน้มปรับสู่อุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นจากการผลักดันตามนโยบายของรัฐบาล แนวโน้มการค้าการลงทุนที่มีโอกาสชัดเจนในอนาคตได้แก่การค้าชายแดนบริเวณการเชื่อมต่อกับสหภาพเมียนมาซึ่งคาดว่าจะมีบทบาทมากขึ้นจากการเปิดประเทศของสหภาพเมียนมาและการมีปัจจัยสนับสนุนหลายด้านของรัฐบาล ส่วนการท่องเที่ยวรายได้ส่วนใหญ่ยังคงมาจากนักท่องเที่ยวภายในประเทศ ซึ่งมีการชะลอตัวตามปัจจัยลบทั้งในและต่างประเทศ แต่ก็มีโอกาสเพิ่มมากขึ้นในอนาคตจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ โดยรวมในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๙-๒๕๕๔ มีการขยายตัวเป็นลำดับแต่มีแนวโน้มที่ขยายตัวลดลงเนื่องมาจากเศรษฐกิจโลกที่มีความผันผวน โดยอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ในช่วงปี ๒๕๔๗ - ๒๕๕๐ เศรษฐกิจได้ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๓.๖๖ ต่อปี โดยจังหวัดเชียงใหม่มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๔.๒๒ ต่อปี จังหวัดลำปางมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๔.๔๔ ต่อปี จังหวัดลำพูนมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๙.๕๕ ต่อปี และจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอัตราการขยายตัวร้อยละ ๑๐.๔๓ ต่อปี ตามลำดับ

อย่างไรก็ตามกลุ่มจังหวัดตอนบน ๑ ในช่วงปี ๒๕๕๒-๒๕๕๔ มีเศรษฐกิจหดตัวเนื่องจากสาขาอุตสาหกรรมซึ่งเป็นสาขาเศรษฐกิจหลักของสองกลุ่มจังหวัดนี้หดตัวลงมากเนื่องมาจากการได้รับผลกระทบจากปัจจัยหลักจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจโลก (ยุโรปและอเมริกา) ตลอดจนการหดตัวของกำลังซื้อจากประเทศต่างๆที่ประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ

ตารางแสดง มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเหนือ ณ ราคาคงที่ ปี ๒๕๓๑ และอัตราขยายตัว

หน่วย : ล้านบาท

พื้นที่	๒๕๔๙		๒๕๕๐		๒๕๕๑		๒๕๕๒	
	มูลค่า	Δ%	มูลค่า	Δ%	มูลค่า	Δ%	มูลค่า	Δ%
เหนือบน ๓	๑๑๔,๘๒๙	๕.๘๓	๑๑๙,๐๖๓	๓.๖๙	๑๑๘,๔๗๔	(-๐.๔๙)	๑๑๔,๖๖๓	(-๓.๒๒)
เหนือบน ๒	๔๙,๖๖๔	๒.๔๒	๕๓,๐๓๑	๖.๗๘	๕๓,๗๓๖	๑.๓๓	๕๔,๔๕๒	๑.๓๑
เหนือล่าง ๓	๘๐,๗๗๖	๕.๒๕	๘๕,๐๓๒	๕.๒๗	๘๖,๘๒๗	๒.๑๓	๙๐,๓๑๘	๔.๐๒
เหนือล่าง ๒	๘๘,๖๗๕	๕.๘๓	๙๓,๑๘๒	๕.๐๘	๙๓,๓๑๕	๐.๑๔	๙๑,๒๐๗	(-๒.๒๖)
ภาคเหนือ	๓๓๓,๙๔๕	๕.๑๖	๓๕๐,๓๐๔	๔.๙๐	๓๕๒,๓๕๒	๐.๕๘	๓๕๐,๖๓๐	(-๐.๔๙)
ประเทศ	๔,๐๕๔,๕๐๔	๕.๐๙	๔,๒๕๙,๐๒๖	๕.๐๔	๔,๓๖๔,๘๓๓	๒.๔๘	๔,๒๖๓,๑๓๙	(-๒.๓๓)

ที่มา : ประมวลข้อมูลตามกลุ่มพื้นที่ จากข้อมูล GPP ของสำนักบัญชีประชาชาติ, สศช

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ (GPP) ปี ๒๕๕๓ (ณ ราคาคงที่ตามราคาปี ๒๕๓๑) มีมูลค่า ๑๒๗,๔๗๙ ล้านบาท ซึ่งกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ เป็นภาคที่เศรษฐกิจมีบทบาทมากที่สุดถึงร้อยละ ๓๓.๓๑ ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือทั้งหมด โดยจังหวัดเชียงใหม่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดของภาค มีสัดส่วนร้อยละ ๑๔.๙๐ ของผลิตภัณฑ์ภาค สาขานอกภาคการเกษตรสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมถึงร้อยละ ๙๐ ของ GPP ทั้งหมดของภาค โดยภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วน GPP สูงสุด ประมาณร้อยละ ๒๙ รองลงมา ได้แก่ การขายส่งขายปลีก ร้อยละ ๑๓ และภาคบริการ ร้อยละ ๑๓ มากเท่ากัน อย่างไรก็ตาม มูลค่าทางเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรมในส่วนนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน เป็นสัดส่วนหลักของมูลค่าดังกล่าว ซึ่งหากพิจารณาในวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังอยู่บนฐานการเกษตรและการแปรรูปผลผลิตการเกษตร หากแต่มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจยังมีอยู่น้อย

ตารางแสดง ผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ (GPP) ปี ๒๕๕๓ (ราคาคงที่)

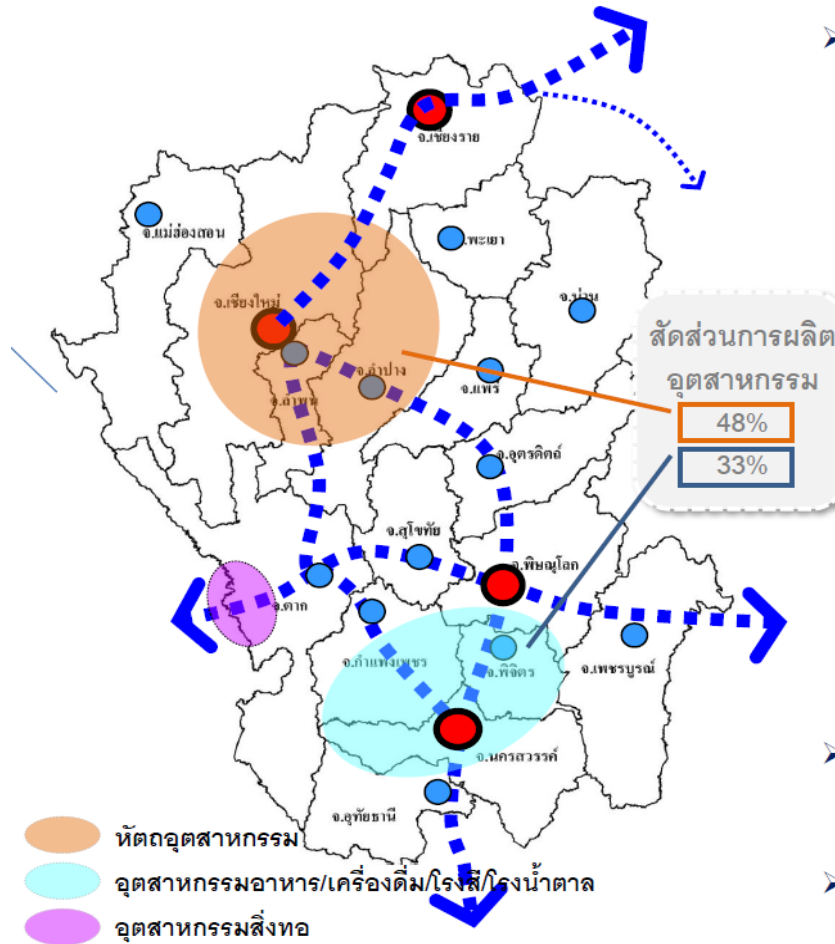
สาขาการผลิต	มูลค่า (ล้านบาท)	ร้อยละ
๑. ภาคเกษตร	๑๔,๓๘๓	๑๒
๒. นอกภาคการเกษตร	๑๑๒,๙๖๑	๘๘
- อุตสาหกรรม	๓๕,๕๐๐	๒๘
- การขายส่ง ขายปลีก	๑๖,๕๕๐	๑๓
- บริการ*	๑๖,๙๘๕	๑๓
- การขนส่ง คลังสินค้า	๘,๓๙๙	๗
- อื่นๆ	๓๕,๑๒๙	๒๗

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : * ภาคบริการ มีทั้งหมดรวม ๕ สาขา ได้แก่ โรงแรมและภัตตาคาร, การศึกษา, บริการด้านสุขภาพ, บริการชุมชน, ลูกจ้างบุคคล

รายได้ต่อหัวของประชากรในภาคเหนือ เพิ่มขึ้น แต่ยังไม่พอกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยในปี ๒๕๕๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัวของประชากรภาคเหนือเท่ากับ ๓๐,๑๐๕ บาทต่อปี เพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากปี ๒๕๔๙ แต่ยังคงน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศซึ่งเท่ากับ ๑๓๕,๑๔๕ บาท และเป็นภาคที่มีรายได้ต่อหัวประชากรน้อยที่สุดเป็นอันดับสองรองจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีรายได้ต่อหัวสูงสุดของภาค ๘๓,๒๓๙ บาท โดยจังหวัดลำพูน มีรายได้ต่อหัวประชากรสูงสุด ๑๔๖,๖๕๘ จังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวน้อยที่สุดคือจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๔๖,๒๑๕ บาท

ด้านอุตสาหกรรมและการลงทุน

ภาพแสดง อุตสาหกรรมการผลิตในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

สาขาอุตสาหกรรมในกลุ่มภาคเหนือตอนบน ๑ เป็นสาขาเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ คิดเป็นสัดส่วนผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดสาขาอุตสาหกรรมประมาณร้อยละ ๓๐ ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ตอนบน ๑ อุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ เติบโตอย่างรวดเร็วมีความสำคัญต่อ เศรษฐกิจของภาคมากขึ้น อุตสาหกรรมหลักของภาคยังคงเป็นประเภทอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมอาหาร และเครื่องตีพิมพ์ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่พึ่งฐานทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก โดยอุตสาหกรรมผลิตเครื่องตีพิมพ์มีสัดส่วนสูงที่สุดร้อยละ ๒๕.๙ รองลงมาเป็นอุตสาหกรรมอาหารร้อยละ ๑๙.๘ อุตสาหกรรมเกี่ยวกับอุปกรณ์วิทยุ โทรทัศน์ และอุปกรณ์สื่อสาร ร้อยละ ๑๒.๖ อุปกรณ์ทาง การแพทย์และนาฬิกา ร้อยละ ๑๑.๙ และเครื่องเรือนร้อยละ ๘.๓

ฐานการผลิตอุตสาหกรรมส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๔ กระจุกตัวในบริเวณพื้นที่จังหวัดลำพูน-เชียงใหม่-ลำปาง โดยมีนิคมอุตสาหกรรมลำพูนเป็นฐานการผลิตหลัก ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร และผลิตภัณฑ์เซรามิกส์ในจังหวัดลำปาง รวมทั้งกลุ่มจังหวัดนี้มีความโดดเด่นในหัตถกรรมที่ใช้ฝีมือประณีตเป็นแหล่งผลิตสินค้าหัตถกรรมที่สำคัญของประเทศ

มูลค่าการส่งออกของกลุ่มภาคเหนือตอนบน ๑ มีจำนวนสถานประกอบการ ทั้งหมด ๓๐,๓๕๕ ราย โดยมีสถานประกอบการที่ดำเนินการส่งออกทั้งสิ้น ๓๓/๗ ราย คิดเป็นมูลค่าการส่งออกทั้งหมด ๕๔,๙๔๕ ล้านบาท ซึ่งจังหวัดลำพูนมีมูลค่าการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศสูงถึง ๕๔,๙๓๗ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๙ ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด ทั้งนี้จังหวัดลำพูนเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ซึ่งสถานประกอบการส่วนใหญ่เป็นบริษัทต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนในจังหวัด โดยส่งออกสินค้าไปยังประเทศญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา

ตารางแสดง สรุปข้อมูลการลงทุนในอุตสาหกรรมภาคเกษตรกรรม ประมง การผลิต และบริการ

จังหวัด	ปี ๒๕๕๐	ปี ๒๕๕๑	ปี ๒๕๕๒	ปี ๒๕๕๓
	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)
เชียงใหม่	๔๓๒	๑๒๘.๕	๓๑๕.๔	๓๐๕.๔
ลำพูน	๒๔๘๔.๑๓	๒๖๑๕.๘	๑๓๓๘	๒๐๙๖.๓
ลำปาง	๒๒๓/๓	๓/๓/๕	๑๒๔.๔	๒๐๐
แม่ฮ่องสอน	๑๑	๑๑	๒๕๐	๐

หมายเหตุ : ปี ๒๕๕๓ มีข้อมูลตั้งแต่เดือน มกราคม - สิงหาคม ๒๕๕๓

ที่มา : ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาคที่ ๑

ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนกลไกการเติบโตด้านเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ โดยเป็นธุรกิจเกษตร อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ธุรกิจค้าส่งค้าปลีก และธุรกิจบริการ ตามศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งเป็นฐานการผลิตด้านเกษตร จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ณ ปี ๒๕๕๒ มีจำนวน ๑๔๘,๙๙๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๕ ของทั้งประเทศ โดยแยกเป็นจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๘๓,๖๖๑ ราย จังหวัดลำพูน จำนวน ๒๔,๑๔๙ ราย จังหวัดลำปาง จำนวน ๒๙,๓๖๔ ราย และจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๓,๘๑๖ ราย

การประกอบธุรกิจในพื้นที่โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรและกลุ่มอุตสาหกรรมมีการจ้างแรงงานต่างด้าวอยู่มาก จากเหตุผลค่าจ้างแรงงานต่ำกว่า กอปรกับการขาดแคลนแรงงานในบางพื้นที่ และ บางประเภทธุรกิจ ดังนั้นผู้ประกอบการจึงต้องมีการบริหารจัดการแรงงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับผลกระทบจากมาตรการหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าวด้วย

ตารางแสดง จำนวนวิสาหกิจในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ปี พ.ศ. ๒๕๕๒

ขนาดกิจการ	เชียงใหม่	ลำพูน	ลำปาง	แม่ฮ่องสอน
ขนาดย่อม	๘๓,๕๒๔	๒๔,๐๘๐	๒๙,๒๓๓	๓,๘๑๐
ขนาดกลาง	๒๓๖	๖๙	๘๓	๖
ขนาดใหญ่	๕๓	๒๒	๑๐	๐
รวม	๘๓,๖๖๐	๒๔,๑๕๙	๒๙,๓๒๔	๓,๘๑๖

ที่มา : รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประจำปี ๒๕๕๒ (White Paper)

ในส่วนของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งก่อตั้งขึ้นมากมายในช่วงนับตั้งแต่เริ่มโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ นับเป็นอีกหนึ่งบทบาทของการเชื่อมโยงคนในชุมชน ให้เกิดการจ้างงาน การสร้างรายได้ สร้างความสัมพันธ์ทางสังคม สร้างเศรษฐกิจของชุมชน และยังเป็นกลไกในการรักษารากวัฒนธรรมของชุมชนแต่ละพื้นที่อีกด้วย

แนวโน้มอุตสาหกรรมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) และ หัตถกรรมสร้างสรรค์

กระแสการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบันมีความสอดคล้องกับกรอบแนวทางการพัฒนาของประเทศไทย โดยที่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ถือเป็นแนวทางหนึ่งของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการผลิตให้สมดุลและยั่งยืน ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ซึ่งตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานของแนวคิดที่สำคัญประการหนึ่งคือการเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการ (Value Creation) โดยใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม ผสานกับจุดแข็งในด้านความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นไทย ดังนั้นความพยายามปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศจากการพึ่งพิงปัจจัยการผลิตที่มีราคาถูกและใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง (Factor-driven Economy) ไปสู่ระดับสูงขึ้นที่เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างนวัตกรรม (Efficiency-driven and Innovation-driven Economy) โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างจริงจังจะเป็นแนวทางหนึ่งของการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของไทย

มูลค่าของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในประเทศไทยคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๑๐-๑๑ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (หรือประมาณร้อยละ ๑๔-๑๗ ของรายได้ประชาชาติ) โดยกลุ่มงานสร้างสรรค์ตามลักษณะงาน (Functional Creation) กลุ่มมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) และกลุ่มสื่อ (Media) ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีมูลค่าสูงสุด รองลงมาคือกลุ่มงานฝีมือและหัตถกรรม และกลุ่มแฟชั่น โดยทั้ง ๓ กลุ่มมีมูลค่ารวมกันประมาณร้อยละ ๙.๕ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

สินค้าส่งออกสร้างสรรค์ที่ไทยมีความได้เปรียบประเทศอื่นอย่างเด่นชัด (ยกเว้นจีน) คือ กลุ่มผลิตภัณฑ์เซรามิกส์ ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกประมาณ ๘๘๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมีอัตราการขยายตัวที่สูงมาก (ร้อยละ ๑๔ ต่อปี โดยเฉลี่ย) หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๔ ของมูลค่าการส่งออกสินค้าสร้างสรรค์ทั้งหมดของไทย ในขณะที่การส่งออกผลิตภัณฑ์ของเล่น แม้จะมีส่วนแบ่งตลาดน้อยกว่าประเทศผู้นำ เช่น จีน และฮ่องกง แต่มูลค่าการส่งออกค่อนข้างสูง (ประมาณ ๒๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ซึ่งเมื่อรวมกับการส่งออกผลิตภัณฑ์เซรามิกส์แล้วจะมีสัดส่วนรวมกันถึงร้อยละ ๒๐ ของมูลค่าการส่งออกสินค้าสร้างสรรค์ของไทยทั้งหมด

สินค้าหัตถอุตสาหกรรมในภาคเหนือ ปี ๒๕๕๔ ยอดจำหน่ายเพิ่มขึ้น ๑ ธุรกิจส่งออกเครื่องประดับประเภทเครื่องเงินที่มีตลาดหลักในออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อิสราเอลและสหรัฐอเมริกา คาดว่าปี ๒๕๕๕ จะขยายตัวต่อเนื่อง แต่ธุรกิจที่ส่งออกไปญี่ปุ่นเป็นหลักคาดว่าจะมียอดขายลดลง ด้านต้นทุนวัตถุดิบปรับตัวสูงขึ้นมาก ๒อุตสาหกรรมเซรามิกไทยส่วนใหญ่ตั้งอยู่ที่ภาคเหนือของประเทศไทยโดยเฉพาะในจังหวัดลำปางซึ่งมีจำนวน โรงงานเซรามิกมากกว่า ๒๐๐ โรงงานจากทั้งหมด ๖๐๐ กว่าโรงงานเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญเนื่องจากมีความได้เปรียบทางด้านทรัพยากรคือดินหินและแร่ ตลาดต่างประเทศที่สำคัญที่เป็นตลาดส่งออกของผลิตภัณฑ์เซรามิก โดยแยกตามประเภทของผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย ๑) ผลิตภัณฑ์ประเภทกระเบื้องปูพื้นบุผนัง ตลาดส่งออกที่สำคัญคือ สหรัฐอเมริกาออสเตรเลียลาวพม่ามาเลเซีย ๒) ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องสุขภัณฑ์ตลาดส่งออกที่สำคัญ คือสหรัฐอเมริกาญี่ปุ่นลาวจีนกัมพูชา ๓) ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร ตลาดส่งออกที่สำคัญ คือ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่นเยอรมนีเนเธอร์แลนด์ ๔) ผลิตภัณฑ์ประเภทของชำร่วยและเครื่องประดับ ตลาดส่งออกที่สำคัญ คือ เยอรมนีญี่ปุ่นสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร อิตาลี ๕) ผลิตภัณฑ์ประเภทลูกถ้วยไฟฟ้า ตลาดส่งออกที่สำคัญ คือ จีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ไต้หวัน มาเลเซีย ส่วนตลาดที่เป็นคู่แข่งขั้นของอุตสาหกรรมเซรามิกไทย อาทิ จีน อินโดนีเซีย

๑ ธนาคารแห่งประเทศไทย. ๒๕๕๕. รายงานเศรษฐกิจการเงินในภาคเหนือ เมษายน ๒๕๕๕. ระบบออนไลน์ http://www.bot.or.th/Thai/EconomicConditions/Thai/North/EconConditions/NREconReport/NREconReport_DocLib/๕๕๐๔Monthly_Report.pdf

๒ ศูนย์บริการข้อมูลการค้าการลงทุนจังหวัดเชียงใหม่. ๒๕๕๕. “ภาพรวมอุตสาหกรรมเซรามิก”. ระบบออนไลน์ http://tiscm.moc.go.th/tisc/content.aspx?file_upload_id=๒๐๔๐&page_num=๑

อิตาลี สเปน เวียดนาม เป็นต้น การผลิตผลิตภัณฑ์หัตถกรรมหรือหัตถอุตสาหกรรมต่างๆ ในกลุ่ม จังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ยังขาดการนำภูมิปัญญามาต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า

แนวโน้มการพัฒนาอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ควรมุ่งไปสู่อุตสาหกรรม ที่มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นซึ่งสามารถเป็นฐานรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในระยะต่อไป อาทิ อุตสาหกรรม Software/Digital Content อาหารเสริมสุขภาพ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรต่างๆ โดยมีการพัฒนา งานวิจัยและนวัตกรรมด้านอุตสาหกรรม การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการพัฒนาบุคลากร ให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งการพัฒนาเหล่านี้ต้องได้รับการสนับสนุน ทั้งจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน

ด้านการค้าชายแดน

ในปี ๒๕๕๒ การค้าชายแดนผ่านด่านศุลกากร ๘ แห่งในภาคเหนือมีมูลค่ารวม ๓๙,๖๑๗ ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ ๑๓.๒ มูลค่าการค้าเกินดุลถึง ๓๐,๘๒๖ ล้านบาท ด้านชายแดนที่มีสัดส่วนการค้าสูง ที่สุด ได้แก่ ด่านแม่สอด จังหวัดตาก ในปี ๒๕๕๒ มีมูลค่าการค้า ๒๔,๔๕๐ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ ๖๑.๗ ของภาค รองลงมาเป็นด่านชายแดนด้านจังหวัดเชียงราย ได้แก่ เชียงแสน ร้อยละ ๑๖.๐ แม่สาย ร้อยละ ๑๒.๒ และเชียงของ ร้อยละ ๘.๑ สำหรับประเทศคู่ค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัด ภาคเหนือ เมียนมาร์ยังคงเป็นประเทศที่มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓/๔.๗ รองลงมาเป็นจีนตอนใต้ ร้อยละ ๑๕.๖ และ สปป.ลาว ร้อยละ ๙.๖ สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เพอร์นิเจอร์ สิ่งประดิษฐ์ทำจากไม้ อาหารทะเล ผักสดและผลไม้ ส่วนสินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันปาล์ม ยางแผ่นรมควันน้ำมันพืช และสินค้าอุปโภคบริโภคต่างๆ

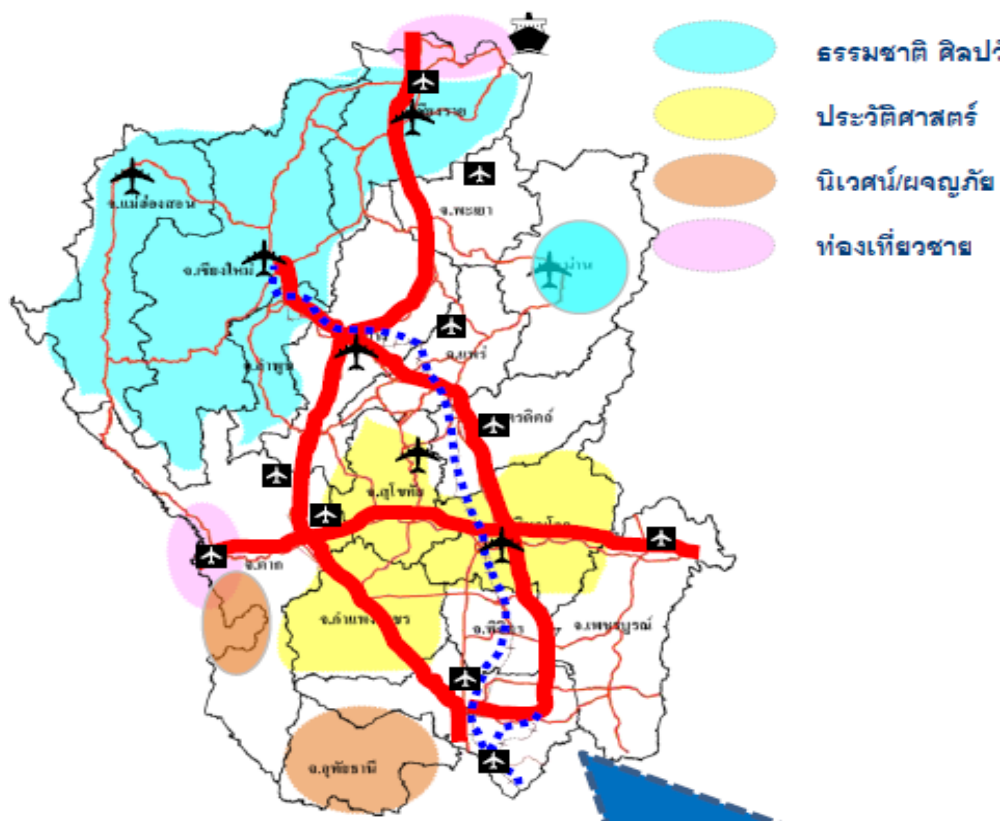
มูลค่าการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ เมื่อเทียบกับทั้ง ประเทศหรือด่านการค้าชายแดนบริเวณอื่น ยังมีสัดส่วนน้อยโดยในปี ๒๕๕๓ มีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๐.๑๗ ของมูลค่าการค้าชายแดนทั้งหมด อย่างไรก็ตาม จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนหลายจุดที่มี ศักยภาพ มีแนวโน้มที่จะพัฒนาเป็นด่านการค้าชายแดนถาวรเพื่อรองรับการเชื่อมโยงการขยายตัวของ เศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะจุดผ่อนปรนทางการค้าห้วยต้นนุ่น อำเภอขุนยวม จังหวัด แม่ฮ่องสอน ซึ่งมีเส้นทางถนนเชื่อมตรงไปยังเมืองหลวงของสหภาพเมียนมาร์ และเมืองสำคัญทาง เศรษฐกิจอื่นๆ อาทิ มัณฑะเลย์ พุกาม ชันด์เว

สำหรับในระยะยาวการค้าชายแดนบริเวณดังกล่าวยังสามารถเติบโตได้เนื่องจากการเป็น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งจะเริ่มในปี ๒๕๕๔ โดยกลุ่มจังหวัดจะต้องมีการปรับตัวในหลายด้าน เช่น กระบวนการผ่านแดน การปรับลด/ยกเลิกภาษี การพัฒนาการขนส่ง การพัฒนาด้านการบริหาร

จัดการโลจิสติกส์ และการพัฒนาด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นต้น ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการค้าชายแดน ให้มีมูลค่าการค้าสูงขึ้น นอกจากนี้การเปิดประเทศของพม่าจะดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติให้เข้าไปลงทุนในพม่ามากขึ้น ซึ่งความต้องการสินค้าที่ใช้ในการก่อสร้างและสินค้าที่เกี่ยวข้องอื่นๆ คาดว่าจะสูงขึ้น ซึ่งจะเป็นปัจจัยสนับสนุนการค้าการลงทุนของกลุ่มจังหวัดมากขึ้น

ด้านอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ เป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงทั้งในระดับชาติ และนานาชาติและเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงไปยังกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ปัจจัยดึงดูดการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบน ๑ ได้แก่ จุดเด่นด้านแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ อุทยานแห่งชาติ ป่าเขา ศิลปวัฒนธรรม และความเป็นมิตรไมตรีของคนในพื้นที่

ภาพแสดง การท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดรวมชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเยือนภาคเหนือตอนบนมีทั้งสิ้น ประมาณ ๓.๐๕ ล้านคนต่อปี นักท่องเที่ยวที่มาเยือนกลุ่มภาคเหนือตอนบน ๑ ที่มีสัดส่วนสูงสุดคิด เป็นร้อยละ ๖๕ หรือคิดเป็นจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ ๔.๕ ล้านคนต่อปี โดยส่วนใหญ่เป็น นักท่องเที่ยวชาวไทย นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่สำคัญได้แก่ ยุโรป (เยอรมัน ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร) ร้อยละ ๔๖ เอเชีย (ญี่ปุ่น ไต้หวัน สิงคโปร์) ร้อยละ ๒๒ และสหรัฐอเมริกา ร้อย ละ ๑๕

ตารางแสดง จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวในภาคเหนือ ปี ๒๕๔๙-๒๕๕๒

หน่วย : คน / ล้านบาท / (ร้อยละ)

พื้นที่	ปี ๒๕๔๙		ปี ๒๕๕๐		ปี ๒๕๕๑		ปี ๒๕๕๒	
	นักท่องเที่ยว	รายได้	นักท่องเที่ยว	รายได้	นักท่องเที่ยว	รายได้	นักท่องเที่ยว	รายได้
เหนือบน ๓	๗,๕๗๗,๕๐๗ (๕๕.๗%)	๕๔,๔๐๘ (๖๕.๖%)	๗,๓๓๒,๐๓๘ (๕๓.๐%)	๕๓,๖๗๐ (๖๓.๖%)	๗,๗๘๘,๒๐๙ (๕๐.๙%)	๕๓,๒๗๘ (๖๓.๕%)	๕,๗๕๕,๗๖๐ (๓๘.๘%)	๓๖,๓๘๕ (๖๓.๘%)
เหนือบน ๒	๒,๙๐๐,๕๑๗ (๓๗.๗%)	๓๒,๓๒๓ (๓๗.๙%)	๒,๙๕๓,๓๐๘ (๓๗.๓%)	๓๒,๕๗๙ (๓๘.๒%)	๓,๑๙๐,๕๗๕ (๓๖.๕%)	๓๓,๕๖๕ (๓๗.๓%)	๒,๕๗๘,๕๗๓ (๓๗.๕%)	๓๐,๘๕๕ (๓๘.๕%)
เหนือล่าง ๓	๔,๓๕๙,๒๘๙ (๒๖.๖%)	๙,๓๐๘ (๓๓.๗%)	๔,๙๓๙,๕๒๗ (๒๙.๐%)	๓๐,๕๖๗ (๓๕.๒%)	๕,๙๖๓,๓๒๘ (๓๐.๘%)	๓๑,๕๕๕ (๓๖.๒%)	๔,๖๓๖,๙๕๔ (๓๓.๒%)	๙,๒๕๓ (๓๕.๗%)
เหนือล่าง ๒	๑,๖๒๖,๐๘๖ (๙.๙%)	๑,๙๐๔ (๒.๘%)	๑,๘๓๔,๓๙๘ (๑๐.๗%)	๒,๐๙๙ (๓.๓%)	๒,๒๗๖,๗๑๗ (๓๓.๘%)	๒,๒๙๓ (๓.๓%)	๑,๘๗๙,๕๕๓ (๓๒.๗%)	๒,๓๕๐ (๔.๐%)
ภาคเหนือ	๑๖,๓๖๓,๑๙๙ (๑๐๐.๐%)	๖๗,๗๒๒ (๑๐๐.๐%)	๑๖,๙๖๙,๓๓๑ (๑๐๐.๐%)	๖๘,๗๑๕ (๑๐๐.๐%)	๑๗,๓๕๘,๘๒๘ (๑๐๐.๐%)	๗๐,๕๑๐ (๑๐๐.๐%)	๑๔,๘๗๕,๗๓๐ (๑๐๐.๐%)	๕๘,๘๓๗ (๑๐๐.๐%)

ที่มา : สถิติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี ๒๕๕๑-๕๒ สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดเมื่อเทียบกับกลุ่ม จังหวัดภาคเหนือตอนบนทั้งหมด ในปี ๒๕๕๓ ภาคเหนือตอนบนมีรายได้จากการท่องเที่ยวประมาณ ๕๙ ล้านบาทต่อปี มีสัดส่วนของรายได้สูงสุดคิดเป็นประมาณร้อยละ ๓/๑ ของรายได้จากการ ท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบนทั้งหมด หรือมีรายได้ประมาณ ๔๒.๒ ล้านบาท จังหวัดท่องเที่ยวหลัก ที่สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวสูงในกลุ่มภาคเหนือตอนบน ได้แก่ เชียงใหม่ร้อยละ ๖๗ รองลงมา ได้แก่ ลำปาง ร้อยละ ๒ และแม่ฮ่องสอน ร้อยละ ๑.๓ ของกลุ่มภาคเหนือตอนบน ตามลำดับ

รายได้จากการท่องเที่ยวประมาณ ๑ ใน ๔ เป็นการซื้อสินค้าและของที่ระลึกแต่มีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง สาเหตุส่วนหนึ่งเป็นเพราะการสร้างสรรคผลิตภัณฑ์ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว สัดส่วนรายได้จากค่าที่พัก ค่าอาหารเครื่องดื่ม และค่าบริการเดินทางท่องเที่ยวภายในจังหวัดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวภาคเหนือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ^๓

ตารางแสดง ข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดภาคเหนือตอนบนปี ๒๕๕๕

(หน่วย: จำนวนคน)

จังหวัด	สัดส่วนร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดตอนท.ทั้งหมดในภาคเหนือ	รวม	คนไทย	ชาวต่างประเทศ
		จำนวน	จำนวน	จำนวน
รวมทั้งหมด	๑๐๐.๐๐	๓,๐๕๓,๕๐๘	๕,๖๕๑,๙๕๙	๒,๕๐๕,๕๕๙
กลุ่มภาคเหนือตอนบน ๑				
เชียงใหม่	๘๕.๓๓	๓,๘๕๓,๕๘๓	๒,๐๐๕,๙๙๙	๑,๘๔๘,๕๘๔
แม่ฮ่องสอน	๘.๒๕	๓๓๖,๓๒๙	๒๖๓,๑๙๑	๑๐๙,๕๓๘
ลำปาง	๕.๒๐	๒๓๓,๘๕๐	๒๐๙,๑๙๕	๒๔,๖๕๖
ลำพูน	๒.๒๒	๑๐๑,๕๑๙	๙๖,๓๗๓	๕,๑๔๖
รวมนักท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบน ๑	๖๕.๘๕	๕,๕๖๙,๕๓๑	๒,๕๓๘,๑๕๗	๑,๙๙๑,๕๑๕
รวมนักท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบน ๒	๓๕.๑๖	๓,๕๒๐,๒๓๙	๓,๐๐๐,๐๐๙	๕๒๐,๒๓๐

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๕๕.

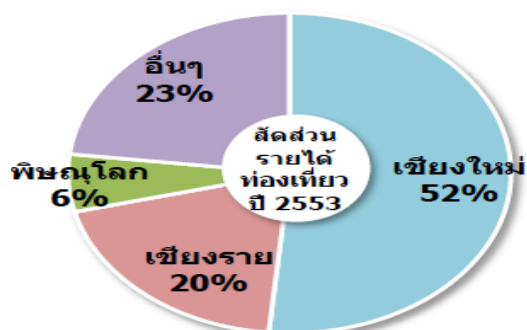
๓ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางแสดง ข้อมูลรายได้จากการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบน ปี ๒๕๕๓ (หน่วย: ล้านบาท)

แหล่งท่องเที่ยว	สัดส่วนร้อยละของ รายได้ท่องเที่ยวของ จังหวัดต่อรายได้ ท่องเที่ยวทั้งหมดใน ภาคเหนือ	รายได้รวม	รายได้จากคนไทย	รายได้จากชาว ต่างประเทศ
รวมทั้งหมด	๑๐๐	๕๙,๐๓๒.๔๕	๓๕,๘๘๙.๐๖	๒๓,๑๔๔.๓๙
กลุ่มภาคเหนือตอนบน ๑				
เชียงใหม่	๖๖.๘๘	๓๙,๕๐๓.๐๓	๒๐,๙๓๕.๕๕	๑๘,๕๓๑.๔๘
แม่ฮ่องสอน	๑.๓/๑	๑,๐๐๓.๒๑	๕๖๒.๘๘	๔๔๔.๓๓
ลำปาง	๒.๐๔	๑,๒๐๕.๔๕	๙๘๑.๑๒	๒๒๔.๓๓
ลำพูน	๐.๓/๔	๔๓๕.๓๖	๔๑๙.๕๑	๑๖.๒๕
กลุ่มภาคเหนือตอนบน ๑	๗/๑.๓๖	๔๒,๑๕๕.๔๕	๒๒,๙๓๙.๐๖	๑๙,๒๑๖.๓๙
กลุ่มภาคเหนือตอนบน ๒	๒๘.๖๔	๑๖,๘๗๗	๑๒,๙๕๐	๓,๙๖๘

หมายเหตุ : ค่าใช้จ่ายไม่นับรวมค่าพาหนะเดินทางระหว่างจังหวัด

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๕๕. (ข้อมูลสถิติด้านรายได้การท่องเที่ยวล่าสุดถึงปี ๒๕๕๓)

ปี 2553
รายได้ท่องเที่ยว 76,725 ล้านบาท
 (8.5% ของรายได้ท่องเที่ยวประเทศ)
 ขยายตัวเฉลี่ยปี 49-53 = 7.3%
นักท่องเที่ยว 17.9 ล้านคน
 (11.5% ของผู้มาเยี่ยมเยือนประเทศ)
 ขยายตัวเฉลี่ยปี 49-53 = 6.6%

ภาพแสดง รายได้จากการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

แนวโน้มรูปแบบการท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและสปาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ที่สร้างมูลค่าเพิ่มในจังหวัดเชียงใหม่ถึง ๔๐.๙๓ ล้านบาทต่อปี และมีสัดส่วนมูลค่าเพิ่ม

ต่อการจ้างงานเท่ากับ ๘๙,๖๒๐ บาทต่อคนต่อปี หรือ ๗,๕๖๘ บาทต่อคนต่อเดือนซึ่งสร้างรายได้มากกว่าร้อยละ ๘๓.๖๐ จากผู้มาท่องเที่ยวในเชียงใหม่ทั้งชาวไทยและต่างชาติ อีก ๑๖.๔ เป็นรายได้มาจากการให้บริการแก่ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น ซึ่งจะเห็นได้ว่าธุรกิจนี้สร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ชุมชนและยังส่งผลในสภาวะเศรษฐกิจมีความสมดุลและขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจเกี่ยวเนื่องได้แก่ การประชุมและการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Meeting, Incentive Travel, Conventions, Exhibitions: MICE) มีแนวโน้มที่ดีในอนาคต ธุรกิจ MICE เป็นธุรกิจแขนงหนึ่งของธุรกิจท่องเที่ยว ที่สามารถนำนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยได้มากกว่า ๗ แสนคนต่อปี โดยที่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีพฤติกรรมการใช้จ่ายสูงกว่านักท่องเที่ยวทั่วไป ธุรกิจ MICE สามารถทำรายได้และผลประโยชน์ต่อประเทศจำนวนมาก ทั้งผลประโยชน์ที่สามารถคำนวณมูลค่าเป็นเงินได้และผลประโยชน์ที่ไม่สามารถคำนวณมูลค่าเป็นเงินได้ ธุรกิจ MICE ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจท่องเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวคุณภาพ (Quality Visitor) เข้าสู่ประเทศไทยในปี ๒๕๕๔ ถึง ๗/๙๙,๔๕๐ คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๔.๑๙ ของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศโดยรวมตลอดปี นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศกลุ่ม MICE นี้มีระดับการใช้จ่ายสูงกว่านักท่องเที่ยวทั่วไปถึง ๒-๓ เท่า ดังนั้นจึงทำให้สัดส่วนของรายได้ที่เกิดจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศกลุ่ม MICE สูงถึงร้อยละ ๙.๓/๙ ของรายได้รวมที่เกิดจากการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ โดยในปี ๒๕๕๔สามารถประมาณการว่ารายได้ของประเทศที่เกิดจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว MICE สูงถึง ๖๙,๕๕๐.๗/๓ ล้านบาท และนำชาวต่างประเทศเข้ามาโดยตรงเป็นจำนวน ๗/๙๙,๔๕๐ คน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศกลุ่ม MICE จะนำผู้ติดตามมาด้วย ๘๕,๕๓๙ คน โดยผู้ติดตามกลุ่มนี้จะเข้ามาใช้จ่ายในประเทศไทย และคาดว่าจะนำรายได้เข้าประเทศประมาณ ๑,๙๓๘.๙/๗ ล้านบาท ธุรกิจ MICE ในปี ๒๕๕๔ นั้นนำชาวต่างประเทศเข้ามาทั้งที่เป็นกลุ่ม MICE โดยตรง และที่เป็นผู้ติดตามรวมเป็นจำนวน ๘๘๔,๙๘๙ คน และนำรายได้เข้าประเทศถึง ๗/๑,๔๘๙.๗ ล้านบาท

อย่างไรก็ตาม กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานที่มีศักยภาพและเป็นปัจจัยดึงดูดในการรองรับอุตสาหกรรมไมซ์ได้ ขณะนี้กำลังก่อสร้างศูนย์ประชุมนานาชาติขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และมีแผนที่จะเปิดดำเนินการในปลายปี ๒๕๕๕ โดยกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ MICE ที่จะเกิดขึ้นต่อไป โดยมีการพัฒนาบุคลากร และเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการ รวมทั้งสร้างโอกาสในการจัดกิจกรรมไมซ์ ทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ

แนวโน้มและโอกาสการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (Medical Hub)

นโยบายของรัฐบาลมีแผนผลักดันประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ หรือ Medical Hub ตามแผนในบริการ ๔ สาขา ได้แก่ บริการทางการแพทย์ สปา แพทย์แผนไทย และสมุนไพรไทย โดยมีเป้าหมายหลักต้องการนำรายได้เข้าสู่ประเทศไทย และก่อให้เกิดการพัฒนาด้านบริการสุขภาพในประเทศ ล่าสุดปี ๒๕๕๔ มีรายได้ประมาณ ๙๗,๘๗๔ ล้านบาท มีชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาในประเทศไทย และรับบริการด้านสุขภาพเป็นจำนวนมากถึง ๒.๒ ล้านคน

ธุรกิจบริการเพื่อสุขภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจสปาเพื่อสุขภาพเป็นธุรกิจ ที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วตามความต้องการที่เกิดขึ้นอย่างมหาศาล เนื่องจากผู้คนได้หันมาสนใจคุณค่าของการดูแลสุขภาพ ตามวิถีธรรมชาติบำบัดมากขึ้นจากสภาวะการขยายตัวของธุรกิจสปาเพื่อสุขภาพที่เติบโตมากขึ้นมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยที่ ๒๐ - ๓๐ เปอร์เซ็นต์ต่อปี และเป็นธุรกิจบริการสุขภาพที่กำลังเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ มีการแข่งขันสูงทำให้ผู้ประกอบการต้องเร่งเพิ่มศักยภาพธุรกิจของตนเอง เพื่อให้สามารถแข่งขันทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดโลกได้ 4 ปัจจุบันมีผู้ประกอบการให้บริการสปาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ เกิดขึ้นหลายราย มีการรวมกันจัดตั้งเป็นสมาคมเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารและกำหนดรูปแบบมาตรฐานการบริการเพื่อให้สมาคมล้านนาไทยสปา มีคุณภาพและมาตรฐานที่ดี มีผู้ประกอบการ ๕๒ แห่ง ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง น่าน สปา คืออีกรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยว เรียกว่าการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ เที่ยวแบบพักผ่อนสบายๆ สมาคมได้ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคเหนือในโครงการเที่ยวเหนือเพื่อสุขภาพผนวกกับรัฐมีนโยบายในการจัดตั้งเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ โดยมี ๓ องค์ประกอบ คือ ๑) การให้บริการทางการแพทย์และทันตกรรม ๒) การให้บริการสุขภาพด้านสปา นวดแผนไทย และ Long Stay ๓) ผลิตภัณฑ์สุขภาพด้านสมุนไพรและอาหารเสริม จากการศึกษาวิจัย 5 พบว่า เชียงใหม่มีสปา ๒๕ แห่ง ใช้เงินลงทุนกว่า ๒,๒๕๐ ล้านบาท มีรายได้ ๘๖.๔ ล้านบาท เป็นรายได้จากการให้บริการในท้องถิ่น ๑๔.๑๗ ล้านบาท และรายได้จากท่องเที่ยว ๗๒.๒๓ ล้านบาท เน้นการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นหลัก รายได้มากกว่าร้อยละ ๘๓.๖๐ รับจากผู้มาพักผ่อนในเชียงใหม่ทั้งชาวไทยและต่างชาติ อีก ๑๖.๔ เป็นรายได้มาจากการให้บริการแก่ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น มูลค่าเพิ่มในประเทศของธุรกิจสปา จังหวัดเชียงใหม่มีค่า ๔๐.๙๓ ล้านบาทต่อปี หรือ ร้อยละ ๙๑.๓๔ ของมูลค่าเพิ่มทั้งหมด และมีสัดส่วนมูลค่าเพิ่มต่อการจ้างงานเท่ากับ ๘๙,๖๒๐ บาทต่อคนต่อปี หรือ ๗,๕๖๘ บาทต่อคนต่อเดือน

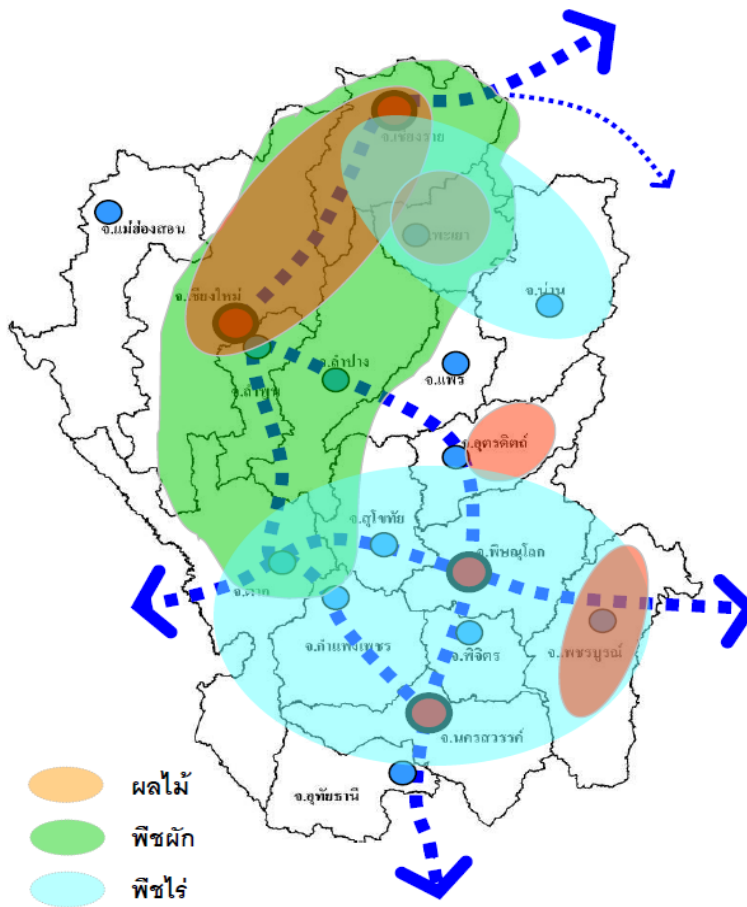
๔ ศูนย์บริการข้อมูลการค้าการลงทุนจังหวัดเชียงใหม่. ๒๕๕๕. “ธุรกิจสปา”. ระบบออนไลน์

http://tisccm.moc.go.th/tisc/content.aspx?file_upload_id=๓๔๔๘

๕ มิ่งสรรพ ขาวสอาดและนภัสสร สุวรรณประกร. ๒๕๕๘. อุตสาหกรรมสปาในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นอกจากนี้งานวิจัย พบว่า ในจังหวัดเชียงใหม่มีการขยายตัวของสถานประกอบการ และมีการแข่งขันที่สูงมาก ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ธุรกิจสปาขยายตัวคือปัจจัยภาครัฐและปัจจัยทางการตลาด นอกจากนี้การสร้าง “อัตลักษณ์ล้านนาสปา” การยกระดับมาตรฐานการให้บริการ และการส่งเสริมประชาสัมพันธ์โดยภาครัฐ จะช่วยให้ธุรกิจสปาของพัฒนาต่อไปอย่างยั่งยืน และสามารถสร้างรายได้ ส่วนปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินธุรกิจสปาและบริการสุขภาพ คือการขาดพนักงานที่มีความรู้และความสามารถ ปัญหาสปาเถื่อนหรือสปาแอบแฝง ซึ่งส่งผลกระทบต่ออย่างมากในเรื่องของภาพลักษณ์ต่อสปาที่ปฏิบัติตามกฎของกระทรวงสาธารณสุขด้านผลกระทบจากนโยบายของภาครัฐ ในการจัดตั้งจังหวัดเชียงใหม่ให้เป็นศูนย์กลางทางการแพทย์นั้น พบว่าส่งผลดีต่อธุรกิจสปาในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้สถานประกอบการธุรกิจสปา มีการพัฒนารูปแบบการบริการให้มีมาตรฐาน ทักษะการให้บริการ และยังมีส่วนช่วยในการประชาสัมพันธ์มากยิ่งขึ้นส่งผลดีต่อผู้ใช้บริการสามารถได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการสปา และได้รับการบริการที่เป็นที่ประทับใจ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างอาชีพและกระจายรายได้ให้แก่ชุมชนนอกจากเหนือรายได้จากการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว และควรมีการสร้างอัตลักษณ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสปาและสมุนไพร รวมทั้งมีการเชื่อมโยงกับศูนย์การประชุมนานาชาติเพื่อจัดแสดงธุรกิจด้านสุขภาพด้วย

ด้านการเกษตร

ภาพแสดง พืชเศรษฐกิจในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

ภาวะการเกษตรกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ขยายตัวภายใต้ข้อจำกัดด้านพื้นที่การผลิต ทั้งนี้พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรมีจำนวนน้อยประมาณ ๒๘ ล้านไร่ หรือ ร้อยละ ๒๗ ของที่ภาค คิดเป็นพื้นที่เฉลี่ย ๒๑ ไร่ต่อครัวเรือนซึ่งต่ำที่สุดในประเทศ พื้นที่เกษตรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรน้ำฝน และมีพื้นที่เกษตรชลประทานเพียง ๕.๒๖ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๑๙.๒ ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคเหนือตอนบน ๑ ได้แก่ ข้าว ถั่วเหลือง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ส้มเขียวหวาน กระเทียม ถั่วลิสง มันฝรั่ง หอมแดงหอมหัวใหญ่ ตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมดเท่ากับ ๓๐.๒๙, ๑๐.๕๔, ๕.๘๙, ๔.๕๖, ๒.๓๑, ๒.๔๕, ๑.๖๑, ๑.๕๐ และ ๐.๔๕ ตามลำดับ โดยจังหวัดเชียงใหม่มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด รองลงมาได้แก่ จังหวัดลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดลำพูน ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังมีพืชผัก โดยเฉพาะพืชผักเมืองหนาว และไม้ผล ได้แก่ ลำไย ลิ้นจี่ เป็นต้น

ตารางแสดง พื้นที่เพาะปลูกพืชที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ และแยกรายจังหวัด

พืช	พื้นที่เพาะปลูก พืชเศรษฐกิจรายจังหวัด (ไร่)				กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑
	น่าน	พะเยา	เชียงราย	แม่ฮ่องสอน	
ข้าวนาปี	๕,๒๒๓,๗๕๓	๕,๑๕๕,๗๘๖	๑,๓๓๓,๔๓๒	๑๔,๙๑๓,๗๗๑	๑,๑๘๖,๙๙๒
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๓๕,๗๓๐	๑๘,๐๓๔	๗,๘๒๓	๑๓๕,๖๓๔	๑๙๗,๒๖๕
ข้าวนาปรัง	๒๓๑,๒๑๔	๑๓๐,๕๐๒	๑๑๘	๑๑,๔๗๐	๓๗๓,๓๐๔
ลำไย	๒๗,๘๑๒	๓๐๔,๗๗๐	๒๘๕๗	๒๗๐,๕๗๓	๖๐๖,๐๑๒
ถั่วเหลือง	๓๐,๗๕๒	๕๐,๑๗๙	๕๙๐๗	๔๓๔	๑๔๐,๕๗๘
ถั่วลิสง	๒๔,๙๘๓	๑๔,๗๙๕	๔๔๒๑	๕๐๒	๔๔,๗๐๑
กระเทียม	๑๐,๒๑๓	๓๑,๔๗๒	๑๒๒๗	๑,๙๗๑	๕๕,๙๒๙
ลิ้นจี่	๘๔๓	๕๗,๒๒๒	๒๐๑๘	-	๖๐,๐๘๓
หอมแดง	๑,๕๐๙	๙,๗๐๑	๒๒๘	๗,๔๗๒	๑๘,๙๑๐
มะเขือเทศ	๑,๔๘๘	๘,๐๑๘	๐	๓๓๓	๙,๘๓๙
มันฝรั่ง	๑๒๘	๑๓,๓๗๘	๐	๓,๓๘๔	๑๖,๘๙๐
อ้อยโรงงาน	๒๙,๐๔๑	๑,๐๕๗	๐	-	๓๐,๐๙๘
มันสำปะหลัง	๖,๑๗๙	๐	๐	๑๒,๗๙๙	๑๘,๙๗๘
ฝ้าย	-	๐	๐	-	๐
ถั่วเขียว	๓๗๒	๓๙๒	๐	๑๑,๑๒๔	๑๑,๘๘๘
หอมหัวใหญ่	๐	๑๑,๑๔๓	๐	-	๑๑,๑๔๓

ที่มา: สำนักงานสถิติการเกษตร. ๒๕๕๕. รายงานสถิติการเกษตรของประเทศไทยปีเพาะปลูก ๒๕๕๒๓-๒๕๕๔.

แรงงานในภาคเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีจำนวนแรงงาน ๑.๒๗ ล้านคน หรือคิดเป็นจำนวนประมาณ ๐.๓๕ ล้านครัวเรือน จำนวนแรงงานเฉลี่ยภาคเกษตรต่อครัวเรือนเท่ากับ ๓.๕๖ คน ซึ่งต่ำกว่าของภาคเหนือเล็กน้อยที่มีจำนวนแรงงานเฉลี่ยภาคเกษตรต่อครัวเรือนเท่ากับ ๓.๖๔ คน โดยจังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนแรงงานในภาคการเกษตรมากที่สุดร้อยละ ๔๔ รองลงมาได้แก่ จังหวัดลำปาง ลำพูน และแม่ฮ่องสอน อย่างไรก็ตามจำนวนแรงงานหรือครัวเรือนในภาคการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีจำนวนประมาณหนึ่งในสี่ของจำนวนแรงงานหรือครัวเรือนในภาคเหนือทั้งหมด

นอกจากนี้ ยังพบว่า กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ในปี ๒๕๕๑ มีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรน้อยที่สุด ๓.๑๔ ล้านไร่ และขนาดฟาร์มเล็กที่สุดเพียง ๘.๘๒ ไร่ต่อครัวเรือน นอกจากนี้ การเกษตรของภาคเหนือยังเป็นเกษตรน้ำฝนเป็นส่วนใหญ่ โดยมีพื้นที่ชลประทานเพียง ๕.๒๘ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๙ ของพื้นที่เกษตรและไม่ค่อยมีแหล่งเก็บน้ำในพื้นที่เกษตรเนื่องจากมีพื้นที่ขนาดเล็ก ดังกล่าวดังนั้นเกษตรกรจึงเผชิญกับความเสี่ยงจากการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรมาโดยตลอด

นอกจากนี้กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ยังมีโครงสร้างเกษตรแตกต่างจากกลุ่มจังหวัดอื่นเนื่องจาก มีสัดส่วนของข้าวพืชผักและผลไม้ใกล้เคียงกันประมาณร้อยละ ๑๘

แนวทางการพัฒนาด้านเกษตรกรรมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ควรต้อง เร่งสนับสนุนทุนวิจัยเกี่ยวกับอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป และการรวมกลุ่มของเกษตรกร (Cluster) เพื่อยกระดับศักยภาพด้านการบริหารจัดการการผลิตด้านการเกษตร รวมถึงการเพิ่มมูลค่าให้แก่ ผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์การเกษตรตลอดโซ่อุปทาน อาทิ การวางแผนจัดสรรน้ำารณรงค์ให้มีการใช้น้ำ อย่างมีประสิทธิภาพและปฏิบัติตามแผนเพื่อให้สามารถกระจายน้ำให้พื้นที่เป้าหมายได้อย่างทั่วถึง สนับสนุนการปรับปรุงเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตพัฒนาพันธุ์พืชและสัตว์เพื่อให้ได้คุณภาพวัตถุดิบที่ดีใน การบ่อนเข้าสู่อุตสาหกรรมการแปรรูปโดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยใช้ข้าวโพดพันธุ์ดีที่ให้ผล ผลิตสูงแทนและจะมุ่งให้เกิดการผลิตเพื่อส่งออกมากขึ้น แทนการขยายพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันการบุกรุก ป่าเพิ่มขึ้น เน้นการส่งเสริมให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปเกษตรให้มีความหลากหลาย สามารถ ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ครบทุกกลุ่ม ปรับปรุงระบบการขนส่งและการกระจายสินค้าให้ รวดเร็วยิ่งขึ้นการจัดทำมาตรฐานขบวนการผลิตอย่างครบวงจร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพอย่างสูงสุดรวมทั้งการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการเพาะปลูก เพื่อให้ เกิดผลิตผลที่สูง

สรุปประเด็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ

ปัญหาด้านอุตสาหกรรมในกลุ่มจังหวัดฯ ยังคงพึ่งฐานทรัพยากรธรรมชาติและแรงงาน เป็นหลัก ซึ่งก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มและสร้างขีดความสามารถด้านการแข่งขันได้ค่อนข้างน้อย รวมถึง ปัญหาด้านทุนการขนส่งสินค้าหรือปัญหาด้านโลจิสติกส์ ดังนั้น การพัฒนาประตูการขนส่งของพื้นที่ ภาคเหนือตอนบน ๑ ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเปิดช่องทางการค้าระหว่างจีนตอนใต้กับอาเซียน อินเดีย ตะวันออกกลาง แอฟริกาและยุโรป เพื่อรองรับการเติบโตในพื้นที่ทางตะวันตกของจีน

ปัญหาด้านการค้าของกลุ่มจังหวัดฯ ยังต้องพึ่งพิงการส่งออก ทำให้มีความเปราะบางต่อ การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจโลก กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ขาดการส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรม ให้เกิดการลงทุนด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม และการจัดการสมัยใหม่ ในฐานการค้าและการลงทุน ทำให้แรงงานที่มีทักษะไหลออกนอกภาคจำนวนมาก การแข่งขันด้านการค้าของผู้ประกอบการจำนวนมาก ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ยังมุ่งใช้ราคาเป็นเครื่องมือหลัก ขาดการพัฒนาเพื่อให้เกิด มูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์ จึงทำให้ขาดความได้เปรียบเชิงการแข่งขันในระยะยาว การค้าและการลงทุน ของผู้ประกอบการในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ยังขาดความเชื่อมโยงอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาของภาคการเกษตรและภาคบริการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการในพื้นที่

ภาคเหนือตอนบน ๑ จำนวนมากยังไม่ให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อการพัฒนาทั้งด้านการเทคโนโลยี/นวัตกรรมการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาด เท่าที่ควร จึงทำให้เสียโอกาสทางการตลาด และอาจสูญเสียความได้เปรียบเชิงการแข่งขันในระยะยาวได้ อย่างไรก็ตาม โอกาสในการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศ ต้องสร้างบรรยากาศในการลงทุนหรือแข่งขันกันในการเตรียมความพร้อม และโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งที่มีความจำเป็นเพื่อเตรียมรับมือกับการแข่งขัน และต้องเปิดเกมรุกเพื่อป้องกันการสูญเสียโอกาสที่ประเทศจะได้รับจากการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจตามแนวเส้นทางการค้าในแนวเหนือ-ใต้ (เชียงใหม่/เชียงใหม่ เชียงใหม่-ท่าเรือแหลมฉบังหรือท่าเรือปากบารา)

ปัญหาด้านบริการและการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ๑ กำลังเสื่อมโทรมและถูกทำลาย กอปรกับขาดการบริหารจัดการแบบบูรณาการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ และการสร้างมูลค่าเพิ่มแต่ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดฯ ยังอยู่ในระดับต่ำ ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับตลาดเป้าหมายยังมีน้อย ขาดการบูรณาการข้อมูล รวมถึงการวิเคราะห์และวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของข้อมูลเชิงลึกยังมีอยู่อย่างจำกัด ขาดการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในพื้นที่กับการพัฒนาด้านอื่นๆ อาทิ ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรมเกษตร ด้านสังคม และด้านหัตถอุตสาหกรรม อย่างเป็นรูปธรรม

ปัญหาด้านการเกษตร การรวมกลุ่มของเกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ๑ ยังขาดความเข้มแข็ง และมีการรวมกลุ่มในวงจำกัด ทำให้ไม่มีอำนาจต่อรองกับกลุ่มพ่อค้าคนกลางนายทุน หรือพ่อค้าท้องถิ่น ซึ่งส่งผลเกษตรกรได้รับรายได้น้อยกว่าราคาผลผลิตการเกษตร เกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ๑ จำนวนมากขาดความรู้ ความเข้าใจ และข้อมูลทางวิชาการและการบริหารจัดการตลอดโซ่อุปทาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนการผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มในแต่ละช่วงของโซ่อุปทาน เกษตรกรในหลายพื้นที่ของภาคเหนือตอนบน ๑ ขาดปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะแหล่งน้ำที่เพียงพอ เมล็ดพันธุ์ และเครื่องมือในการทำเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูง ไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้ พื้นที่ทำการเกษตรแบบอินทรีย์ เพื่อให้ได้ผลผลิตเกษตรอินทรีย์ที่ตลาดยอมรับ มีสัดส่วนน้อยเมื่อเทียบกับพื้นที่การเกษตรทั้งหมด ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับกระแสความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงขาดโอกาสในการตอบสนองต่อการพัฒนาของอุตสาหกรรมปลายน้ำที่จะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลผลิตการเกษตร อาทิ อุตสาหกรรมเวชสำอาง ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ เป็นต้น

๓.๒ ด้านสังคม

ด้านประชากรและแรงงาน

ประชากรโดยรวมของภาคเหนือลดลงในอัตราร้อยละ ๐.๙๑ โดยกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีอัตราการเพิ่มประชากรลดลงสูงที่สุด สัดส่วนประชากรวัยแรงงานเริ่มชะลอตัวและคาดว่าจะลดลงในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ส่งผลให้อัตราการพึ่งพิงสูงขึ้น

ประชากรเมืองของภาคเหนือมีการขยายตัวต่อเนื่อง ในปี ๒๕๕๒ ภาคเหนือมีประชากรเมืองจำนวนทั้งสิ้น ๓.๑๒ ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๖.๕ ของจำนวนประชากรรวมของภาค ซึ่งเพิ่มจาก ๒.๓๒ ล้านคน หรือร้อยละ ๑๙.๕ ในปี ๒๕๔๙ โดยการกระจายตัวของประชากรเมืองตามกลุ่มจังหวัดปี ๒๕๕๒ พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีจำนวนประชากรเมืองสูงที่สุดจำนวน ๑.๐๕ ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๔.๖ ของประชากรในกลุ่มจังหวัด

บริบทการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของภาคเหนือ กำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ส่งผลให้ภาระพึ่งพิงสูงขึ้น ความสำเร็จของการวางแผนครอบครัวและการพัฒนาด้านสาธารณสุข ส่งผลให้สัดส่วนของประชากรสูงอายุ (อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป) ของภาคเหนือ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ ๑๒.๒ ในปี ๒๕๔๙ เป็นร้อยละ ๑๓.๐ ในปี ๒๕๕๒ และประมาณการว่าจะเท่ากับร้อยละ ๒๐.๒ ในปี ๒๕๖๓ อัตราการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของภาคเหนือเร็วกว่าอัตราของประเทศ (สัดส่วนประชากรสูงอายุของประเทศในปี ๒๕๔๙ เท่ากับร้อยละ ๑๐.๕ เพิ่มเป็นร้อยละ ๑๑.๔๘ ในปี ๒๕๕๒ และ ๑๓.๕๑ ในปี ๒๕๖๓) ส่งผลกระทบต่อภาระพึ่งพิงของประชากร โดยในปี ๒๕๔๙ ประชากรวัยแรงงาน ๕.๕ คน ดูแลผู้สูงอายุ ๑ คน ในปี ๒๕๕๒ ลดลงเป็น ๕.๒ คน ดูแลผู้สูงอายุ ๑ คนและในปี ๒๕๖๓ ประชากรวัยแรงงาน ๓.๒ คน ดูแลผู้สูงอายุ ๑ คน โดยในปี ๒๕๕๒ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีสัดส่วนของประชากรสูงอายุ ร้อยละ ๑๓.๐

ขณะที่โครงสร้างประชากรของภาคเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ภาระพึ่งพิงของประชากรสูงขึ้น ขณะเดียวกันสถาบันครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น อัตราการหย่าร้างสูงขึ้น

รายได้และการกระจายรายได้

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีค่าใช้จ่ายรายเดือนของครัวเรือนสูงที่สุดจำนวน ๑๕,๖๐๗ บาท จังหวัดลำพูนรองลงมาเป็นลำดับ ๒ จำนวน ๑๖,๖๐๕ บาท ส่วนจังหวัดที่มีค่าใช้จ่ายรายเดือนของครัวเรือนสูงที่สุดเป็นลำดับ ๓ ได้แก่ จังหวัดลำปาง ๑๔,๖๙๓ บาท

จำนวนประชากรที่จำแนกตามช่วงรายได้ พบว่า เชียงใหม่ ประชากรส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วง ๕,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท ประชากรของจังหวัดลำปางส่วนใหญ่มีรายได้ ๕,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท ขณะที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่า ๑,๕๐๐ บาท สูงถึง ๓,๕๒๒ คน จากข้อมูลเส้นความยากจนพบว่า ใน ๔ จังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ส่วนใหญ่มีคนจนอยู่ในระดับ ๑๐-๒๐% ยกเว้นจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจำนวนคนจนสูงถึง ๖๕% และเป็นที่น่าสังเกตว่า จังหวัดลำพูนมีจำนวนคนจนประมาณ ๗% เท่านั้น สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ของรายได้ในช่วง ๑๙ ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. ๒๕๓๑-๒๕๕๐) ภาคเหนือมีแนวโน้มค่อนข้างคงที่

ตารางแสดง ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนรายจังหวัด ภาคเหนือตอนบน ๑ พ.ศ. ๒๕๕๔

ลำดับ	จังหวัด	ค่าใช้จ่ายรายเดือน	ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค	สัดส่วนค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค
๑	เชียงใหม่	๑๕,๖๐๗	๑๒,๖๑๓	๑,๖๒๑	๘๑.๖
๒	ลำพูน	๑๖,๖๐๕	๑๐,๙๙๓	๑,๗๙๖	๘๖.๐
๓	ลำปาง	๑๔,๖๙๓	๙,๑๐๓	๑,๖๔๑	๘๕.๗
๔	แม่ฮ่องสอน	๖,๑๔๗	๕,๖๖๗	๔๘๐	๙๒.๒

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๕๕

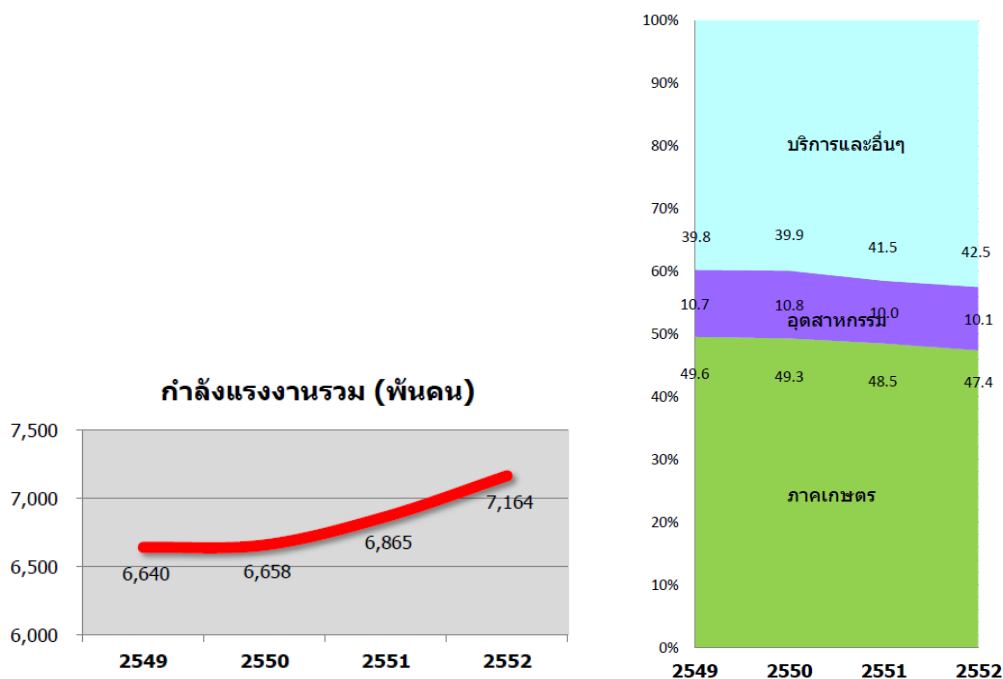
ตารางแสดง เส้นความยากจน สัดส่วนคนจน จำนวนคนจน (ด้านรายจ่าย) ภาคเหนือตอนบน ๑
 จำแนกตามจังหวัด ปี พ.ศ.๒๕๕๒

ลำดับ	จังหวัด	เส้นความยากจน	จำนวนคนจน	สัดส่วนคนจน
		(บาท/คน/เดือน)	(พันคน)	(ร้อยละ)
๑	เชียงใหม่	๑,๕๔๕	๓/๑.๓	๔.๔๕
๒	ลำพูน	๑,๕๑๒	๒๙.๙	๖.๙๔
๓	ลำปาง	๑,๕๒๕	๑๔๓.๓	๑๘.๓๕
๔	แม่ฮ่องสอน	๑,๔๙๐	๑๘๓.๒	๖๔.๙๔

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๕๕.

ด้านแรงงาน

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีแรงงานรวม ประมาณ ๓.๑๖ ล้านคน แรงงานภาคเกษตร ประมาณ ร้อยละ ๔๗ แรงงานภาคบริการประมาณร้อยละ ๔๓ และแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ประมาณร้อยละ ๑๐ แนวโน้มแรงงานภาคเกษตรลดลง แต่แนวโน้มแรงงานภาคอุตสาหกรรมและบริการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และอัตราการว่างงานอยู่ในระดับต่ำร้อยละ ๑.๒ (สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ, ๒๕๕๓)

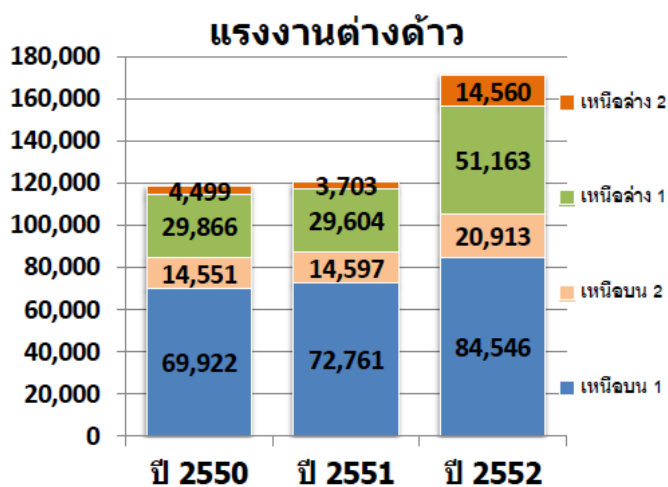
ภาพแสดง แรงงานในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑

อย่างไรก็ตาม ภาคเหนือประสบข้อจำกัดด้านแรงงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานในภาคเกษตร ขาดการศึกษาและทักษะฝีมือ และอยู่นอกระบบประกันสังคม นอกจากนี้ ยังมีการอพยพเข้ามาทางทำอย่างผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าวอย่างต่อเนื่อง แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่ขาดทักษะสัดส่วนแรงงานประมาณร้อยละ ๘๐ จบการศึกษาไม่เกินชั้นมัธยมศึกษา

สัดส่วนแรงงานจำแนกตามระดับการศึกษา

- ประถมการศึกษา ร้อยละ ๕๐.๖
- มัธยมศึกษา ร้อยละ ๒๙.๖
- อุดมศึกษา ร้อยละ ๑๑.๐

นอกจากนี้ ยังมีแรงงานต่างด้าวจดทะเบียนยังเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ๑.๗ แสนคนต่อปี แรงงานเกือบครึ่งอยู่ในภาคเหนือตอนบน ๑

ภาพแสดง จำนวนแรงงานต่างด้าวในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

คุณภาพชีวิต

การศึกษาและการผลิตบัณฑิต ปี ๒๕๕๑ ประชากรระดับอายุ ๑๕-๕๙ ปี ในภาคเหนือตอนบน ๑ มีระยะเวลาการศึกษาเฉลี่ย ๖.๖ ปี ถือว่าต่ำที่สุดของภาคเหนือซึ่งอยู่ระหว่าง ๘.๑-๘.๔ ปี ลัดส่วนของแรงงานในภาคเหนือประมาณ ร้อยละ ๕๔ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาประมาณร้อยละ ๒๔ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประมาณร้อยละ ๑๐ จบการศึกษาระดับอุดมศึกษา และประมาณร้อยละ ๘ ไม่ได้รับการศึกษา (สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ, ๒๕๕๓) ในปีการศึกษา ๒๕๕๑ จำนวนผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ สามารถหางานทำได้ประมาณร้อยละ ๗๐ แต่ถ้าพิจารณาจากลัดส่วนของแรงงานในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ที่มีเพียงประมาณร้อยละ ๑๐ เท่านั้นที่จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทำให้พอเห็นภาพได้ว่าแรงงานที่มีทักษะส่วนหนึ่งไหลออกไปนอกภาคเพื่อหางานทำ แต่ผู้ที่ไม่มียานทำอีกประมาณร้อยละ ๓๐ น่าจะเป็นผู้ที่ยังคงอยู่ภายในกลุ่มจังหวัด ฯ ซึ่งเป็นแรงงานที่ทักษะและสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานภายในภาคได้อีกเป็นจำนวนมาก

ตารางที่ ๑.๑๓ จำนวนของบัณฑิต จำแนกตามมหาวิทยาลัย/สถาบัน สถานภาพการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๕๑ ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ข้อมูล วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๒)

มหาวิทยาลัย/สถาบัน	กรอกแบบสำรวจ	ทำงานแล้ว	มิได้ทำงาน	ศึกษาต่อ
มหาวิทยาลัยของรัฐ	๓,๘๔๒	๑,๘๑๓	๑,๙๒๖	๑๐๓
มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ	๒๕	๑๔	๑๐	๑
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	๒๕,๖๘๓	๑๘,๔๐๒	๖,๖๙๗	๕๘๔
เทคโนโลยีราชมงคล	๑๐๓	๓๖	๒๖	๑
มหาวิทยาลัยเอกชน	๘๓/๓	๕๙๘	๒๓๔	๔๑
วิทยาลัยเอกชน	๓๙๐	๓๒๒	๖๖	๒
รวมทั้งหมด	๓๐,๙๑๖	๒๑,๒๒๕	๘,๙๕๙	๓/๓๒

ผู้ป่วยในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งในส่วนของผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน แยกเป็นจำนวนผู้ป่วยนอกเพิ่มขึ้นเป็น ๑๐ ล้านคนในปี ๒๕๕๑ จากจำนวน ๘.๕ ล้านคนในปี ๒๕๔๙ หรือเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๑๘ และจำนวนผู้ป่วยในเพิ่มขึ้นเป็น ๕ แสนคนในปี ๒๕๕๑ จากจำนวน ๔ แสนคนในปี ๒๕๔๙ หรือเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๒๕ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าภาวะสุขภาพของประชากรในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง โรคระบบทางเดินหายใจมีอัตราป่วยเพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมาก ส่วนโรค HIV และเอชไอวีการแพร่ระบาดของโรคลดลง แต่ในกลุ่มเสี่ยง

ที่เป็นวัยรุ่นยังคงต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิดต่อไป (สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ, ๒๕๕๓) ประชากรในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ เสียชีวิตจากโรคมะเร็งมากที่สุด ยกเว้นจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่พบว่าการเสียชีวิตของประชากรส่วนใหญ่เกิดจากโรคหัวใจ

ตารางแสดง จำนวนสถานพยาบาลในภาคเหนือตอนบน ๑ จำแนกตามประเภทเป็นรายจังหวัด
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑

ลำดับ	ประเภท	จำนวน(แห่ง)				
		เชียงใหม่	ลำพูน	ลำปาง	แม่ฮ่องสอน	รวม
๑	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	๑	๑	๑	๑	๔
๒	สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ/กิ่งอำเภอ	๒๕	๘	๑๓	๓	๔๙
๓	สถานีอนามัย	๔	-	๑	-	๕
๔	สถานบริการสาธารณสุขชุมชน	-	๒	๕	๓๑	๓๘
๕	โรงพยาบาลศูนย์	-	-	๑	-	๑
๖	โรงพยาบาลทั่วไป	๑	๑	-	๑	๓
๓	โรงพยาบาลชุมชน	๒๓	๓	๑๒	๖	๔๔
๘	ศูนย์สุขภาพชุมชน ของ รพ.	๒๐	๔	๑	-	๒๕
๙	ศูนย์วิชาการ	๒	-	๑	-	๓
๑๐	โรงพยาบาล นอก สป.สธ.	๕	-	๑	๑	๗
๑๑	โรงพยาบาล นอก สธ.	๕	-	๑	-	๖
๑๒	ศูนย์บริการสาธารณสุข	๑๓	๒	๔	๓	๒๒
๑๓	โรงพยาบาลเอกชน	๑๓	๒	๒	-	๑๗
๑๔	คลินิกเอกชน	๕๐	๒๒	๘	-	๘๐
๑๕	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	๒๖๖	๓/๑	๑๔๑	๓/๑	๔๔๑
รวม		๔๒๘	๑๒๐	๑๙๒	๑๒๑	๘๖๑

ที่มา: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. ๒๕๕๕

ตารางแสดง จำนวนการตายในภาคเหนือตอนบน ๑ จำแนกตามจังหวัด และกลุ่มสาเหตุที่สำคัญ
พ.ศ. ๒๕๕๓

สาเหตุการตาย	เชียงใหม่	ลำพูน	ลำปาง	แม่ฮ่องสอน
โรคหัวใจ	๕๖๕	๑๑๙	๒๘๗	๒๓
อุบัติเหตุ และการเป็นพิษ	๘๖๖	๒๓๕	๓๙๗	๗๕
มะเร็งทุกชนิด	๑,๘๓๒	๕๖๖	๑,๐๒๙	๑๑๐
ความดันเลือดสูง และโรคหลอดเลือดในสมอง	๕๓๒	๑๑๗	๓๖๗	๖๕
การบาดเจ็บจากการฆ่าตัวตาย ถูกฆ่าตาย และอื่น ๆ	๒๘๒	๙๘	๑๐๕	๕๒
โรคเกี่ยวกับตับ และตับอ่อน	๒๓๐	๕๑	๙๐	๓๐
ปอดอักเสบและโรคอื่น ๆ ของปอด	๕๕๖	๘๒	๒๑๑	๓๑
ไตอักเสบ กลุ่มอาการของไตพิการ และไตพิการ	๕๘๑	๑๙๕	๓๓๓	๑๕
วัณโรคทุกชนิด	๑๑๕	๒๖	๕๖	๕
โรคภูมิคุ้มกันบกพร่องเนื่องจากไวรัส	๑๓๐	๒๘	๖๐	๒๓
อื่นๆ	๘,๓๒๑	๒,๓๒๒	๓,๗๘๗	๓/๘๖

ที่มา:สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๕๕.

ตารางที่ ๑.๑๖ อัตราส่วนประชากรต่อแพทย์ในภาคเหนือตอนบนแยกตามรายจังหวัด พ.ศ.๒๕๕๑

ลำดับ	จังหวัด	ประชากรต่อแพทย์ ๑ คน	จำนวนแพทย์	จำนวนประชากร
๑	เชียงใหม่	๑,๘๕๕	๙๐๕	๑,๖๖๗,๓๕๘
๓	ลำพูน	๓,๗/๑๗	๑๐๙	๔๐๕,๑๕๑
๔	ลำปาง	๒,๗/๔๗	๒๘๐	๓๖๙,๑๑๕
๗	แม่ฮ่องสอน	๓,๙๐๕	๖๕	๒๕๓,๗/๔๘

ที่มา: สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ

สรุปประเด็นปัญหาด้านสังคม

ปัญหาความยากจน ยังเป็นปัญหาสำคัญของภาคเหนือ ดังเห็นได้จากสัดส่วนจำนวนคนยากจนสูงเป็นอันดับสองของประเทศ และกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีสัดส่วนคนจนสูงที่สุดในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ (สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ, ๒๕๕๓) แต่ถ้าหากพิจารณามูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ซึ่งมีสัดส่วนมากที่สุดของภาคเหนือจากเส้นความยากจนของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ จะเห็นได้ว่าผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกินประมาณ ๑,๕๐๐ บาทหรือมีรายได้เฉลี่ยวันละ ๕๐ บาท ถือว่าเป็นผู้ที่ยากจน ซึ่งมีจำนวนประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ คน หรือคิดเป็นจำนวน ๑ ใน ๖ ของจำนวนประชากรในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ หรืออาจกล่าวได้ว่าในทุกๆจำนวนคน ๖ คนจะมีผู้ที่ยากจนจำนวน ๑ คน ทั้งนี้ จังหวัดแม่ฮ่องสอนจะมีการกระจุกตัวของคนที่ยากจนมากที่สุด รวมทั้งปัญหาขาดแคลนแรงงานต้องอาศัยแรงงานต่างด้าวมากขึ้น แรงงานที่มีอยู่ขาดทักษะฝีมือ

ปัญหาสังคมผู้สูงอายุ แนวโน้มสังคมผู้สูงอายุจะส่งผลกระทบต่อทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยผลกระทบด้านบวกนับเป็นโอกาสในการขยายตลาดสินค้าเพื่อสุขภาพ อาหารสุขภาพ และการให้บริการสุขภาพต่างๆรวมทั้งพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวและการพักผ่อนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ ขณะที่ผลกระทบด้านลบจะทำให้เกิดขาดแคลนประชากรวัยแรงงาน และเป็นภาระด้านสวัสดิการสังคมสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ นอกจากนี้การบริโภคของตลาดโลกมีแนวโน้มกระแสมนิมสินค้านำเข้ามากขึ้นและให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพทำให้ความต้องการอาหารปลอดภัยจากสารพิษเพิ่มมากขึ้นเกิดข้อกำหนดมาตรฐานสินค้าในประเด็นความปลอดภัยในการบริโภค และมีแนวโน้มการบริโภคสินค้าสำเร็จรูปพร้อมบริโภคเพิ่มขึ้น ภาคเหนือจำเป็นต้องปรับการผลิตสินค้าให้สามารถตอบสนองตลาดกลุ่มนี้

ปัญหาแรงงาน การอพยพแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมือง ประกอบกับการรวมตัวของกลุ่มเศรษฐกิจส่งเสริมให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงาน และผู้ประกอบการเพื่อไปทำงานในต่างประเทศได้สะดวกขึ้น จึงเป็นการสนับสนุนการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเสรีทั้งในด้านแรงงานที่มีคุณภาพในท้องถิ่นที่จะเคลื่อนย้ายออกไป และแรงงานต่างชาติจะเดินทางเข้ามาทำงานในภาคเหนือมากขึ้น รวมทั้งกลุ่มแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน

ปัญหายาเสพติด ที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ โดยเฉพาะภาคเหนือตอนบนเป็นเส้นทางแหล่งที่มาของยาเสพติดที่มีฐานการผลิตอยู่ในประเทศเพื่อนบ้านเป็นหลัก และจากความแตกต่างทางสภาพเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ทิศทางของยาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านยังคงมุ่งสู่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน อย่างต่อเนื่อง ทั้งกลุ่มผู้ค้าโดยตรง ทั้งกลุ่มผู้ติดยาเสพติด ปัญหาเหล่านี้ยังไม่สามารถแก้ไขการลักลอบลำเลียงเข้าสู่โดยช่องทางตามแนวชายแดนที่สำคัญได้

ปัญหาสถาบันครอบครัวลดความเข้มแข็ง โครงสร้างครอบครัวของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ เปลี่ยนจากโครงสร้างจากครอบครัวขยายมาเป็นครอบครัวเดี่ยวและมีขนาดเล็กลง ประกอบกับการย้ายถิ่นไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในเขตเมืองหรือต่างจังหวัดของคนในครอบครัว ส่งผลทำให้สถาบันครอบครัวลดความเข้มแข็งลง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการให้การดูแลและปลูกฝังจริยธรรมให้กับสมาชิกของครอบครัว

ปัญหาด้านวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันกำลังทำลายวิถีชีวิตดั้งเดิม ประชาชนจำนวนมากในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ๑ ยังมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ทำให้ขาดการรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ การพัฒนาอย่างไร้ทิศทางในหลายๆด้านส่งผลให้เกิดการทำลายและสูญสลายของขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมอันสง่างามของพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ๑

๓.๓ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรป่าไม้

ภาคเหนือโดยส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ป่าเบญจพรรณ โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ป่าไม้โดยสัดส่วนต่อพื้นที่จังหวัดมากที่สุดในภาคเหนือตอนบน โดยมีพื้นที่ป่าไม้ถึงร้อยละ ๘๗.๗/๕ ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด รองลงมาคือจังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ ๗๘.๐๓ ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด อย่างไรก็ตาม ทรัพยากรป่าไม้ในภาคเหนือมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหลังจากที่เคยลดลงอย่างต่อเนื่องทุกปีเฉลี่ยประมาณปีละ ๑ ล้านไร่

ตารางแสดง เนื้อที่ป่าไม้จากการแปลสภาพดาวเทียม จำแนกตามชนิดของป่าภาคเหนือตอนบน ๑
จำแนกตามรายจังหวัด ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓

จังหวัด	เนื้อที่	เนื้อที่ป่าไม้			
		ทั้งหมด	รวมเนื้อที่ป่าไม้	ป่าบก	ป่าชายเลน
๑ เชียงใหม่	๒๐,๑๐๗.๑	๑๕,๖๙๐.๗	๑๕,๖๙๐.๗	-	๔,๔๑๖.๓
๒ แม่ฮ่องสอน	๑๒,๖๘๑.๓	๑๑,๑๒๘.๒	๑๑,๑๒๘.๒	-	๑,๕๕๓.๐
๓ ลำปาง	๑๒,๕๓๔.๐	๘,๖๐๐.๕	๘,๖๐๐.๕	-	๓,๙๓๓.๕
๔ ลำพูน	๔,๕๐๕.๙	๒,๖๐๖.๐	๒,๖๐๖.๐	-	๑,๘๙๙.๙

ที่มา :กรมป่าไม้

ทรัพยากรดิน

ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน พบว่าใช้เพื่อเกษตรกรรมสูงสุด โดยมีพื้นที่ปลูกพืชที่สำคัญ ดังนี้ พื้นที่นาข้าว พื้นที่พืชไร่ พื้นที่ปลูกไม้ยืนต้น พื้นที่ปลูกไม้ผล และพื้นที่เพาะปลูกพืชสวน นอกจากนี้พื้นที่ดังกล่าวแล้วจะเป็นพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จังหวัดลำพูน เป็นจังหวัดที่มีการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อการเกษตรสูงเป็นอันดับแรกของภาคเหนือตอนบน ๑ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ และลำปาง ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตาม พบปัญหาคุณภาพดินเสื่อมโทรมอันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่เกษตรอุตสาหกรรมที่เป็นการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ระบบการทำเกษตรที่ไม่มีการอนุรักษ์ดินและน้ำที่ถูกวิธีและไม่มีการฟื้นฟูอย่างถูกหลักการทางระบบนิเวศ นอกจากนี้ยังพบปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่มีความลาดชันสูง และพื้นที่ป่าไม้ถูกบุกรุกในการปลูกข้าวโพด และยางพารา

ทรัพยากรน้ำ

ทรัพยากรน้ำ ภาคเหนือตอนบน ๑ มีลุ่มน้ำสำคัญ คือ ลุ่มน้ำปิง อย่างไรก็ตามพบว่าสภาพภูมิอากาศในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนเปลี่ยนแปลงโดยมีปริมาณน้ำฝนเพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมาก ส่งผลทำให้มีปริมาณน้ำสะสมและไหลจากพื้นที่ภาคเหนือตอนบนลงสู่ภาคเหนือตอนล่าง ก่อให้เกิดอุทกภัยอย่างหนักในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง และต่อเนื่องถึงพื้นที่ภาคกลาง นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดดินถล่มในหลายพื้นที่ของภาคเหนือตอนบนและภาคเหนือตอนล่างอย่างต่อเนื่อง และมีความรุนแรงเพิ่มสูงขึ้น

คุณภาพแหล่งน้ำแม่ปิงในช่วงฤดูหนาวถึงฤดูร้อนทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ดีถึงพอใช้ ส่วนฤดูฝนคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมลงโดยอยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงเสื่อมโทรมซึ่งปัญหาหลักที่สำคัญของแม่ปิงคือการปนเปื้อนของแบคทีเรียในปริมาณสูงซึ่งนอกจากสาเหตุการปล่อยน้ำทิ้งจากชุมชนแล้วอาจเกิดจากการชะล้างสิ่งปฏิกูลลงสู่แม่ปิงด้วย ซึ่งในระยะยาวคุณภาพแม่ปิงอาจสู่สภาวะวิกฤตและจะส่งผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ของแม่ปิงโดยต่อไปอาจใช้ประโยชน์ได้แต่เพียงการอุตสาหกรรมไม่สามารถนำมาใช้เพื่อการเกษตรการอนุรักษ์สัตว์น้ำได้หากจะนำมาใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคจะต้องใช้งบประมาณในการปรับปรุงคุณภาพน้ำสูงขึ้น

คุณภาพแหล่งน้ำแม่กวังเป็นลำน้ำสาขาของแม่ปิงตอนบนมีความเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่องคือความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (บีโอดี) ในปริมาณสูงโดยเฉพาะในช่วงหน้าแล้งที่คุณภาพน้ำจะเสื่อมโทรมมากซึ่งสาเหตุมาจากการปล่อยน้ำทิ้งจากชุมชนลงสู่แม่ปิงโดยตรงโดยเฉพาะบริเวณ อบต. บ้านกลางซึ่งมีหอพักเป็นที่อยู่อาศัยของเจ้าหน้าที่ในนิคมอุตสาหกรรมลำพูนจำนวนมากนอกจากนี้ยังมีสาเหตุมาจากน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งในระยะยาวหากน้ำกวังเสื่อมโทรมมากจะไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ใดๆได้นอกจากการคมนาคมเท่านั้น

คุณภาพแหล่งน้ำแม่สีเป็นลำน้ำสาขาของแม่ปิงตอนบนพบว่าในช่วงฤดูหนาวคุณภาพน้ำจะอยู่ในเกณฑ์ดีถึงพอใช้ ส่วนฤดูร้อนและฤดูฝนจะอยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงเสื่อมโทรมโดยปัญหาหลักได้แก่ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำารองลงมาคือการปนเปื้อนของแบคทีเรียในปริมาณสูงซึ่งอาจเกิดจากการชะล้างสิ่งปฏิกูลลงสู่แม่สีคุณภาพแหล่งน้ำแม่แดงเป็นลำน้ำสาขาของแม่ปิงตอนบน

คุณภาพน้ำแม่แดงโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ดีถึงพอใช้แต่จะเสื่อมโทรมในช่วงหน้าแล้งโดยปัญหาที่พบได้แก่แบคทีเรียทั้งนี้อาจเนื่องจากน้ำนิ่งและอุณหภูมิที่สูงเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของแบคทีเรียแต่ยังไม่เป็นปัญหารุนแรงจนถึงเข้าขั้นวิกฤติ (แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมภาคเหนือตอนบน พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔, สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑)

ทรัพยากรแร่ธาตุ

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีโครงสร้างของหินเป็นหินยุคเก่าจึงพบแร่หลายชนิด แร่ธาตุที่สำคัญ ได้แก่ แร่ดีบุก พบมากที่จังหวัดเชียงใหม่ แร่แมงกานีส พบมากที่จังหวัดลำพูน และ เชียงใหม่ แร่ฟลูออไรต์ พบมากที่ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ดินขาว พบมากที่จังหวัดลำปาง ถ่านหิน พบมากที่ลำปาง และลำพูน พื้นที่ภาคเหนือมีการทำเหมืองแร่ ๔ ชนิดคือเหมืองแร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูน ๑๒ เหมืองปริมาณแร่ ๒,๕๘๒,๘๕๔.๒ เมตริกตัน เหมืองแร่ถ่านหิน ๓๕เหมือง ปริมาณแร่ ๔๐๖,๕๖๐ เมตริกตัน เหมืองแร่ดีบุกและซีไลต์ ๑ เหมือง ปริมาณแร่ ๒,๗๐๕ ทาบหลวง โดยแร่หินอุตสาหกรรมจะพบมากในจังหวัดเชียงใหม่และถ่านหินจะพบมากในจังหวัดลำปางและลำพูน นอกจากนี้แหล่งพลังงานสำรองประเภท ถ่านหินลิกไนต์พบมากในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงมีแหล่งถ่านหินสำรองที่อำเภอเวียงแหง อำเภอฮอดอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่และอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน โดยที่อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ จากการสำรวจพบว่ามีแหล่งถ่านหินที่มีคุณภาพดีสะสมอยู่ประมาณ ๙๐ ล้านตันแต่ที่สามารถขุดขึ้นมาใช้ได้จะมีประมาณ ๑๕-๒๐ ล้านตัน ซึ่งการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยมีแผนที่จะพัฒนาแหล่งถ่านหินคาดว่าจะต้องใช้เวลาในการทำเหมืองประมาณ ๒๐ ปีส่วนพลังงานสำรองด้านน้ำมันดิบพบมากในพื้นที่ลุ่มน้ำกกที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่กำลังผลิต ๘๙๔ บาร์เรลต่อวัน

ตารางแสดง ผลผลิตแร่รายจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ จำแนกตามรายจังหวัด ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓

แร่ธาตุ	ลำปาง	ลำพูน	เชียงใหม่	แม่ฮ่องสอน
ซีไลต์	-	-	๒,๗๒๐	-
ดินขาว	๖๒๓,๐๐๗.๓๖	-	-	-
บอแลเคลย์	๖๓๕,๔๕๔	-	-	-
ถ่านหิน	๑๗,๘๑๙,๖๖๑	๑๗๖,๔๐๐	๙๗,๘๐๐	-
ดินเบา	๑๓,๕๐๐	-	-	-
ปูนเคมี	๑,๓๙๒,๘๐๑.๓๘	-	-	-
ปูนซีเมนต์	๑,๖๐๕,๓๒๘.๗/๓	-	-	-
ปูนเพื่อการก่อสร้าง	๑,๒๔๔,๐๕๗.๔๐	๙๕๘,๕๘๘	๖๕๒,๖๐๐	-
ดินดาน	๔๖,๗๓๖.๕๒	-	-	-
แมงกานีส	-	๒๕,๐๐๐	๒๓,๕๐๐	-
ดินซีเมนต์	๗/๔,๒๒๔	-	-	-
หินอ่อน	๑,๓๙๐	๒๐	-	-
โดโลไมต์	-	-	-	-
ปูนอื่นๆ	๔๙,๐๐๐	-	-	-
ฟลูออไรต์	-	๓๙,๓๓๐	-	๓๗,๗/๕๐
ดีบุก	-	-	๑,๖๔๕	-

ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต ๓

พลังงาน

การใช้พลังงานไฟฟ้าและน้ำมันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ๑ เมื่อเทียบกับภาคอื่นๆของประเทศ ยังอยู่ในระดับที่ไม่สูง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๕๒) ส่วนด้านพลังงานทดแทนปัจจุบันการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้ออกแบบและพัฒนาสินค้าซึ่งช่วยในการอนุรักษ์พลังงานและลดปัญหาภาวะด้านสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย ๑) เครื่องทำน้ำร้อนพลังงานแสงอาทิตย์ ๒) เครื่องสกัดสารป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ ๓) ตู้อบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์แบบธรรมชาติ ๔) เครื่องสกัดสารสมุนไพรผลิตน้ำดื่มพลังงานแสงอาทิตย์ (แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมภาคเหนือตอนบน พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔, สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑)

ตารางแสดง ศักยภาพเชิงพลังงานเทียบกับน้ำมันดิบในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ๑

จังหวัด	ศักยภาพเชิงพลังงาน(พื้นฐานเทียบกับน้ำมันดิบ) (ktoe)							
	แสงอาทิตย์	ลม	น้ำ	ขยะ	เชื้อเพลิง	ก๊าซชีวภาพ		
	Solar Energy	Wind Energy	Hydro Energy	(เผาไหม้) Garbage	ชีวภาพ ของเหลว Liquid Biofuels	Biogas	มูลสัตว์	น้ำเสีย อุตสาหกรรม
รวมทั้งประเทศ	๕๓๒,๔๙๕.๑๓	๐.๕๓๔	๔๘.๑๔	๓,๖๒๙.๙๔	๑,๑๓๘.๕๒	๓๖๒.๖๑	๔๕๘.๘๘	
ลำปาง	๖,๒๓๘.๐๙	-	๐.๑๗	๕๔.๐๖	๐.๓๑	๖.๒๘	๐.๒๑	
ลำพูน	๒,๙๓๐.๕๓	-	-	๒๔.๙๐	-	๔.๘๐	-	
เชียงใหม่	๖,๐๕๗.๔๑	-	๑๒.๐๐	๑๑๙.๕๐	-	๑๒.๑๘	๐.๔๘	
แม่ฮ่องสอน	๒,๑๔๔.๖๖	-	๔.๐๘	๑๓.๗๑	-	๒.๙๑	-	

สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมา ภาคเหนือตอนบน ๑ มีปัญหามลพิษและฝุ่นขนาดเล็กเกินมาตรฐานอย่างรุนแรง ในปี ๒๕๕๐ จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง เชียงราย และน่าน เป็นพื้นที่วิกฤติหมอกควัน เนื่องจากมีฝุ่นละอองขนาดเล็กเกินมาตรฐาน (๑๒๐ ไมโครกรัมต่อ ลบ.ม.) จากการเผาป่าเพื่อขยายพื้นที่ทำการเกษตรและการเผาเศษวัสดุทางการเกษตรทั้งในพื้นที่และประเทศเพื่อนบ้านรวมทั้งการเผาขยะ และมีแนวโน้มของปัญหามากขึ้นจากการขยายพื้นที่ทำการเกษตรที่มีแรงจูงใจจากราคาพืชผลเกษตรสูงขึ้น ภาคเหนือตอนบนประสบกับปัญหาหมอกควันและ ฝุ่นละอองขนาดเล็ก ในช่วง ๓-๔ เดือนแรกของทุกปีซึ่งเป็นผลมาจากการเผาป่า เผาในที่โล่ง และการเผาวัสดุเหลือใช้ทาง

การเกษตร ซึ่งการกระทำดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน รวมทั้งมีผลต่อภาวะเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ประสบภัยธรรมชาติบ่อยครั้งและรุนแรงมากขึ้น จากอุทกภัยและดินโคลนถล่ม ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินในพื้นที่ลาดชัน และมีความรุนแรงมากขึ้นในแต่ละปี เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่มีภูเขาสูงและมีความลาดชัน ประกอบกับการตัดไม้ทำลายป่าเพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูก โดยเฉพาะการปลูกข้าวโพดในพื้นที่สูงซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำของภาคเหนือตอนบน

นอกจากนี้ยังมีความเสี่ยงจากแผ่นดินไหวโดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนอยู่ในบริเวณของรอยเลื่อนแม่ทาซึ่งมีโอกาสเกิดแผ่นดินไหว จากสถิติของกรมอุตุนิยมวิทยา แผ่นดินไหวที่เคยเกิดขึ้นซึ่งรู้สึกถึงความแรงของการสั่นสะเทือนในพื้นที่ภาคเหนือ ที่มีขนาดเกิน ๕ ริกเตอร์ ๒ ครั้ง คือ ที่อำเภอพร้าว (๕.๒ ริกเตอร์) และที่ อ.แม่ริม (๕.๑ ริกเตอร์)

ขยะมูลฝอยของภาคเหนือตอนบน ๑ ยังเป็นปัญหาอยู่โดยเฉพาะในเมืองท่องเที่ยว จากรายงานของกรมควบคุมมลพิษ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๔-๒๕๔๙ พื้นที่ภาคเหนือมีขยะเพิ่มมากขึ้นเฉลี่ยปีละ ๓๐.๔ ตัน โดยจังหวัดที่มีอัตราการเกิดขยะสูงสุด คือ แม่ฮ่องสอน ๑.๒๐ และ เชียงใหม่ เป็นอันดับที่ ๓ ของภาคเหนือ คิดเป็น ๑.๐๖ กก./คน/วันและมีข้อจำกัดในการกำจัดขยะอย่างเป็นระบบและไม่เป็นที่ยอมรับของชุมชน

ความเสี่ยงต่อภาวะน้ำท่วมฉับพลัน น้ำหลาก และภัยธรรมชาติที่จะเกิดตามมาจากอุทกภัยอีกหลายชนิด มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิสูงสุด จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องอาจบ่งชี้ว่าปริมาณน้ำฝนที่ตกในแต่ละครั้งในอนาคตจะเพิ่มสูงขึ้นหรืออาจจะเรียกได้ว่าฝนที่ตกแต่ละครั้งจะตกหนักมากขึ้นกว่าที่เป็นมาในอดีต

ตารางแสดง สถิติการเกิดไฟฟ้า ในภาคเหนือตอนบน ๑ จำแนกตามจังหวัด ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๒-๒๕๔๔

จังหวัด	ปี ๒๕๔๒		ปี ๒๕๔๓		ปี ๒๕๔๔	
	ดับไฟฟ้า	พื้นที่ถูกไฟไหม้	ดับไฟฟ้า	พื้นที่ถูกไฟไหม้	ดับไฟฟ้า	พื้นที่ถูกไฟไหม้
	(ครั้ง)	(ไร่)	(ครั้ง)	(ไร่)	(ครั้ง)	(ไร่)
ภาคเหนือ	๒,๓๑๐	๑๔,๔๒๖	๓,๓๐๓	๓๓,๔๙๖	๒,๘๒๙	๑๘,๖๖๓
๑ เชียงใหม่	๑,๓๘๘	๘,๙๔๕	๑,๖๓๓	๑๑,๑๒๘	๔๔๘	๒,๓/๙๖
๒ แม่ฮ่องสอน	๓๙๕	๒,๔๓/๓	๓๖๑	๒,๐๙๑	๑๓๖	๘๒๐
๓ ลำปาง	๓๒๒	๑,๘๙๕	๒๓/๒	๑,๖๓๘	๑๓๑	๖๖๙
๔ ลำพูน	๓๒๑	๒,๓๓/๘	๔๙/๓	๓,๓/๙๖	๑๖๒	๙๔๓

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน

ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่าไม้ ยังคงเป็นปัญหาสำคัญของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอันเป็นผลจากโลกร้อนและสภาพอากาศแปรปรวนมากขึ้น ส่งผลทำให้เกิด**ภาวะภัยแล้งและน้ำท่วมซ้ำซากรุนแรงขึ้น** ซึ่งเป็นผลจากการขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ นอกจากนี้ ยังมี**ปัญหาทรัพยากรดินเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่อง** การใช้ที่ดินไม่ถูกต้องโดยก่อให้เกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของดินสูง ปัญหาดินขาดอินทรีย์วัตถุ จากการใช้สารเคมี/ยาฆ่าแมลงในการเกษตรเพิ่มมากขึ้น **ปัญหาขยะและสิ่งปฏิกูลมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น** การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบและเป็นความเสี่ยง แม้ว่าพื้นที่ป่าไม้จะมีแนวโน้มที่ดีขึ้นก็ตาม

ส่วนที่ ๔ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด (SWOT ANALYSIS) ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑

บริบทการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบ

(๑) การเปลี่ยนแปลงด้านบริบทของโลก การเปลี่ยนแปลงสำคัญของโลกที่ส่งผลกระทบต่อ
การพัฒนาประเทศไทย มีดังนี้

- **การเปลี่ยนแปลงกฎและกติกาใหม่ของโลก** ทั้งด้านการค้า การลงทุน การเงิน การ ป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ความตื่นตัวในเรื่องโลกร้อน และการส่งเสริมให้เกิดความเคารพ และรักษาคำสัตถ์ศรัทธาความเป็นมนุษย์ของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน
- **การรวมกลุ่มของประเทศต่างๆ** โดยเฉพาะในทวีปเอเชีย และการเป็นประชาคม อาเซียนในปี ๒๕๕๘ จะทำให้ประเทศในกลุ่มอาเซียนเชื่อมโยงกันได้อย่างเสรี ทั้งในด้านการ เดินทางของประชาชน การค้า การเงิน การลงทุน และแรงงาน
- **การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลก** ทำให้ต้องจ้างแรงงานจากต่างประเทศ วิธีการผลิต สินค้าจะเปลี่ยนจากการใช้แรงงานเป็นการใช้ความรู้และเทคโนโลยีมากขึ้น เพื่อทดแทนกำลัง แรงงานที่ขาดแคลน มีค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพเพิ่มขึ้นเหลืองบประมาณสำคัญ สำหรับการลงทุนพัฒนา ด้านอื่นๆ น้อยลง
- **การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก** ก่อให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติบ่อยครั้ง และมีความรุนแรง เกิดการระบาดของโรคต่างๆ รวมทั้งแมลงศัตรูพืช นำไปสู่การอพยพย้ายถิ่น และการแย่งชิงทรัพยากร
- **การขาดแคลนอาหารและพลังงานของโลก** ความต้องการพืชพลังงาน สินค้าเกษตร และอาหารเพิ่มขึ้น การผลิตอาหารสู่ตลาดน้อยลงไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชากร โลก
- **ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี** ทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นาโน เทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการทำงานของสมองและจิต ประเทศ ที่พัฒนาเทคโนโลยีได้ช้าจะไม่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆได้
- **ภัยจากการก่อการร้ายระหว่างประเทศ** การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ มีแนวโน้มขยายตัวทั่วโลกและมีความรุนแรงรูปแบบและโครงข่ายมีความซับซ้อนมากขึ้น

(๒) การพัฒนาความเชื่อมโยงตามแนว North-South Economic Corridor หรือ NSEC (จีนตอนใต้-เมียนมาร์-ลาว-ไทย) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีโอกาสในการใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาให้เมืองเชียงใหม่ เป็นศูนย์กลางความเจริญของภาค และเป็นศูนย์กลางการบินเชื่อมโยงกับนานาชาติและอีกช่องทางที่สำคัญแก่การเปิดประตูการค้าช่องทางใหม่ที่สำคัญกับประเทศเมียนมาร์บริเวณชายแดนไทย-เมียนมาร์ที่ด่านห้วยต้นนุ่น จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีเส้นทางเชื่อมต่อกับเมืองหลวงของเมียนมาร์ โดยคาดว่าเมื่อโครงการต่างๆ ตามแผนความร่วมมือ NSEC และ EWEC เสร็จสมบูรณ์ คาดว่าการค้าการลงทุน บริการและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศของภาคเหนือจะมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น

(๓) ธุรกิจด้านโลจิสติกส์ และการเป็นศูนย์กลางด้านธุรกิจบริการ จากการเชื่อมโยงโครงข่ายการคมนาคมตามเส้นทาง R๓๐ ผ่าน การเชื่อมโยงจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีเส้นทางเชื่อมต่อกับเมืองหลวงของเมียนมาร์ และการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้ง ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน ธุรกิจบริการที่หลากหลาย และสภาพแวดล้อมของเมืองทำให้กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีโอกาสขยายธุรกิจบริการด้านต่างๆ อาทิ การบริการทางการแพทย์ การศึกษา การประชุมและแสดงสินค้านานาชาติ

(๔) การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของโลกและประเทศมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งองค์ความรู้และนวัตกรรม โดยภาคเหนือมีความเข้มแข็งและโดดเด่นของทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ และลักษณะของคนท้องถิ่นที่เอื้อต่องานบริการและมีทักษะฝีมือที่ประณีตละเอียดอ่อน ซึ่งสามารถเป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่สำคัญได้แก่ หัตถอุตสาหกรรม ธุรกิจบริการสุขภาพ ที่มีการพัฒนาอย่างร่วมสมัย ตอบสนองต่อกระแสความต้องการของตลาดที่ให้คุณค่าต่อวัฒนธรรมตะวันออก (Oriental Cultural Fusion) นอกจากนี้ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ยังมีปัจจัยสนับสนุนทั้งสภาพความน่าอยู่ของเมืองและภูมิอากาศ รวมทั้งบริการพื้นฐานด้าน ICT ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งสร้างสรรค์อุตสาหกรรมภาพยนตร์ที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นองค์ประกอบ สำคัญ เช่น การ์ตูน/ภาพยนตร์ Animationการตัดต่อภาพยนตร์ เกมส์คอมพิวเตอร์

(๕) ผลกระทบต่อสินค้าเกษตรที่สำคัญของภาค จากการเปิดเสรีการค้ากับประเทศจีน กลุ่มจังหวัดสามารถส่งออกลำไยทั้งสดและแห้งไปยังตลาดจีนได้มากขึ้น ขณะเดียวกันก็ได้รับผลกระทบเชิงลบจากการนำเข้ากระเทียม พักและผลไม้เมืองหนาวจากเมืองจีนซึ่งมีราคาถูกกว่าและมีปริมาณมาก นอกจากนี้ มีโอกาสส่งออกสินค้าเกษตรได้มากขึ้นจากการสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(๕) การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมที่สำคัญได้แก่โลกกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ แนวโน้มสังคมผู้สูงอายุจะส่งผลกระทบต่อภาคเหนือตอนบน ๑ ทำให้ภาระพึ่งพิงสูงขึ้น การเตรียมความพร้อมของรัฐเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุยังมี อย่างไรก็ตาม สังคมผู้สูงอายุได้

ที่มา:ทิศทางการพัฒนาภาคเหนือ ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

สร้างโอกาสในการขยายตลาดสินค้าและบริการเพื่อสุขภาพ อาหารสุขภาพ และการให้บริการสุขภาพ
ต่างๆ โดยประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการแพทย์พื้นบ้าน รวมทั้งพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว
และการพักผ่อนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ

ความเสี่ยงของกลุ่มจังหวัดต่อบริบทการเปลี่ยนแปลง

(๑) การเปิดเสรีทางการค้าและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะ GMS
และประชาคมอาเซียน (AEC) หากกลุ่มจังหวัดขาดการเตรียมความพร้อมที่ดีพอ จะส่งผลต่อโอกาสการ
ขยายการค้าการลงทุนของภาค ขณะเดียวกันก่อให้เกิดความเสี่ยงหลายด้านเนื่องจากจะมีการ
เคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และบุคคลระหว่างประเทศสมาชิกที่สะดวกขึ้น ดังนั้น หากไม่มีการพัฒนา
บุคลากรในภาคให้เกิดการตื่นตัว สามารถแข่งขันได้ในตลาดสากลและการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น
ย่อมส่งผลกระทบต่อทางลบทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม

(๒) ภัยธรรมชาติยังคงทวีความรุนแรงและเกิดขึ้นบ่อยครั้ง โดยเฉพาะภัยจากดินถล่ม อุทกภัย
ภัยแล้ง และแผ่นดินไหว รวมทั้งมลพิษจากหมอกควันทั้งจากการเผา/ไฟป่าที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และมาจาก
ประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ ยังมีความเสี่ยงจากผลกระทบของภาวะโลกร้อนที่ทำให้เกิดความแห้ง
แล้งและอุณหภูมิสูงขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำลดลง และวงจรชีวิต
พืชพันธุ์ต่างๆ เปลี่ยนแปลงไป กระทบต่อความมั่นคงทางอาหารในระยะยาว

ภูมิคุ้มกันของกลุ่มจังหวัด

ภาคเหนือมีภูมิคุ้มกันอยู่แล้วในระดับหนึ่ง คือ ทูททางสังคมเดิมที่เข้มแข็ง อย่างไรก็ตามกระแส
เศรษฐกิจและวัฒนธรรมต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างต่อเนื่องได้ทำให้สังคมอ่อนแอลง จำเป็นต้อง
ฟื้นฟูสร้างความเข้มแข็งของทุนเดิมที่เป็นศักยภาพของภาคให้เป็นภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่ง มีคุณภาพที่จะ
ตอบสนองต่อภาวะการแข่งขันและกระแสโลกาภิวัตน์ได้ ดังนี้

ที่มา:ทิศทางการพัฒนาภาคเหนือ ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

(๑) วัฒนธรรมที่สืบทอดมาเป็นระยะเวลายาวนานและมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของ

ตนเอง ปัจจุบันคนในท้องถิ่นมีความตื่นตัวในการอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ มีการนำวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นหลายแขนงไปประยุกต์ต่อยอดในการพัฒนาสินค้าและบริการที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าหัตถกรรมและธุรกิจบริการสุขภาพซึ่งมีการพัฒนาเครือข่ายยกระดับคุณภาพบริการ/ผลิตภัณฑ์ สามารถสร้าง Brand สินค้าของตนเองให้เป็นที่รู้จักและยอมรับในตลาดสากล อย่างไรก็ตาม สภาพการแข่งขันในตลาดการค้าเสรีที่ทวีความรุนแรงขึ้น จำเป็นต้องพัฒนาสร้างสรรค์สินทรัพย์ทางปัญญาเหล่านี้ให้คงความโดดเด่นสามารถรักษาสถานะตลาดเดิมและขยายตัวในวงกว้างได้ โดยเน้นการอนุรักษ์และต่อยอดวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับองค์ความรู้จากงานวิจัยพัฒนาและนวัตกรรมต่างๆและการปรับใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ให้ได้อย่างผสมกลมกลืนและสร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นนอกจากนี้ แม้ว่าบุคลากรส่วนใหญ่ของภาคจะมีทักษะในงานฝีมือและมีอัธยาศัยน้ำใจไมตรี แต่ยังมีการศึกษาในระดับต่ำจึงต้องเร่งพัฒนาระดับคุณภาพของบุคลากรให้มีความรู้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลต่อภาคในระยะต่อไป

(๒) การดำเนินวิถีชีวิตตามแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างเหนียวแน่นและสถาบันศาสนายังมีบทบาทสำคัญในการเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในสังคม สถาบันชุมชนมีความเข้มแข็งและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสูง ปัจจุบันมีการรวมกลุ่มทั้งในภาคธุรกิจและภาคประชาสังคมที่มีความเข้มแข็งและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาภาคมากขึ้น อย่างไรก็ตามจากสภาพเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันรุนแรงขึ้นตามกระแสทุนนิยมอาจบั่นทอนความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมดังนั้น การยึดแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นรูปธรรมจะสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้สังคมมีความเข้มแข็งต่อไปได้

(๓) ความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ที่ยังคงมีพันธุ์พืชที่หลากหลาย รวมทั้งพืชสมุนไพร และสัตว์ที่หายาก อย่างไรก็ตาม ผลกระทบทั้งจากการรุกป่าพื้นที่ป่าและจากภาวะโลกร้อนทำให้ทรัพยากรเหล่านี้เสื่อมโทรมลง จำเป็นต้องเร่งฟื้นฟูให้กลับคืนความอุดมสมบูรณ์โดยเร็ว เพื่อคงไว้ซึ่งความสมดุลของนิเวศที่เอื้อต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว

ที่มา:ทิศทางการพัฒนาภาคเหนือ ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

สรุปจุดแข็งและจุดอ่อนของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑

จุดแข็ง (Strength-S)

๑) พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของภาคเหนือโดยเฉพาะป่าไม้ และแหล่งน้ำที่เป็นต้นน้ำสำคัญของภาคเหนือ เช่น แม่น้ำปิง ลุ่มน้ำกกลุ่มน้ำสาละวิน

๒) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีภูมิปัญหาท้องถิ่นที่ช่วยอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรป่าไม้และแหล่งน้ำตามธรรมชาติให้มีความยั่งยืน

๓) ฐานเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีการกระจายตัวในภาคการผลิตหลายสาขาอย่างสมดุล อาทิ สาขาเกษตร อุตสาหกรรม และบริการโดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยว

๔) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีศาสนสถาน โบราณสถาน ที่สื่อให้เห็นถึงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นและยังสืบทอดต่อเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นที่สื่อถึงความมีมิตรไมตรีและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

๕) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ เป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาชั้นนำ สำนักงานสาขาที่สำคัญทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้ฐานความรู้ (Knowledge Based Economy)

๖) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการพัฒนา เช่น สนามบินนานาชาติ เส้นทางถนนเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและจีนตอนใต้ เป็นต้น

จุดอ่อน (Weakness-W)

๑) แหล่งทรัพยากรธรรมชาติของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ โดยเฉพาะแหล่งน้ำ และทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติมีความเสื่อมโทรมและมีคุณภาพที่แย่ลง เนื่องมาจากการใช้ประโยชน์โดยขาดการดูแลรักษา และการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะพื้นที่ป่าไม้ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญ เพื่อให้ภาคเหนือมีทรัพยากรน้ำที่เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจด้านต่างๆ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการพังทลายของดินและปัญหาอุทกภัย รวมทั้งปัญหาหมอกควันซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจ

๒) การจัดการเชิงพื้นที่ การขยายตัวของพื้นที่เมือง ชุมชน และอุตสาหกรรมที่ขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง โดยเฉพาะการกำจัดขยะมูลฝอยและน้ำเสียจากชุมชนและอุตสาหกรรม การให้บริการขนส่งมวลชนสาธารณะที่ไม่

สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง การบดบังทัศนียภาพหรือรुक้าโบราณสถานที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ ทำให้เกิดมลภาวะต่างๆ การสิ้นเปลืองพลังงาน ปัญหาความปลอดภัย รวมถึงการเติบโตของชุมชนที่รุก ล้ำพื้นที่เกษตรกรรมอันอุดมสมบูรณ์และตัดทอนระบบโครงข่ายชลประทานเพื่อการเกษตร นำไปสู่การ สูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมของภาคและสร้างมลภาวะต่อปัจจัยการผลิตทางการเกษตร

๓) การเพิ่มของแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติในอัตราต่ำ พื้นที่ที่จะทำเกษตรมีไม่มากหาก เทียบกับภูมิภาคอื่นและส่งผลต่อการเกิดปัญหาการบุกรุกป่า

๔) ฐานเศรษฐกิจบางสาขาการผลิตของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ อาทิ สาขา การเกษตร การท่องเที่ยว และการค้าที่พึ่งพิงการส่งออก มีความเปราะบางต่อภาวะการเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจในระดับประเทศและภูมิภาค ทำให้เกิดผลกระทบค่อนข้างรุนแรงต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยขาดความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ ทำให้ผู้ประกอบการหันไปหาแรงงานที่มีทักษะและค่าแรงต่ำ เพื่อให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดได้

๕) ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ขาดการพัฒนาฐานการผลิตใหม่ๆ รวมถึงขาด การยกระดับด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม และการจัดการ สมัยใหม่ ในฐานการผลิตที่มีอยู่เพื่อรองรับแรงงานที่มีทักษะที่ผลิตจากสถาบันการศึกษา ทำให้ แรงงานที่มีทักษะไหลออกนอกภาคจำนวนมาก

๖) คุณค่าทางวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตท้องถิ่นของพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ตอนบน ๑ กำลังถูกกลืนเลือน เนื่องจากกระแสวัฒนธรรมจากภายนอกทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่งผลให้วัฒนธรรมเดิมคลายตัวลงโดยเฉพาะในคนรุ่นใหม่ของชุมชนและท้องถิ่น

โอกาส (Opportunity-O)

๑) กระแสอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดภาวะวิกฤต ด้านภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโลก

๒) ผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ความสำคัญกับความปลอดภัยและสุขภาพ มีศักยภาพในการพัฒนา เกษตรอินทรีย์และเกษตรมูลค่าเพิ่ม โดยเฉพาะพืชผักและดอกไม้เมืองหนาว สำหรับตลาดเฉพาะที่มีกำลังซื้อสูง และพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารที่มีมูลค่าเพิ่มสูง อาทิ อาหารเสริม สุขภาพ Functional Food/Fructose จากลำไย และผลิตภัณฑ์เวชสำอางต่างๆ เป็นต้น

๓) รัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าและบริการ ของประเทศ โดยเฉพาะการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้นอย่างมากของผลผลิตด้านการเกษตร เพื่อตอบสนองต่อ ภัยกลุ่มลูกค้าที่มีกำลังซื้อสูง อาทิ การผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ และการแปรรูป ผลผลิตการเกษตรจากผลการศึกษาวิจัย และนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตขั้นสูงเพิ่มมูลค่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาหัตถอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ฐานความรู้ด้านเทคโนโลยี

ศิลปวัฒนธรรมและการออกแบบร่วมสมัยเพื่อตอบสนองต่อกระแสความต้องการของตลาดที่ให้คุณค่า ต่อ Oriental Cultural Fusion อาทิ ของตกแต่งบ้าน ของที่ระลึก และสินค้าหัตถกรรม ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสร้างมูลค่าเพิ่มสู่งานหัตถศิลป์

๔) แนวโน้มการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเชิงนิเวศ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและรักษา ศิลปะ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางแบบอิสระ

๕) กลุ่มผู้บริโภคชาวเอเชีย อาทิ จีน อินเดีย ญี่ปุ่น และเกาหลี รวมถึงกลุ่มผู้สูงอายุเป็น กลุ่มตลาดที่มีขนาดใหญ่และมีกำลังซื้อสูงมาก ในขณะที่เดียวกันกลยุทธ์การแข่งขันทางการตลาดใน ประเทศและในภูมิภาคอาเซียนยังมีการตอบสนองความต้องการเฉพาะของกลุ่มเหล่านี้น้อยอยู่

๖) รัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยการนำภูมิ ปัญญาท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่าเพื่อนำสู่พัฒนาสินค้า บริการ และสร้างแบรนด์ของผลิตภัณฑ์ไทยเพื่อ ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

๗) รัฐบาลมีนโยบายผลักดันกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนให้เป็นศูนย์กลางการบิน และ ศูนย์กลางการค้าและการลงทุนในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง มีโอกาสจากการเปิดประตูการค้าชายแดน ช่องทางใหม่ที่สำคัญกับประเทศเมียนมาร์บริเวณชายแดนไทย-เมียนมาร์ที่ด่านห้วยต้นนุ่น จังหวัด แม่ฮ่องสอนมีเส้นทางเชื่อมต่อกับเมืองหลวงของเมียนมาร์

อุปสรรค (Threat-T)

๑) ภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอุทกภัยของโลกที่มีแนวโน้ม สูงขึ้น ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมากต่อทรัพยากรป่าไม้และแหล่งน้ำ รวมถึงการผลิตภาคเกษตร

๒) การเปิดความร่วมมือทางการค้ากับประเทศต่างๆ ส่งผลให้การแข่งขันมีความรุนแรง มากขึ้นและกระทบกับภาคธุรกิจหลายส่วนที่ไม่สามารถปรับตัวให้แข่งขันได้

๓) ปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจทั่วโลก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวขาดความ มั่นใจด้านความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวและระมัดระวังในการวางแผนเดินทางมาท่องเที่ยว มากขึ้น

๔) การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและการเมืองที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มี อำนาจทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตและบริการสูงขึ้น โดยเฉพาะต้นทุนค่าแรงและต้นทุนด้านการ ขนส่ง

ทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค ของกลุ่มภาคเหนือตอนบน ๑ โดยได้มีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการกำหนดแนวทางหรือกลยุทธ์หลัก ซึ่งมีอยู่ ๔ แนวทางด้วยกัน ได้แก่

	S	W
O	SO	WO
T	ST	WT

แผนภาพแสดง เมตริกซ์ของการวิเคราะห์ SWOT

- ๑.การพัฒนาจุดแข็งให้โดดเด่น กอปรกับการลดปัจจัยเสี่ยงภายนอกเพื่อเสริมจุดแข็ง
(ST Strategy – "Maxi-Mini" Strategy)
๒. การพัฒนาจุดแข็งให้โดดเด่น กอปรกับการใช้ประโยชน์จากโอกาส เพื่อเสริมข้อได้เปรียบ
(SO Strategy – "Maxi-Maxi" Strategy)
- ๓.การลดจุดอ่อนโดยใช้ประโยชน์จากโอกาส
(WO Strategy – "Mini-Maxi" Strategy)
- ๔.การลดจุดอ่อนโดยหลีกเลี่ยงการเผชิญอุปสรรค
(WT Strategy –"Mini-Mini" Strategy)

๑. การพัฒนาจุดแข็งให้โดดเด่น กอปรกับการลดปัจจัยเสี่ยงภายนอกเพื่อเสริมจุดแข็ง
(ST Strategy – "Maxi-Mini" Strategy)

จุดแข็ง	อุปสรรค
<p>๑) ฐานเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีการกระจายตัวในภาคการผลิตหลายสาขา อาทิ สาขาเกษตร อุตสาหกรรมและบริการโดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยว</p> <p>๒) มีภูมิปัญหาท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรมประเพณีที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์</p> <p>๓) เป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาชั้นนำ สำนักงานสาขาที่สำคัญทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้ฐานความรู้ (Knowledge Based Economy)</p> <p>๔) มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการพัฒนา เช่น สนามบินนานาชาติ เส้นทางถนนเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและจีนตอนใต้ เป็นต้น</p> <p>๕) เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของภาคเหนือโดยเฉพาะป่าไม้ และแหล่งน้ำที่เป็นต้นน้ำสำคัญของภาคเหนือ เช่น แม่น้ำปิง ลุ่มน้ำกก ลุ่มน้ำสาละวิน</p> <p>๖) มีศาสนสถาน โบราณสถาน ที่สื่อให้เห็นถึงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นและยังสืบทอดต่อเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นที่สื่อถึงความมีมิตรไมตรีและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่</p>	<p>๑) การเปิดความร่วมมือทางการค้ากับประเทศต่างๆ ส่งผลให้การแข่งขันมีความรุนแรงมากขึ้น และกระทบกับภาคธุรกิจหลายส่วนที่ไม่สามารถปรับตัวให้แข่งขันได้</p> <p>๒) การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและการเมืองที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตและบริการสูงขึ้น โดยเฉพาะต้นทุนค่าแรงและต้นทุนด้านการขนส่งภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติและ</p> <p>๓) สิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอุณหภูมิของโลกที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมากต่อทรัพยากรป่าไม้และแหล่งน้ำ รวมถึงการผลิตภาคเกษตร</p> <p>๔) ปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจทั่วโลก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวขาดความมั่นใจด้านความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวและระมัดระวังในการวางแผนเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น</p>

ผลจากการวิเคราะห์กลยุทธ์การพัฒนาจุดแข็งให้โดดเด่น กอปรกับการลดปัจจัยเสี่ยงจากภายนอกเพื่อเสริมจุดแข็ง จะเห็นว่าภาคเหนือมีจุดแข็งด้านทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีวัฒนธรรมประเพณีที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ และฐานเศรษฐกิจของภาคเหนือตอนบน ๑ มีการกระจายตัวในภาคการผลิตหลายสาขา โดยเฉพาะภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการและท่องเที่ยว และภาคการค้า นอกจากนี้ยังมีสถาบันการศึกษาชั้นนำและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

ซึ่งเป็นฐานความรู้ แต่อุปสรรคที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมจากกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) การขาดเสถียรภาพทางการเมืองภายในประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Global Warming) ที่ส่งผลต่อการเกิดภัยทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความรุนแรงและบ่อยครั้งมากขึ้น ดังนั้นจะเห็นว่าจากจุดแข็งที่มีอยู่ควรจะเสริมให้มีความโดดเด่นได้ โดยการฟื้นฟู พัฒนาศักยภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สวยงาม ปลอดภัย และน่าอยู่ และส่งเสริมภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ของท้องถิ่นที่มีอยู่ เน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มสาขาเกษตร หัตถกรรมสร้างสรรค์ และภาคบริการโดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวโดยนำเอา ศักยภาพธรรมชาติ อัตลักษณ์/วัฒนธรรม ตลอดจนสินค้าและบริการที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นของกลุ่มจังหวัดมาพัฒนาแบบบูรณาการ

๒) การพัฒนาจุดแข็งให้โดดเด่น กอปรกับการใช้ประโยชน์จากโอกาส เพื่อเสริมข้อได้เปรียบ (SO Strategy – "Maxi-Maxi" Strategy)

จุดแข็ง	โอกาส
<p>๑) ฐานเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ มีการกระจายตัวในภาคการผลิตหลายสาขา อาทิ สาขาเกษตร อุตสาหกรรมและบริการโดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยว</p> <p>๒) มีภูมิปัญหาท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรมประเพณีที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์</p> <p>๓) เป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาชั้นนำ สำนักงานสาขาที่สำคัญทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้ฐานความรู้ (Knowledge Based Economy)</p> <p>๔) มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการพัฒนา เช่น สนามบินนานาชาติ เส้นทางถนนเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและจีนตอนใต้ เป็นต้น</p> <p>๕) เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของภาคเหนือโดยเฉพาะป่าไม้ และแหล่งน้ำที่เป็นต้นน้ำสำคัญของภาคเหนือ เช่น แม่น้ำปิง ลุ่มน้ำกก ลุ่มน้ำสาละวิน</p>	<p>๑) แนวโน้มการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเชิงนิเวศ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและรักษาคิลปะวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางแบบอิสระ</p> <p>๒) ผู้บริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศให้ความสำคัญกับความปลอดภัยและสุขภาพ</p> <p>๓) กลุ่มผู้บริโภคชาวเอเชีย อาทิ จีน อินเดีย ญี่ปุ่น และเกาหลี รวมถึงกลุ่มผู้สูงอายุเป็นกลุ่มตลาดที่มีขนาดใหญ่และมีกำลังซื้อมาก</p> <p>๔) รัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่าเพื่อนำสู่พัฒนาสินค้าบริการ และสร้างแบรนด์ของผลิตภัณฑ์ไทยเพื่อก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ</p>

จุดแข็ง	โอกาส
<p>๖) มีศาสนสถาน โบราณสถาน ที่สื่อให้เห็นถึงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นและยังสืบทอดต่อเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นที่สื่อถึงความมีมิตรไมตรีและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่</p>	<p>๕) รัฐบาลมีนโยบายผลักดันให้เป็นศูนย์กลางการบิน และศูนย์กลางการค้าและการลงทุนในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงรวมทั้งโอกาสการค้าชายแดน</p> <p>๖) รัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าและบริการของประเทศ โดยเฉพาะการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้นเพื่อตอบสนองโจทย์กลุ่มลูกค้าที่มีกำลังซื้อสูง อาทิ การผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ และการแปรรูปผลผลิตการเกษตร</p> <p>๗) กระแสอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดภาวะวิกฤตด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโลก</p>

ผลจากการวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาจุดแข็งให้โดดเด่น กอปรกับการใช้ประโยชน์จากโอกาสของกระแสของผู้บริโภคที่ตระหนักถึงการรักษาสุขภาพ และอาหารปลอดภัยที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพมากขึ้น รวมทั้งนโยบายของรัฐที่ผลักดันกลุ่มภาคเหนือตอนบนให้เป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนและการขนส่งทางอากาศ การนำเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นตัวนำในการพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและศักยภาพในการแข่งขันของธุรกิจ การเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้นเพื่อเสริมจุดแข็งของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ให้เกิดความได้เปรียบนั้น เห็นว่าควรส่งเสริมการใช้ฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และหลากหลาย และภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ โดยเน้นการผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มโดยนำภูมิปัญญาและองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ในการผลิตสินค้าการเกษตร เกษตรแปรรูป และหัตถกรรม รวมถึงการบริการและท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าในอนาคตที่เน้นสินค้าบริการเพื่อสุขภาพและความปลอดภัย ส่วนด้านการบริการและท่องเที่ยวเน้นลูกค้าเฉพาะกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

๓) การลดจุดอ่อนโดยใช้ประโยชน์จากโอกาส (WO Strategy – "Mini-Maxi" Strategy)

จุดอ่อน	โอกาส
<p>๑) คุณค่าทางวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตท้องถิ่นของพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ กำลังถูกละเลย เนื่องจากกระแสวัฒนธรรมจากภายนอกทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่งผลให้วัฒนธรรมเดิมคลายตัวลงโดยเฉพาะในคนรุ่นใหม่ ของชุมชนและท้องถิ่น</p> <p>๒) แหล่งทรัพยากรธรรมชาติของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ โดยเฉพาะแหล่งน้ำ และทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติมีความเสื่อมโทรม และมีคุณภาพที่แย่ลง เนื่องมาจากการใช้ประโยชน์โดยขาดการดูแลรักษา</p> <p>๓) ขาดการพัฒนาฐานการผลิตใหม่ๆ รวมถึงขาดการยกระดับด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม และการจัดการสมัยใหม่ ในฐานการผลิตที่มีอยู่เพื่อรองรับแรงงานที่มีทักษะที่ผลิตจากสถาบันการศึกษา ทำให้แรงงานที่มีทักษะไหลออกนอกภาคจำนวนมาก</p> <p>๔) ฐานเศรษฐกิจบางสาขาการผลิตของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ อาทิ สาขาการเกษตร การท่องเที่ยว และการค้าที่พึ่งพิงการส่งออก มีความเปราะบางต่อภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในระดับประเทศและภูมิภาค ทำให้เกิดผลกระทบค่อนข้างรุนแรงต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยขาดความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ ทำให้ผู้ประกอบการหันไปหาแรงงานที่มีทักษะและค่าแรงต่ำเพื่อให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดได้</p>	<p>๑) แนวโน้มการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเชิงนิเวศ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและรักษาศิลปะ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางแบบอิสระ</p> <p>๒) ผู้บริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศให้ความสำคัญกับความปลอดภัยและสุขภาพ</p> <p>๓) กลุ่มผู้บริโภคชาวเอเชีย อาทิ จีน อินเดีย ญี่ปุ่น และเกาหลี รวมถึงกลุ่มผู้สูงอายุเป็นกลุ่มตลาดที่มีขนาดใหญ่และมีกำลังซื้อมาก</p> <p>๔) รัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่าเพื่อนำสู่พัฒนาสินค้าบริการ และสร้างแบรนด์ของผลิตภัณฑ์</p> <p>๕) รัฐบาลมีนโยบายผลักดันกลุ่มจังหวัดเป็นศูนย์กลางการบิน และศูนย์กลางการค้าและการลงทุนในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง</p> <p>๖) รัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าและบริการของประเทศ โดยเฉพาะการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้นอย่างมากของผลผลิตด้านการเกษตร เพื่อตอบสนองใจของกลุ่มลูกค้าที่มีกำลังซื้อสูง อาทิ การผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ และการแปรรูปผลผลิตการเกษตรจากผลการศึกษาวิจัย และนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตขั้นสูงเข้ามาใช้ในการเพิ่มมูลค่า</p>

จุดอ่อน	โอกาส
	๓) กระแสนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโลก

ผลจากการวิเคราะห์กลยุทธ์การลดจุดอ่อนโดยใช้ประโยชน์จากโอกาส ในปัจจุบันพบว่า วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตท้องถิ่นกลุ่มภาคเหนือตอนบน ๑ ที่มีเสน่ห์ สวยงาม และเด่นความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ ได้รับผลกระทบเนื่องจากกระแสวัฒนธรรมทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้งทรัพยากรธรรมชาติทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ที่เป็นพื้นฐานของการท่องเที่ยว มีความเสื่อมโทรมและขาดการบริหารจัดการที่ประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ขาดฐานการผลิตใหม่ๆที่จะรองรับแรงงานที่มีทักษะที่ผลิตจากสถาบันการศึกษาทำให้แรงงานที่มีทักษะไหลออกนอกภาคจำนวนมาก ดังนั้นเห็นว่า ควรเร่งฟื้นฟูพัฒนาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีอยู่ให้กลับคืนสู่ความสวยงามและมีเสน่ห์ ซึ่งเป็นฐานของการผลิตสินค้าและบริการอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวและการเกษตรซึ่งเป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดฯ นอกจากนี้ ควรเร่งสร้างฐานการผลิตใหม่ๆ ที่ก่อให้เกิดการจ้างแรงงานที่มีทักษะ และสร้างบรรยากาศที่ดึงดูดการลงทุนจากภายนอกอนุภูมิภาคจากความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน ทรัพยากรมนุษย์ และสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ทั้งในเมืองและชนบท

๔) การลดจุดอ่อนโดยหลีกเลี่ยงการเผชิญอุปสรรค (WT Strategy – "Mini-Mini" Strategy)

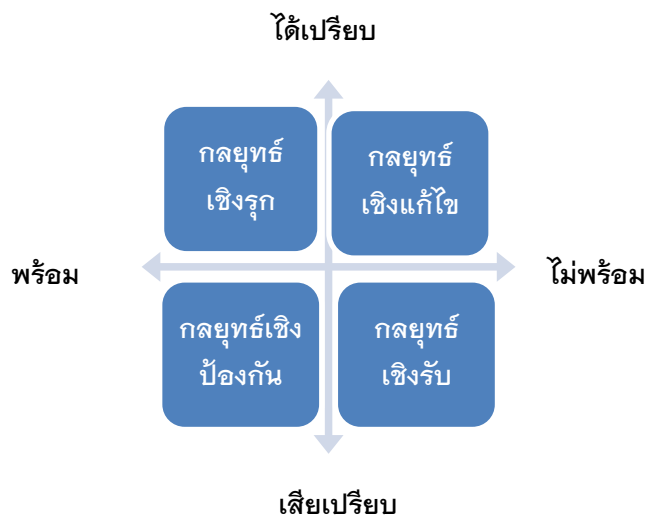
จุดอ่อน	อุปสรรค
๑) คุณค่าทางวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตท้องถิ่นของพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ กำลังถูกละเลย เนื่องจากกระแสวัฒนธรรมจากภายนอกทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่งผลให้วัฒนธรรมเดิมคลายตัวลงโดยเฉพาะในคนรุ่นใหม่ของชุมชนและท้องถิ่น	๑) การเปิดความร่วมมือทางการค้ากับประเทศต่างๆ ส่งผลให้การแข่งขันมีความรุนแรงมากขึ้นและกระทบกับภาคธุรกิจหลายส่วนที่ไม่สามารถปรับตัวให้แข่งขันได้
๒) แหล่งทรัพยากรธรรมชาติของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ โดยเฉพาะแหล่งน้ำ และทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติมีความเสื่อมโทรมและมีคุณภาพที่แย่ง เนื่องจากการใช้ประโยชน์โดยขาดการดูแลรักษา	๒) การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและการเมืองที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตและบริการสูงขึ้น โดยเฉพาะ ต้นทุนค่าแรง และ ต้นทุนด้านการขนส่งภาวะวิกฤตด้านภัยธรรมชาติและ

จุดอ่อน	อุปสรรค
<p>๓) ขาดการพัฒนาฐานการผลิตใหม่ๆ รวมถึงขาดการยกระดับด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม และการจัดการสมัยใหม่ ในฐานการผลิตที่มีอยู่เพื่อรองรับแรงงานที่มีทักษะที่ผลิตจากสถาบันการศึกษา ทำให้แรงงานที่มีทักษะไหลออกนอกภาคจำนวนมาก</p> <p>๔) ฐานเศรษฐกิจบางสาขาการผลิตของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ อาทิ สาขาการเกษตร การท่องเที่ยว และการค้าที่พึ่งพิงการส่งออก มีความเปราะบางต่อภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในระดับประเทศและภูมิภาค ทำให้เกิดผลกระทบค่อนข้างรุนแรงต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยขาดความมั่นคงทางอาชีพ และรายได้ ทำให้ผู้ประกอบการหันไปหาแรงงานที่มีทักษะและค่าแรงต่ำเพื่อให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดได้</p>	<p>๓) สิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอุณหภูมิของโลกที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมากต่อทรัพยากรป่าไม้และแหล่งน้ำ รวมถึงการผลิตภาคเกษตร</p> <p>๔) ปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจทั่วโลก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวขาดความมั่นใจด้านความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวและระมัดระวังในการวางแผนเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น</p>

ผลจากการวิเคราะห์กลยุทธ์การลดจุดอ่อนโดยหลีกเลี่ยงการเผชิญอุปสรรค ในด้านที่มีความสำคัญได้แก่ ภาคธุรกิจหรือบริการบางสาขาที่ไม่สามารถปรับตัวรองรับกับแข่งขันจากการเปิดความร่วมมือทางการค้ากับประเทศต่างๆ โดยเฉพาะฐานเศรษฐกิจที่พึ่งพิงการส่งออกและ มีความเปราะบางต่อภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และขาดแรงงานที่ทักษะโดยเฉพาะแรงงานในพื้นที่ อาทิ สาขาการเกษตร การท่องเที่ยว ดังนั้น เห็นว่าควรสร้างภูมิคุ้มกันในด้านเศรษฐกิจและสังคม หลีกเลี่ยงการเผชิญหรือลดผลกระทบจากอุปสรรคดังกล่าว โดยมุ่งเน้นการสร้างความแข็งแกร่งของฐานเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยการยกระดับด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มจากองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม และการจัดการสมัยใหม่ การพัฒนาคุณภาพแรงงานทักษะในพื้นที่ เพื่อหลีกเลี่ยงและลดผลกระทบที่เป็นปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้น อีกทั้ง การสร้างภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรมให้แก่เยาวชนและคนในพื้นที่ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจัดการประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของกลุ่มภาคเหนือตอนบน ๑ เพื่อนำมาใช้กำหนดกลยุทธ์ให้เหมาะสมต่อทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ นั้น ผลการวิเคราะห์ SWOT แบบเมตริกซ์ แสดงถึงการใช้กลยุทธ์เชิงแก้ไขและป้องกันสำหรับมิติการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสังคมวัฒนธรรม ส่วนด้านการค้าและการลงทุนของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ควรมุ่งเน้นกลยุทธ์เชิงรุก เพื่อการขยายตลาดและสร้างภาพลักษณ์ที่ชัดเจนของการค้าการลงทุนของกลุ่มจังหวัดฯ ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ ส่วนด้านเกษตรกรรมและการท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ควรมุ่งกลยุทธ์ทั้งเชิงรับและเชิงรุก เพื่อการปรับตัวและเตรียมความพร้อมสำหรับการแข่งขันและกระแสการเปลี่ยนแปลงในตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์และบริการของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ อย่างยั่งยืนบนพื้นฐานความสมดุล และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน

กลุ่มภาคเหนือตอนบน ๑ พบว่า มีศักยภาพที่โดดเด่นหลายประการ คือเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของประเทศ และมีพื้นที่ถือครองการเกษตรขนาดเล็ก เหมาะแก่การปรับสู่ระบบเกษตรอินทรีย์สำหรับตลาดเฉพาะ **มีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน** อาทิ ด้านบริการโทรคมนาคมด้านโครงข่ายคมนาคมทางบก เป็นศูนย์กลางการบินในอนุภูมิภาค ด้านการศึกษา ประกอบกับทำเลที่ตั้งสามารถเชื่อมโยงไปสู่กลุ่มอนุภูมิภาคผู้นำโขงตอนบน (GMS) ได้โดยสะดวก **มีทุนวัฒนธรรมล้านนาที่มีเอกลักษณ์** และเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงของวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน ซึ่งเป็นที่รู้จักของต่างประเทศ รวมทั้งความมีน้ำใจโอบอ้อมอารีของประชาชน ที่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

มีฐานความรู้ของสถาบันการศึกษาและทุนทางศิลปวัฒนธรรม สามารถนำมาใช้เพื่อตอบสนองโอกาสแนวโน้มกระแสการบริโภคที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ ความนิยมวิถีธรรมชาติและ ตะวันออก เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคการผลิต เช่น หัตถอุตสาหกรรม และ ธุรกิจบริการ จึงสามารถ กำหนดทิศทางการพัฒนาได้ดังนี้

๑) **อนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาล้านนา** เพื่อสร้างเสน่ห์ให้แก่การท่องเที่ยว และฐานเศรษฐกิจที่มีการนำเอาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมมาใช้ในการสร้างคุณค่าทาง โดยเฉพาะงานหัตถกรรมทั้งในรูปแบบสินค้าของที่ระลึกของตกแต่งบ้าน เครื่องแต่งกาย อาคารสถาปัตยกรรมต่างๆ ที่มีอัตลักษณ์

๒) **ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะป่าไม้และน้ำ** เพื่อคืนความอุดมสมบูรณ์ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ป้องกันและแก้ปัญหาอุทกภัย และภัยแล้ง เน้นการสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้นปลูกพืชเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ การแก้ไขปัญหาหมอกควัน

๓) **พัฒนาบริการพื้นฐานของเมืองและสิ่งแวดล้อมเมือง** เพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง เน้นการวางแผนแม่บทการบริหารจัดการเมืองศูนย์กลางความเจริญและพัฒนาาระบบขนส่งมวลชนระบบกาจัดขยะ ระบบบำบัดน้ำเสียในเชียงใหม่-ลำพูน ดูแลรักษาด้านมลพิษและมลภาวะและมี ระบบบริหารจัดการมลภาวะเขตเมือง

๓) **พัฒนาโครงข่ายการคมนาคม ระบบโลจิสติกส์ (Logistics) และ สิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุน** เน้นเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมขนส่งของเมือง และโครงข่ายระหว่างจังหวัดภายในกลุ่ม (Cluster Road) สู่ภูมิภาค เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว การค้าและบริการและพื้นที่แหล่งผลิตทางการเกษตร รวมถึงการสนับสนุนการขยายเขตประกอบอุตสาหกรรมในพื้นที่ลำพูน และการพัฒนาสถานีขนส่งผู้โดยสารและขนส่งสินค้า

๔) **สร้างมูลค่าเพิ่มของภาคการผลิตและบริการ** โดยใช้ฐานความคิดสร้างสรรค์ผสมผสานกับคุณค่าของธรรมชาติ สังคม และศิลปวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ของล้านนา รวมทั้ง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับฐานเศรษฐกิจเดิม เกษตร ท่องเที่ยว หัตถอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลเกษตร และสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่ อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ และธุรกิจบริการสุขภาพ สปา บริการทางการแพทย์ และบริการทางการศึกษา อุตสาหกรรมการจัดประชุมและนิทรรศการ(MICE) โดยให้ความสำคัญในประเด็น ดังต่อไปนี้

๔.๑) **สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา** เพื่อสร้างนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าในภาคเกษตร อุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร หัตถกรรม อุตสาหกรรม และบริการ อาทิ การทางเกษตรผสมผสาน และเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ การผลิตผลิตภัณฑ์เสริมสร้างสุขภาพจากลำไยในเชียงใหม่-ลำพูน รวมทั้งสถาบันตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าเกษตร

๔.๒) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และแรงงาน เน้นการพัฒนาบุคลากรและแรงงานทักษะในสาขาที่ตอบสนองต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information and Communication Technology, ICT) การท่องเที่ยว การโรงแรม และสปา รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้มีความรู้ทันการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises, SMEs)

๔.๓) สร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันให้แก่ธุรกิจ โดยให้ความสำคัญกับการจัดกลุ่มธุรกิจ (Clustering Approach) โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจหรืออุตสาหกรรมหลัก ได้แก่ กลุ่มการท่องเที่ยว/ที่พัก หัตถกรรมสร้างสรรค์ และกลุ่มผู้ประกอบการสินค้าเกษตรแปรรูปเป็นต้น รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปิดเสรีการค้าในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

๔.๔) การพัฒนาการท่องเที่ยว เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ วัฒนธรรม โบราณสถาน และแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นใหม่ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมชนเผ่าและไทยใหญ่ในแม่ฮ่องสอนการพัฒนาธุรกิจการประชุมและการแสดงสินค้า (MICE) โดยขยายบริการของระบบอำนวยความสะดวกด้านศุลกากร ตรวจคนเข้าเมือง เพื่อรองรับ โครงการก่อสร้างหอประชุมและแสดงสินค้านานาชาติที่จังหวัดเชียงใหม่ การท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Subregion, GMS) โดยเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการบิน

ส่วนที่ ๕ สรุปข้อมูลแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด

วิสัยทัศน์ (Vision)

“ศูนย์กลางการท่องเที่ยวการค้าการลงทุนสู่สากล โดดเด่นวัฒนธรรมล้านนา สังคมน่าอยู่ทุกถิ่นที่”

กรอบแนวคิดการพัฒนา (Big ideas for development)

- ๑) สร้างสรรค์ (Creativity) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์
- ๒) ความปลอดภัย (Safety) สุขภาพดี (Healthy) หมายถึง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และประชาชนมีสุขภาพกายและใจที่ดี
- ๓) อบอุ่นและมีเสน่ห์ (Pleasant charming) หมายถึง สภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ตามวิถีชีวิตที่เอื้อเฟื้อและวัฒนธรรมที่สวยงามของท้องถิ่น

ประเด็นการพัฒนา (Issues for development)

- ๑) การฟื้นฟู หมายถึง การอนุรักษ์/ดูแลให้มีคุณภาพ อาจรวมถึงปริมาณเพิ่มมากขึ้นด้วย
- ๒) การสร้างความโดดเด่นอย่างมีเอกลักษณ์ หมายถึง การส่งเสริมจุดแข็งและโอกาสให้มีศักยภาพในการแข่งขันที่เลียนแบบได้ยาก
- ๓) การยกระดับพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และส่งผลกระทบเชิงบวกให้เพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา (Strategies for development)

- ๑) ส่งเสริมการฟื้นฟูและอนุรักษ์แบบองค์รวมเพื่อสร้างสรรค์บรรยากาศที่สวยงามมีเสน่ห์ (ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อเป็นรากฐานสนับสนุนทั้งฐานเศรษฐกิจเดิมและเศรษฐกิจใหม่)
- ๒) ส่งเสริมการสร้างสรรค์สินค้าและบริการให้โดดเด่นและมีคุณค่า มุ่งเน้นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ทัศนสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยว (ยุทธศาสตร์ปรับตัว เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างความยั่งยืนให้แก่ฐานเศรษฐกิจเดิม)
- ๓) ยกกระดับพัฒนาการค้าการลงทุน มุ่งเน้น อุตสาหกรรมสุขภาพ อุตสาหกรรมการจัดประชุมและนิทรรศการ(MICE) อุตสาหกรรมบริการการศึกษา และอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปเพื่อรองรับการท่องเที่ยว และการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) (ยุทธศาสตร์เชิงรุก เพื่อสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่สู่ตลาดสากล)

การจัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์

- ๑) ส่งเสริมการสร้างสรรคสินค้าและบริการให้โดดเด่นและมีคุณค่า มุ่งเน้นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ หัตถกรรมสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยว
- ๒) ยกระดับการพัฒนาการค้าการลงทุน มุ่งเน้น อุตสาหกรรมสุขภาพ อุตสาหกรรมการจัดประชุมและนิทรรศการ(MICE) อุตสาหกรรม บริการการศึกษา และอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปเพื่อรองรับการ ท่องเที่ยว และการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC)
- ๓) ส่งเสริมการฟื้นฟูและอนุรักษ์แบบองค์รวมเพื่อสร้างสรรค์บรรยากาศ ที่สวยงามมีเสน่ห์

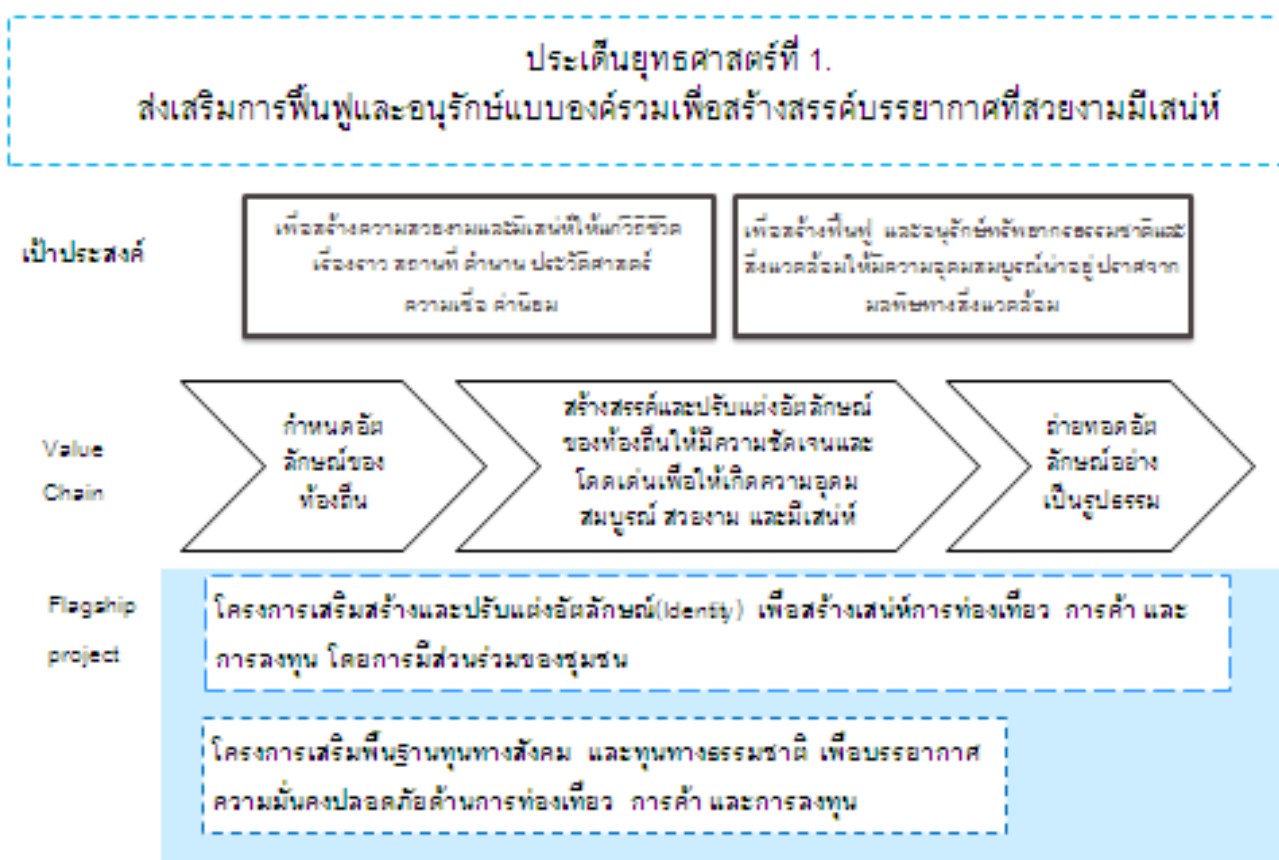
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ส่งเสริมการฟื้นฟูและอนุรักษ์แบบองค์รวมเพื่อสร้างสรรค์บรรยากาศที่สวยงามมีเสน่ห์

เป้าประสงค์

- ๑) กลุ่มจังหวัดมีบรรยากาศสวยงามและมีเสน่ห์โดยใช้วิถีชีวิต เรื่องราว สถานที่ ดำเนินาน ประวัติศาสตร์ ความเชื่อ และค่านิยมของกลุ่มจังหวัดสนับสนุนการท่องเที่ยว
- ๒) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความอุดมสมบูรณ์น่าอยู่ ปราศจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์

- ๑) กำหนดอัตลักษณ์ของท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
- ๒) สร้างสรรค์และปรับแต่งอัตลักษณ์ของท้องถิ่นให้มีความชัดเจนและโดดเด่นเพื่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ สวยงาม และมีเสน่ห์
- ๓) ถ่ายทอดอัตลักษณ์อย่างเป็นรูปธรรม

ตัวชี้วัด

- ๑) จำนวนพื้นที่หรือชุมชนต้นแบบที่มีความโดดเด่นอย่างชัดเจนในด้านความสวยงาม/เสน่ห์ เหมาะแก่การท่องเที่ยว และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่
- ๒) ร้อยละความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังกลุ่มจังหวัด
- ๓) จำนวนพื้นที่หรือชุมชน/เครือข่ายชุมชน ที่มีความโดดเด่นอย่างชัดเจนในด้านความอุดมสมบูรณ์ น่าอยู่ปราศจากมลพิษ โดยมีการใช้ทุนทางสังคมและโดยชุมชนมีส่วนร่วมในทุกระดับ
- ๔) ระดับคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม(อากาศ,น้ำ)อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (เกณฑ์ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติของสิ่งแวดล้อม)

โครงการ

- ๑) โครงการเสริมสร้างและปรับแต่งอัตลักษณ์(Identity) เพื่อสร้างเสน่ห์การท่องเที่ยว การค้า และการลงทุน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

กิจกรรมย่อย

๑. ระบุมรดกวัฒนธรรมหรืออัตลักษณ์ (Identity) ของกลุ่มจังหวัดที่โดดเด่น ได้แก่
 - สถาปัตยกรรม ลวดลาย ศิลปะ วิถีชีวิต ภูมิปัญญา
 - การจัดทำเวทีประชาคมเพื่อจัดทำแผนแม่บทในการขับเคลื่อนการค้า
ดำเนินงาน
๒. การสร้างเสน่ห์ให้แก่มรดกวัฒนธรรม ได้แก่
 - การปรับภูมิทัศน์ สถาปัตยกรรม
 - จัดงานประเพณี วัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
 - การจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม ได้แก่ การจัดถนนทางวัฒนธรรม
 - การแสดงและจำหน่ายสินค้าวัฒนธรรม,
 - สร้างสินค้าวัฒนธรรม (ล้านนา นามอง)
 - โปรแกรมอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยว
(application ฯลฯ)
 - การจัดทำสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ (ล้านนา นามอง)
 - แผนที่ท่องเที่ยวมรดกวัฒนธรรม,
 - ปฏิทินกิจกรรม

๒) โครงการเสริมพื้นฐานทุนทางสังคม และทุนทางธรรมชาติ เพื่อบรรยากาศความมั่นคงปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว การค้า และการลงทุน

กิจกรรมย่อย

๑. การจัดกิจกรรมฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ
๒. การสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้ป่าไม้โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน
๓. การถอดบทเรียนความสำเร็จของการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม
๔. การแก้ไขปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อม
๕. การแก้ไขปัญหาหมอกควันโดยกระบวนการมีส่วนร่วม
๖. การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในเขตเมืองให้น่าอยู่ ในเรื่องความสะอาดของลำน้ำในเขตเมือง การกำจัดขยะแบบครบวงจร
๗. การจัดระเบียบ ระบบการขนส่งมวลชนในเขตเมือง (Transportation) ตรงจุดที่สำคัญของเมือง ได้แก่ สถานีขนส่ง สนามบิน สถานีรถไฟ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒: ส่งเสริมการสร้างสรรคสินค้าและบริการให้โดดเด่นและมีคุณค่า มุ่งเน้นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ หัตถกรรมสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยว

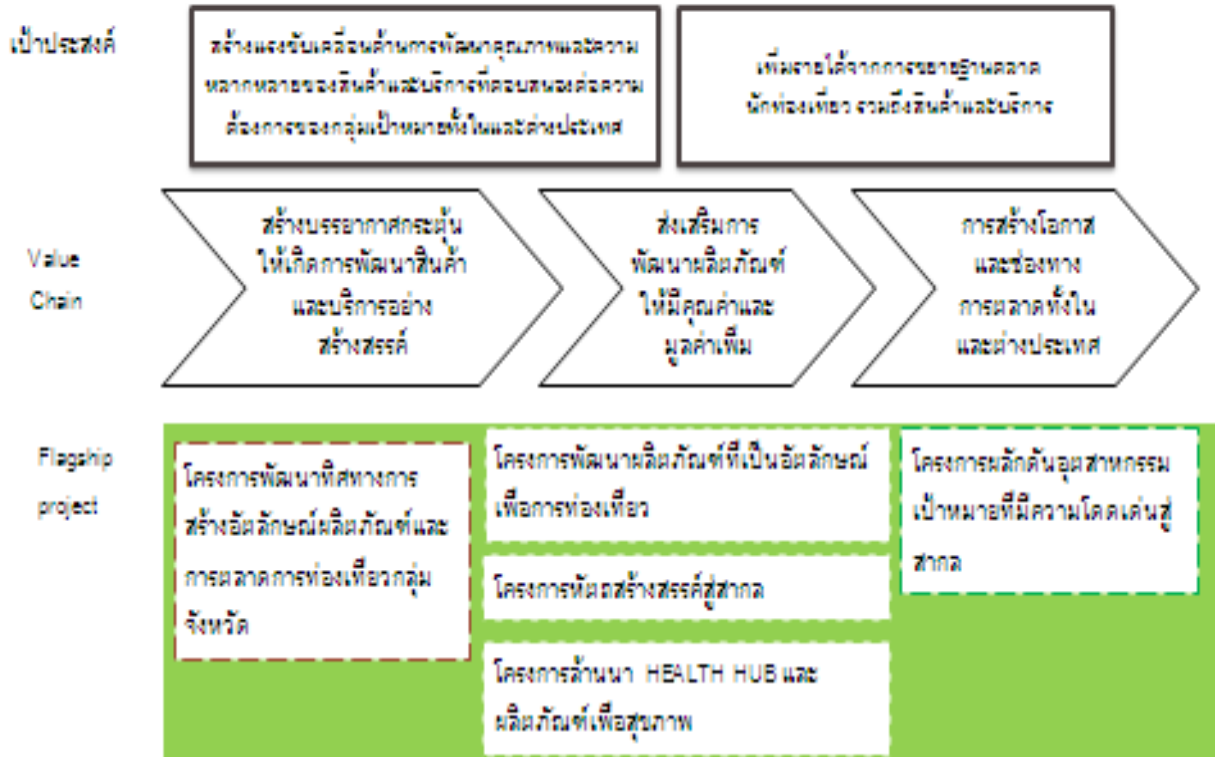
เป้าประสงค์

- ๑) มีการพัฒนาคุณภาพและความหลากหลายของสินค้าและบริการอย่างสร้างสรรค์
- ๒) รายได้จากการขยายฐานตลาดนักท่องเที่ยว รวมถึงสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์

- ๑) สร้างบรรยากาศกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาสินค้าและบริการอย่างสร้างสรรค์
- ๒) ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม
- ๓) การสร้างโอกาสและช่องทางการตลาดเชิงรุกทั้งในและต่างประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2.
ส่งเสริมการสร้างสรรคสินค้าและบริการให้โดดเด่นและมีคุณค่า มุ่งเน้นผลิตภัณฑ์เพื่อ
สุขภาพ หัตถ์สร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยว

ตัวชี้วัด

- ๑) จำนวนประเภท (ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ/ หัตถ์กรรมสร้างสรรค์/ผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว/ ผลิตภัณฑ์เกษตร สุขภาพมูลค่าเพิ่ม) สินค้าและบริการที่มีการพัฒนาโดยนำเอาอัตลักษณ์ และ ภูมิปัญญา มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างสร้างสรรค์และตรงกับความต้องการของตลาดเป้าหมายทั้งในและต่างประเทศ
- ๒) ร้อยละของการขยายตัวของนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่
- ๓) ร้อยละของการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยว และธุรกิจเกี่ยวเนื่อง
- ๔) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักท่องเที่ยว

โครงการ

- ๑) โครงการพัฒนาทิศทางการสร้างอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์และการตลาดการท่องเที่ยว
กลุ่มจังหวัด

กิจกรรมย่อย

๑. รวบรวมสินค้าท่องเที่ยวในทุกมิติมาวิเคราะห์เชิงลึกเพื่อพัฒนาทิศทางการสร้างอัตลักษณ์ โดยมีส่วนประกอบของการสร้างเรื่องราว (Story line) เพื่อเพิ่มมูลค่า และการ promote Story line ให้แก่ผู้ประกอบการ
๒. พัฒนา Story line ของสินค้าท่องเที่ยวในมิติของหัตถอุตสาหกรรม (เครื่องเงิน, ลวดลายปูนปั้น, ผ้าทอ, ไม้แกะสลัก, เซรามิก)
๓. นำเสนอเรื่องราว Story line ของสินค้าการท่องเที่ยว แก่นักท่องเที่ยว
กลุ่มเป้าหมาย

- ๒) โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นอัตลักษณ์เพื่อการท่องเที่ยว

กิจกรรมย่อย

๑. การกำหนดรูปแบบและส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวที่ตอบโจทย์ความต้องการ
ของกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย ระดับกลาง ระดับบน
๒. ออกแบบผลิตภัณฑ์ การแปรรูป การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์
อาทิ อาหาร ของฝาก ของขำร่วย สินค้าเกษตร
๓. การกำหนดมาตรฐาน ตราสินค้า ผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์และผลักดันให้ชุมชน
และผู้ประกอบการให้ได้มาตรฐาน
๔. การประชาสัมพันธ์และทำการตลาดผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่เป็นอัตลักษณ์

- ๓) โครงการหัตถกรรมสร้างสรรค์สู่สากล

กิจกรรมย่อย

๑. การพัฒนาสินค้าหัตถกรรม ที่เน้นนวัตกรรมและสร้างมูลค่าเพิ่มที่สอดคล้องกับ
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ ของฝาก ของที่ระลึก ของตกแต่งบ้าน
๒. การสร้างตราผลิตภัณฑ์ (BRANDING) ให้แก่สินค้าหัตถกรรมล้านนา
๓. การบริหารจัดการโซ่อุปทานอุตสาหกรรมหัตถสร้างสรรค์
๔. การพัฒนาการตลาดเพื่อขยายโอกาสทั้งตลาดภายในและต่างประเทศ

๔) โครงการล้าหน้า HEALTH HUB และผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ

กิจกรรมย่อย

๑. การกำหนดแผนแม่บทในการพัฒนาสู่การเป็น HEALTH HUB อาทิ COSMETIC , FOOD , HERB ,HEALTH SERVICE
๒. การสร้างบรรยากาศเพื่อกระตุ้นการค้าการลงทุน เช่น
 - การจัดประชุมวิชาการบริการสุขภาพ
 - การสร้างบรรยากาศเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ
 - การพัฒนาบุคลากรในกลุ่มธุรกิจ Health HUB
 - การส่งเสริมการนำมาตรฐานผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพมาใช้ประโยชน์
๓. การประชาสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมความชัดเจนของภาพลักษณ์ Health HUB

๕) โครงการผลักดันอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีความโดดเด่นสู่สากล

กิจกรรมย่อย

๑. การสร้างบรรยากาศ ส่งเสริมผู้ประกอบการ พัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับอุตสาหกรรมการจัดประชุมและการแสดงสินค้า(MICE)
๒. การพัฒนาทักษะการเจรจาทางธุรกิจแก่กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง
๓. การจัดกิจกรรมเจรจาทางธุรกิจกับผู้ประกอบการระดับสากลเพื่อให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ

๖) โครงการยกระดับการแข่งขันสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานและมูลค่าเพิ่ม

กิจกรรมย่อย

๑. การกำหนดแนวทางการพัฒนาสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพและโอกาสทางการตลาด
๒. การพัฒนากระบวนการผลิต บรรจุภัณฑ์ และการแปรรูปตลอดโซ่อุปทานในเชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
๓. การพัฒนาการตลาดเพื่อเพิ่มโอกาสเชื่อมโยงตลาดกลุ่มเป้าหมาย

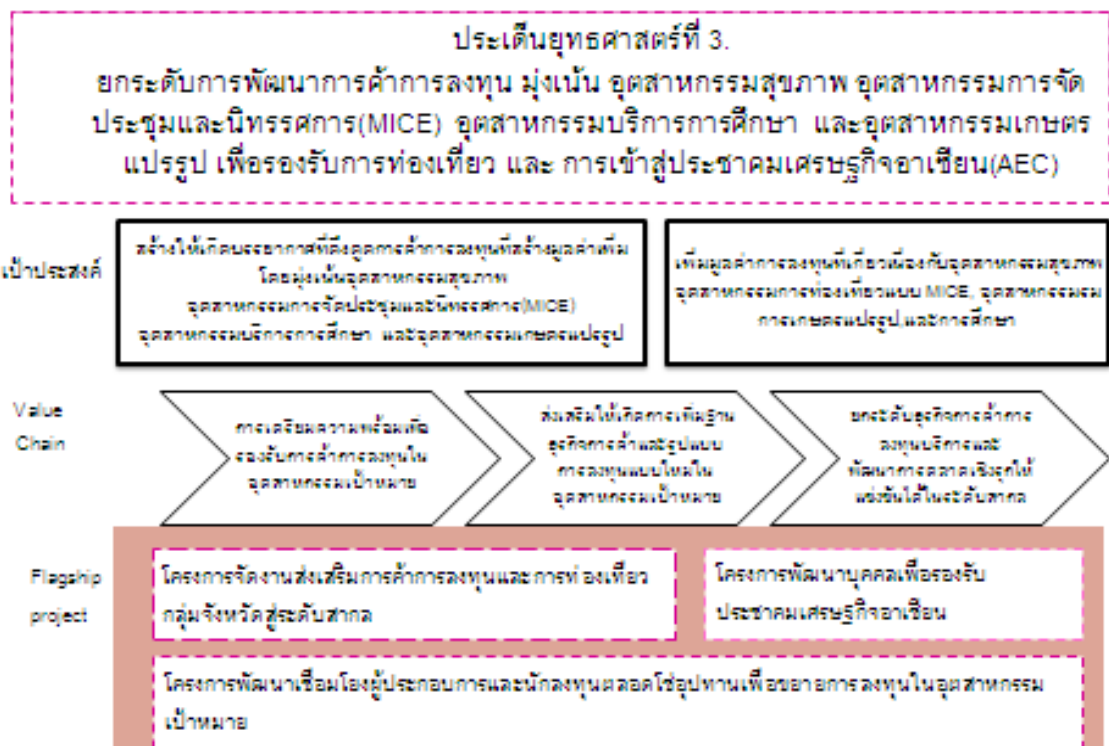
ยุทธศาสตร์ที่ ๓: ยกระดับการพัฒนาการด้านการลงทุน มุ่งเน้น อุตสาหกรรมสุขภาพ อุตสาหกรรมการจัดประชุมและนิทรรศการ (MICE) อุตสาหกรรมบริการการศึกษา และ อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป เพื่อรองรับการท่องเที่ยว และการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน(AEC)

เป้าประสงค์

- ๑) เกิดบรรยากาศที่ดึงดูดการด้านการลงทุนที่สร้างมูลค่าเพิ่มโดยมุ่งเน้นอุตสาหกรรมสุขภาพ อุตสาหกรรมการจัดประชุมและนิทรรศการ(MICE) อุตสาหกรรมบริการ การศึกษา และอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป
- ๒) มูลค่าการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสุขภาพ อุตสาหกรรมการจัดประชุม และนิทรรศการ (MICE) อุตสาหกรรมบริการการศึกษา และอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์

- ๑) การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการค้าการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย
- ๒) ส่งเสริมให้เกิดการเพิ่มฐานธุรกิจการค้าและรูปแบบการลงทุนแบบใหม่ใน อุตสาหกรรมเป้าหมาย
- ๓) ยกระดับธุรกิจการค้าการลงทุนบริการและพัฒนาการตลาดเชิงรุกให้แข่งขันได้ใน ระดับสากล

ตัวชี้วัด

- ๑) จำนวนระบบโลจิสติกส์ ที่มีประสิทธิภาพส่งเสริมการพัฒนาการค้าการลงทุนในพื้นที่กลุ่มจังหวัด (การท่องเที่ยว, การเกษตร, การค้าการลงทุน)
- ๒) ร้อยละอัตราการจ้างแรงงานทักษะในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น
- ๓) ระบบฐานข้อมูลการค้าการลงทุนที่มีประสิทธิภาพ
- ๔) ร้อยละมูลค่าการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่เพิ่มขึ้น

โครงการ

- ๑) โครงการจัดงานส่งเสริมการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดสู่ระดับสากล

กิจกรรมย่อย

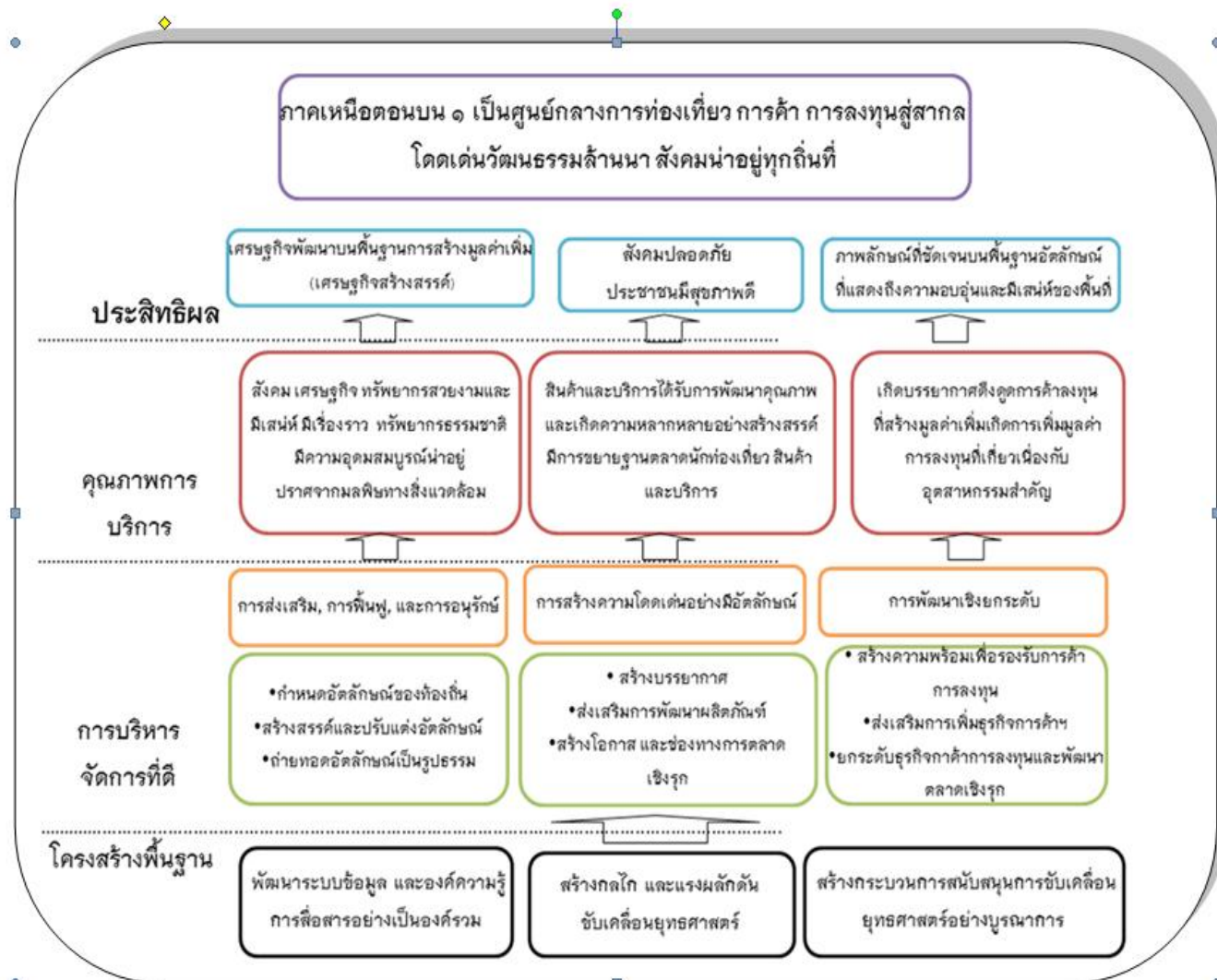
๑. การบูรณาการจัดงานส่งเสริมการค้าการลงทุนในตลาดสากล
 - Lanna Handicraft Expo.
 - Lanna Food and Health Expo
 ๒. การบูรณาการส่งเสริมการท่องเที่ยวในตลาดสากล
 - Lanna Tourism Expo
- ๒) โครงการพัฒนาบุคลากร เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กิจกรรมย่อย

๑. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อการแข่งขันกับธุรกิจกลุ่มเป้าหมายท่ามกลางการแข่งขันเสรี ในด้านการเจรจาการค้า, ภาษา, การตลาดระหว่างประเทศ, การคิดเชิงวิเคราะห์ และเชิงสร้างสรรค์.
 ๒. การสร้างความรับรู้ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยมุ่งเน้นเยาวชนในการเรียนรู้ในอัตลักษณ์ของชุมชน
 ๓. การจัดเตรียมความพร้อมรองรับผลกระทบด้านแรงงานก่อนเข้าสู่ AEC เช่น การพัฒนามาตรฐานบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
- ๓) โครงการพัฒนาเชื่อมโยงผู้ประกอบการและนักลงทุนตลอดโซ่อุปทานเพื่อขยายการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย

กิจกรรมย่อย

๑. การพัฒนาระบบการขนส่ง และการกระจายสินค้าเชื่อมโยงสินค้าและบริการในพื้นที่กลุ่มจังหวัดเพื่อรองรับ GMS, AEC.
๒. การพัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว
๓. การจัดทำรูปแบบบริหารจัดการตลาดกลางสินค้าเกษตรภาคเหนือ
๔. การใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลสนับสนุนการค้าการลงทุนในพื้นที่กลุ่มจังหวัด

แผนภาพที่ ๔.๒ แผนที่ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑

บัญชีโครงการภายใต้แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑

(พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๐)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการฟื้นฟูและอนุรักษ์แบบองค์รวมเพื่อสร้างสรรค์บรรยากาศ
ที่สวยงามมีเสน่ห์

ที่	โครงการ	งบประมาณ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๐)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๑	เสริมสร้างและปรับแต่งอัตลักษณ์(Identity) เพื่อสร้างเสน่ห์การท่องเที่ยว การค้า และการลงทุน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	๒๐๐ ล้านบาท	สนง.วัฒนธรรม ๔ จังหวัด สนง.ท่องเที่ยวและกีฬา ๔ จังหวัด สนง.พัฒนาชุมชน ๔ จังหวัด สนง.โยธาธิการ ๔ จังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด อบจ. ๔ จังหวัด หอการค้ากลุ่มจังหวัด สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด มหาวิทยาลัย ททท. สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๒	เสริมพื้นฐานทุนทางสังคม และทุนทางธรรมชาติ เพื่อบรรยากาศความมั่นคงปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว การค้า และการลงทุน	๑๒๐ ล้านบาท	สนง.ทรัพยากร ๔ จังหวัด สนง.พัฒนาสังคม ๔ จังหวัด สนง.วัฒนธรรม ๔ จังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด ตำรวจภูธรภาค ๕ อบจ. ๔ จังหวัด มหาวิทยาลัย การทำอากาศยาน ขนส่งจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รวม ๒ โครงการ งบประมาณ ๓๒๐ ล้านบาท

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมการสร้างสรรคสินค้าและบริการให้โดดเด่นและมีคุณค่า
มุ่งเน้นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ หัตถกรรมสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยว

ที่	โครงการ	งบประมาณ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๗- ๒๕๖๐)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๑	พัฒนาทิศทางการสร้างอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์และการตลาดการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด	๓๐ ล้านบาท	สนง.ท่องเที่ยวและกีฬา ๔ จังหวัด สนง.วัฒนธรรม ๔ จังหวัด สนง.พัฒนาชุมชน ๔ จังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด ททท. มหาวิทยาลัย หอการค้ากลุ่มจังหวัด สภาอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัด สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว
๒	พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นอัตลักษณ์เพื่อการท่องเที่ยว	๘๐ ล้านบาท	สนง.ท่องเที่ยวและกีฬา ๔ จังหวัด สนง.วัฒนธรรม ๔ จังหวัด สนง.พัฒนาชุมชน ๔ จังหวัด สนง.พาณิชย์ ๔ จังหวัด สนง.อุตสาหกรรม ๔ จังหวัด สนง.เกษตร ๔ จังหวัด สนง.เกษตรและสหกรณ์ ๔ จังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด อบจ. ๔ จังหวัด หอการค้ากลุ่มจังหวัด สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด มหาวิทยาลัย ททท. สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ที่	โครงการ	งบประมาณ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๗- ๒๕๖๐)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๓	หัตถกรรมสร้างสรรค์สู่สากล	๒๕๐ ล้านบาท	สนง.พาณิชย์ ๔ จังหวัด สนง.พัฒนาชุมชน ๔ จังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด ศูนย์ส่งเสริมการส่งออกภาคที่ ๑ ศูนย์ส่งเสริมการส่งออกภาคเหนือ ศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าเซรามิก และหัตถอุตสาหกรรม จ.ลำปาง ททท. มหาวิทยาลัย สมาคมผู้ประกอบการธุรกิจสินค้า หัตถกรรมบ้านถวาย สมาคมผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้า หัตถกรรมภาคเหนือ หอการค้ากลุ่มจังหวัด สภาอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัด
๔	ล้านนา HEALTH HUB และผลิตภัณฑ์เพื่อ สุขภาพ	๘๐ ล้านบาท	สนง.พาณิชย์ ๔ จังหวัด สนง.สาธารณสุข ๔ จังหวัด สนง.พัฒนาชุมชน ๔ จังหวัด สนง.เกษตรและสหกรณ์ ๔ จังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด สนง.ท่องเที่ยวและกีฬา ๔ จังหวัด หอการค้ากลุ่มจังหวัด สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด มหาวิทยาลัย ททท. สมาคมล้านนาสปา สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว

ที่	โครงการ	งบประมาณ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๗/- ๒๕๖๐)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๕	ผลักดันอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีความโดดเด่นสู่สากล	๖๐ ล้านบาท	สนง.พาณิชย์ ๔ จังหวัด สนง.อุตสาหกรรม ๔ จังหวัด สนง.ท่องเที่ยวและกีฬา ๔ จังหวัด สสปน. ประชาสัมพันธ์จังหวัด ศูนย์ส่งเสริมการส่งออกภาคที่ ๑ ศูนย์ส่งเสริมการส่งออกภาคเหนือ ททท. มหาวิทยาลัย หอการค้ากลุ่มจังหวัด สภาอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัด สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด
๖	ยกระดับการแข่งขันสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานและมูลค่าเพิ่ม	๑๒๐ ล้านบาท	สนง.เกษตร ๔ จังหวัด สนง.เกษตรและสหกรณ์ ๔ จังหวัด สนง.พัฒนาชุมชน ๔ จังหวัด สนง.พาณิชย์ ๔ จังหวัด สนง.อุตสาหกรรม ๔ จังหวัด หอการค้ากลุ่มจังหวัด สภาอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัด มหาวิทยาลัย ททท. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รวม ๖ โครงการ งบประมาณ ๖๒๐ ล้านบาท

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยกระดับการพัฒนาการค้าการลงทุน มุ่งเน้น อุตสาหกรรมสุขภาพ
 อุตสาหกรรมการจัดประชุมและนิทรรศการ (MICE) อุตสาหกรรมบริการการศึกษา และ
 อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป เพื่อรองรับการท่องเที่ยว และการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ
 อาเซียน(AEC)

ที่	โครงการ	งบประมาณ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๐)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๑	จัดงานส่งเสริมการค้าการลงทุนและการ ท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดสู่ระดับสากล	๒๔๐ ล้านบาท	สนง.พาณิชย์ ๔ จังหวัด สนง.อุตสาหกรรม ๔ จังหวัด สนง.ท่องเที่ยวและกีฬา ๔ จังหวัด สนง.สาธารณสุข ๔ จังหวัด สสปน. ประชาสัมพันธ์จังหวัด ศูนย์ส่งเสริมการส่งออกภาคที่ ๑ ศูนย์ส่งเสริมการส่งออกภาคเหนือ ททท. มหาวิทยาลัย หอการค้ากลุ่มจังหวัด สภาอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัด สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๒	พัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน	๔๐ ล้านบาท	สนง.พาณิชย์ ๔ จังหวัด สนง.อุตสาหกรรม ๔ จังหวัด สนง.ท่องเที่ยวและกีฬา ๔ จังหวัด สนง.พัฒนาสังคม ๔ จังหวัด สนง.แรงงานจังหวัด สนง.สาธารณสุข ๔ จังหวัด มหาวิทยาลัย หอการค้ากลุ่มจังหวัด สภาอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัด สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ที่	โครงการ	งบประมาณ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๐)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๓	พัฒนาเชื่อมโยงผู้ประกอบการและ นักลงทุนตลอดโซ่อุปทานเพื่อขยายการ ลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย	๔๐ ล้านบาท	สนง.พาณิชย์ ๔ จังหวัด สนง.อุตสาหกรรม ๔ จังหวัด สนง.ท่องเที่ยวและกีฬา ๔ จังหวัด สนง.สาธารณสุข ๔ จังหวัด สสปน. ประชาสัมพันธ์จังหวัด ศูนย์ส่งเสริมการส่งออกภาคที่ ๑ ศูนย์ส่งเสริมการส่งออกภาคเหนือ ททท. มหาวิทยาลัย หอการค้ากลุ่มจังหวัด สภาอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัด สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

รวม ๓ โครงการ งบประมาณ ๔๐๐ ล้านบาท

รวมทั้งสิ้น ๑๑ โครงการ งบประมาณ ๑,๓๔๐ บาท

สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑
(เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน)

ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ส่งเสริมการฟื้นฟูและอนุรักษ์แบบองค์รวมเพื่อสร้างสรรค์บรรยากาศที่สวยงามมีเสน่ห์

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					กลยุทธ์
		๒๕๕๓/	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๖๐	๒๕๕๓-๒๕๖๐	
๑.กลุ่มจังหวัดมีบรรยากาศสวยงามและมีเสน่ห์โดยใช้วิถีชีวิต เรื่องราว สถานที่ตำนาน ประวัติศาสตร์ ความเชื่อ และค่านิยมของกลุ่มจังหวัด สนับสนุนการท่องเที่ยว	๑. จำนวนพื้นที่หรือชุมชนต้นแบบที่มีความโดดเด่นอย่างชัดเจนในด้านความสวยงาม/เสน่ห์ เหมาะแก่การท่องเที่ยว และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่	๕	๕	๕	๕	๑๖	๑. กำหนดอัตลักษณ์ของท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ๒. สร้างสรรค์และปรับแต่งอัตลักษณ์ของท้องถิ่นให้มีความชัดเจนและโดดเด่นเพื่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์สวยงาม และมีเสน่ห์ ๓. ถ่ายทอดอัตลักษณ์อย่างเป็นรูปธรรม
	๒. ร้อยละความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังกลุ่มจังหวัด	๓๐	๔๐	๔๐	๕๐	๕๐	

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					กลยุทธ์
		๒๕๕๓/	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๖๐	๒๕๕๓-๒๕๖๐	
๒. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความอุดมสมบูรณ์น่าอยู่ ปราศจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อม	๑. จำนวนพื้นที่หรือชุมชน/เครือข่ายชุมชนที่มีความโดดเด่นอย่างชัดเจนในด้านความอุดมสมบูรณ์น่าอยู่ ปราศจากมลพิษ โดยมีการใช้ทุนทางสังคมและโดยชุมชนมีส่วนร่วมในทุกระดับ	๔	๔	๔	๔	๑๖	<p>๑. กำหนดอัตลักษณ์ของท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน</p> <p>๒. สร้างสรรค์และปรับแต่งอัตลักษณ์ของท้องถิ่นให้มีความชัดเจนและโดดเด่น เพื่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ สวยงาม และมีเสน่ห์</p> <p>๓. ถ่ายทอดอัตลักษณ์อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม</p>
	๒. ระดับคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม(อากาศ,น้ำ)อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (เกณฑ์ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ส่งเสริมการสร้างสรรคสินค้าและบริการให้โดดเด่นและมีคุณค่า มุ่งเน้นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ หัตถกรรมสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยว

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					กลยุทธ์
		๒๕๕๓/	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๖๐	๒๕๕๓-๒๕๖๐	
๑.มีการพัฒนาคุณภาพและความหลากหลายของสินค้าและบริการอย่างสร้างสรรค์	๑. จำนวนประเภท (ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ/ หัตถกรรมสร้างสรรค์/ ผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว/ ผลิตภัณฑ์เกษตร สุขภาพมูลค่าเพิ่ม) สินค้าและบริการที่มีการพัฒนาโดยนำเอาอัตลักษณ์ และภูมิปัญญา มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างสร้างสรรค์และตรงกับความต้องการของตลาดเป้าหมายทั้งในและต่างประเทศ	๕	๕	๕	๕	๑๖	๑. สร้างบรรยากาศกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาสินค้าและบริการอย่างสร้างสรรค์ ๒. การสร้างโอกาสและช่องทาง การตลาดเชิงรุก ทั้งในและต่างประเทศ
๒.รายได้จากการขยายฐานตลาดนักท่องเที่ยว รวมถึงสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น	๑. ร้อยละของการขยายตัวของนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่	๕	๕	๕	๕	๒๐	๑. ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม
	๒. ร้อยละของการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยว และธุรกิจเกี่ยวเนื่อง	๕	๕	๕	๕	๒๐	
	ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักท่องเที่ยว	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๔๐	

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : ยกระดับการพัฒนาการค้าการลงทุน มุ่งเน้น อุตสาหกรรมสุขภาพ อุตสาหกรรมการจัดประชุมและนิทรรศการ (MICE) อุตสาหกรรมบริการการศึกษา และอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป เพื่อรองรับการท่องเที่ยว และ การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC)

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					กลยุทธ์
		๒๕๕๗/	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๕๗-๒๕๖๐	
๑.เกิดบรรยากาศที่ดีดึงดูดการค้าการลงทุนที่สร้างมูลค่าเพิ่มโดยมุ่งเน้นอุตสาหกรรมสุขภาพ อุตสาหกรรมการจัดประชุมและนิทรรศการ(MICE) อุตสาหกรรมบริการการศึกษาและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป	๑. จำนวนระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพส่งเสริมการพัฒนาการค้าการลงทุนของพื้นที่กลุ่มจังหวัด (การท่องเที่ยว,การเกษตร,การค้าการลงทุน)	๑	๑	๑	๑	๑	๑. การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการค้าการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย
	๒, ร้อยละอัตราการจัดแรงงานทักษะในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น	๕	๕	๕	๕	๒๐	
	๓. ระบบฐานข้อมูลการค้าการลงทุนที่มีประสิทธิภาพ	๑	๑	๑	๑	๑	
๒. มูลค่าการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสุขภาพ อุตสาหกรรมการจัดประชุมและนิทรรศการ (MICE) อุตสาหกรรมบริการการศึกษา และอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้น	ร้อยละมูลค่าการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่เพิ่มขึ้น	๕	๕	๕	๕	๒๐	๑, ส่งเสริมให้เกิดการเพิ่มฐานธุรกิจการค้าและรูปแบบการลงทุนแบบใหม่ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ๒, ยกระดับธุรกิจการค้าการลงทุนบริการและพัฒนาการตลาดเชิงรุกให้แข่งขันได้ในระดับสากล

บัญชีรายการชุดโครงการตามแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ๔ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๐

(เรียงตามลำดับความสำคัญ)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : ยกระดับการพัฒนาการค้าการลงทุน มุ่งเน้น อุตสาหกรรมสุขภาพ

อุตสาหกรรมการจัดประชุมและนิทรรศการ (MICE) อุตสาหกรรมบริการ การศึกษา และ

อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป เพื่อรองรับการท่องเที่ยว และ การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

โครงการ	กลยุทธ์	แหล่งงบประมาณ	ผลผลิต	งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงานดำเนินการ
				๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	
๑. โครงการ จัดงาน ส่งเสริม การค้าการ ลงทุนและ การท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดสู่ ระดับสากล	ยกระดับธุรกิจ การค้าการ ลงทุนบริการ และพัฒนาการ ตลาดเชิงรุกให้ แข่งขันได้ใน ระดับสากล	๑	๑	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐	สนง.พาณิชย์ ๔ จังหวัด สนง.อุตสาหกรรม ๔ จังหวัด สนง.ท่องเที่ยวและกีฬา ๔ จังหวัด สนง.สาธารณสุข ๔ จังหวัด สสปน. ประชาสัมพันธ์ จังหวัด ศูนย์ส่งเสริมการส่งออก ภาคที่ ๑ ศูนย์ส่งเสริมการส่งออก ภาคเหนือ ททท. มหาวิทยาลัย หอการค้ากลุ่มจังหวัด สภาอุตสาหกรรมกลุ่ม จังหวัด

โครงการ	กลยุทธ์	แหล่งงบประมาณ	ผลผลิต	งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงานดำเนินการ
				๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	
๒. โครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	*การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการค้าการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย *ส่งเสริมให้เกิดการเพิ่มฐานธุรกิจการค้าและรูปแบบการลงทุนแบบใหม่ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย	๑	๑	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	สนง.พาณิชย์ ๔ จังหวัด สนง.พัฒนาธุรกิจการค้า ๔ จังหวัด สนง.อุตสาหกรรม ๔ จังหวัด สนง.ท่องเที่ยวและกีฬา ๔ จังหวัด สนง.พัฒนาสังคม ๔ จังหวัด สนง.แรงงานจังหวัด สนง.สาธารณสุข ๔ จังหวัด มหาวิทยาลัย
๓. โครงการพัฒนาเชื่อมโยงผู้ประกอบการและนักลงทุนตลอดโซ่อุปทานเพื่อขยายการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย	*การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการค้าการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย *ส่งเสริมให้เกิดการเพิ่มฐานธุรกิจการค้าและรูปแบบการลงทุนแบบใหม่ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย *ยกระดับธุรกิจการค้าการลงทุนบริการและพัฒนาการตลาดเชิงรุกให้แข่งขันได้ในระดับสากล	๑	๑	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	สนง.พาณิชย์ ๔ จังหวัด สนง.อุตสาหกรรม ๔ จังหวัด สนง.ท่องเที่ยวและกีฬา ๔ จังหวัด สนง.สาธารณสุข ๔ จังหวัด สสพ. ประชาสัมพันธ์ จังหวัด ศูนย์ส่งเสริมการค้าส่งออกภาคที่ ๑ ศูนย์ส่งเสริมการค้าส่งออกภาคเหนือ ททท. มหาวิทยาลัย หอการค้ากลุ่มจังหวัด สภาอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัด จังหวัดสภาอุตสาหกรรม ท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด

โครงการ	กลยุทธ์	แหล่งงบประมาณ	ผลผลิต	งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงานดำเนินการ
				๒๕๕๗/	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	
๔. โครงการ น้ำ ผู้ประกอบการ สินค้ากลุ่ม จังหวัดที่มี ศักยภาพ เจรจาการค้า กับต่างประเทศ	ยกระดับธุรกิจ การค้าการ ลงทุนบริการ และพัฒนาการ ตลาดเชิงรุกให้ แข่งขันได้ใน ระดับสากล	๒	๑	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐	กระทรวงพาณิชย์/ กระทรวงต่างประเทศ
๕. โครงการ ศูนย์กระจาย สินค้าและ container yard	*การเตรียม ความพร้อมเพื่อ รองรับการค้า การลงทุนใน อุตสาหกรรม เป้าหมาย	๒	๑	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	กระทรวงคมนาคม
๖. โครงการ รถไฟรางคู่ กทม. - เชียงใหม่	*การเตรียม ความพร้อมเพื่อ รองรับการค้า การลงทุนใน อุตสาหกรรม เป้าหมาย	๒	๑	*	*	*	*	กระทรวงคมนาคม
๗. โครงการ เจรจาจับคู่ การค้ากับ ต่างประเทศ กลุ่มเป้าหมาย	*ยกระดับธุรกิจ การค้าการ ลงทุนบริการ และพัฒนาการ ตลาดเชิงรุกให้ แข่งขันได้ใน ระดับสากล	๔	๑	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	หอการค้าในกลุ่ม จังหวัด/สภา อุตสาหกรรมในกลุ่ม จังหวัด/สมาคมธุรกิจ ท่องเที่ยว/ ผู้ประกอบการที่ เกี่ยวข้อง